

ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ Ν. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

Q. CURTII RUFII
HISTORIA
ALEXANDRI MAGNI MACEDONIS

G. JULII PHAEDRI
FABULARUM AESOPIARUM

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1950

Q. CURTII RUFII
HISTORIA
ALEXANDRI MAGNI MACEDONIS

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΕ)

ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ Ν. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

Κ. ΚΟΥΡΤΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Σπύρος Ι. Παπασπύρου
Ζωγράφος
Καθηγητής Εφαρμογών ΤΕΙ/ΗΠ.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1950

18927

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Βίος τοῦ Κουρτίου Ρούφου.

Ὁ Κόιντος Κούρτιος Ρούφος (Q. Curtius Rufus) δὲν εἶναι γνωστὸν οὔτε ποῦ οὔτε πότε ἐγεννήθη. Σοβαραὶ μαρτυρίαι στηριζόμεναι ἐπὶ ἱστορικῆς βάσεως δὲν ὑπάρχουν περὶ αὐτοῦ. Κατὰ τὴν πιθανωτέραν γνώμην ἔζησε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου (10 π. Χ.—54 μ. Χ.). Τὸ γλωσσικὸν ἄλλως τε ὕφος τῆς ἱστορίας του συμφωνεῖ πρὸς τὸν λατινικὸν γραπτὸν λόγον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

β) Ἔργον αὐτοῦ.

Τὸ μόνον ἔργον τοῦ Κ. Ρούφου εἶναι « Ἱστορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου » εἰς 10 βιβλία (Historia Alexandri Magni Macedonis Fibri X). Καὶ τοῦτο ὅμως περιῆλθεν εἰς ἡμᾶς κολοβόν. Τὰ δύο πρῶτα βιβλία ἀπωλέσθησαν, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων λείπει τὸ τέλος τοῦ πέμπτου, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἕκτου καὶ μέρος τοῦ δεκάτου.

Ἄν καὶ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου δὲν συμφωνοῦν οἱ κριτικοί, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ συγγραφεὺς διαπνέεται ἀπὸ τυφλὸν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐκθέτει δὲ σαφῶς καὶ πιστότατα τὰ ἦθη καὶ τοὺς νόμους τῶν λαῶν περὶ τῶν ὁποίων ἀσχολεῖται καὶ μάλιστα τῶν Μακεδόνων. Ἡ διήγησις του εἶναι κομπῆ καὶ ρέουσα, αἱ προτάσεις ἀπλαῖ καὶ μικραὶ, τὸ δὲ ὕφος του γενικῶς ρητορικὸν καὶ ποιητικόν. Μιμεῖται δηλ. τοὺς σοφιστὰς καὶ ρητοροδιδασκάλους, εἰς τὴν τάξιν τῶν ὁποίων μᾶλλον κατατάσσεται. Ἡ ἱστορία τοῦ Κ. Ρούφου ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 333 π. Χ. καὶ τερματίζεται τὸ 323 π. Χ.

Πάντως ὁ Κ. Ρούφος μετὰ τοῦ Ἀρριανοῦ, Πλουτάρχου, Κλειτάρχου καὶ Τιμαγένους ἀποτελοῦν τὰς κυριωτάτας πηγὰς διὰ τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου δορικτήτορος.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ *

LIBER III.

C A P. I.

Κατάληψις τῆς πόλεως καὶ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Κελαινῶν
ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Εἴσοδος αὐτοῦ εἰς Γόρδιον τῆς Φρυγίας. Λύσις τοῦ
μοιραίου δεσμοῦ. Ἀπόφασις ὅπως πορευθῆ κατὰ τοῦ Δαρείου.

Inter haec Alexander ad conducendum ex Peloponneso mili- 1
tem Cleandro cum pecunia misso Lyciae Pamphyliaeque rebus 2
conpositis ad urbem Celaenas exercitum admovit. Mediam illa 3
tempestate interfluebat Marsyas amnis, fabulosis Graecorum car- 4
minibus inclytus. Fons eius summo montis cacumine excurrens 5
in subjectam petram magno strepitu aquarum cadit: inde diffu- 6
sus circumiectos rigat campos, liquidus et suas duntaxat undas 7
trahens. Itaque color eius, placido mari similis, locum poeta- 8
rum mendacio fecit: quippe traditum est nymphas, amore amnis 9
retentas, in illa rupe considerare. Ceterum, quamdiu intra muros 10
fluit, nomen suum retinet: at cum extra munimenta se evolvit,
maiore vi ac mole agentem undas Lycum appellant. Alexander
quidem urbem destitutam a suis intrat, arcem vero, in quam con-
fugerant, oppugnare adortus caduceatorem praemisit, qui denun-
tiaret, ni dederent, ipsos ultima esse passuros. Illi caduceatorem
in turrim et situ et opere multum editam perductum, quanta es-
set altitudo, intueri iubent ac nuntiare Alexandro, non eadem
ipsum et incolas aestimatione munimenta metiri: se scire inex-
pugnabiles esse, ad ultimum pro fide morituros. Ceterum ut cir-
cumsideri arcem et omnia sibi in dies arctiora esse viderunt, se-
xaginta dierum inducias pacti, ut, nisi intra eos auxilium Da-
rius ipsis misisset, dederent urbem, postquam nihil inde praesi-
dii mittebatur, ad praestitutam diem permisere se regi.

* Το κείμενον κατὰ τὴν ἐκδοσιν Th. Vogel Lipsiae, Teubneri.

9 Superveniunt deinde legati Atheniensium petentes, ut capti
apud Granicum amnem redderentur sibi. Ille non hos modo, sed
etiam ceteros Graecos restitui suis iussurum respondit finito Per-
10 sico bello. Ceterum Dario imminens, quem nondum Euphrāten
superasse cognoverat, undique omnes copias contrahit, totis viri-
bus tanti belli discrimen aditurus.

11 Phrygia erat, per quam ducebatur exercitus, pluribus vicis
12 quam urbibus frequens. Tunc habebat, nobilem quondam, Midae
regiam. Gordium nomen est urbi, quam Sangarius amnis inter-
13 fluit, pari intervallo Pontico et Cilicio mari distantem. Inter haec
maria angustissimum Asiae spatium esse conperimus, utroque in
arctas fauces compellente terram. Quae, quia continenti adhaeret,
14 sed magna ex parte cingitur fluctibus, speciem insulae praebet,
ac, nisi tenue discrimen obiceret, quae nunc dividit maria, com-
mitteret. Alexander urbe in ditionem suam redacta Jovis tem-
plum intrat. Vehiculum, quo Gordium, Midae patrem, vectum
15 esse constabat, aspexit, cultu haud sane a vilioribus vulgatisque
usu abhorrens. Notabile erat iugum adstrictum conpluribus no-
dis in semetipsos implicatis et celantibus nexus. Incolis deinde
16 adfirmantibus, editam esse oraculo sortem, Asiae potiturum, qui
inexplicabile vinculum solvisset, cupido incessit animo sortis eius
17 explendae. Circa regem erat et Phrygum turba et Macedonum,
illa, expectatione suspensa, haec, sollicita ex temeraria regis fi-
ducia: quippe, serie vinculorum ita adstricta, ut, unde nexus inci-
peret quove se conderet, nec ratione nec visu perspicere posset,
solvere adgressus, iniecerat curam, ne in omen verteretur irri-
18 tum inceptum. Ille, nequaquam diu luctatus cum latentibus nodis
«Nihil», inquit, «interest, quomodo solvantur»: gladioque ruptis
omnibus loris oraculi sortem vel elusit vel implevit.

19 Cum deinde Dariū, ubicumque esset, occupare statuisset, ut
a tergo tuta relinqueret, Amphotērum classi ad oram Hellespon-
ti, copiis autem praefecit Hegelōchum, Lesbum et Chium Coum-
20 que praesidiis hostium liberaturos. His talenta ad belli usum quin-
genta attributa: ad Antipātrum et eos, qui Graecas urbes tue-
bantur, sexcenta missa: ex foedere naves sociis imperatae, quae
21 Hellesponto praesiderent. Nondum enim Memnōnem vita excēs

sisse cognoverat, in quem omnes intenderat curas, satis gnarus cuncta in expedito fore, si nihil ab eo moveretur.

Iamque ad urbem Anc̄yram ventum erat, ubi numero copia-
rum inito, Paphlagoniam intrat: huic iuncti erant Henēti, unde
quidam Venētos trahere originem credunt. Omnisque haec re-
gio paruit regi, datisque obsidibus, tributum, quod ne Persis qui-
dem tulissent, pendere ne cogerentur, inpetraverunt. Calas huic
regioni praepositus est: ipse, assumptis, qui ex Macedonia nuper
advenerant, Cappadociam petiit.

C A P. II.

Ἐπίδειξις καὶ ἀρίθμησις τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ.
Θάνατος τοῦ Ἀθηναίου Χαριδήμου τολμήσαντος νὰ εἶπῃ εἰς τὸν Δαρεῖον
τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ.

At Darius, nuntiata Memnonis morte, haud secus, quam par
erat, motus, omissa omni alia spe, statu t ipse discernere: quippe,
quae per duces suos acta erant, cuncta damnabat, ratus pluri-
bus curam, omnibus abfuisse fortunam. Igitur castris ad Babylo-
nem positis, quo maiore animo capesserent bellum, universas vi-
res in conspectum dedit et circumdato vallo, quod decem milium
armatorum multitudinem caperet, Xerxis exemplo, numerum co-
piarum iniit. Orto sole ad noctem, agmina, sicut discripta eran-
t, intravere vallum. Inde occupaverant emissa Mesopotamiae cam-
pos, equitum peditumque propemodum innumerabilis turba, mai-
orem quam pro numero speciem ferens. Persarum erant centum
milia, in quis eques XXX inplebat. Medi decem equitum, quin-
quaginta milia peditum habebant. Barcanorum equitum duo mi-
lia fuere, armati bipennibus, levibusque scutis cetrae maxime spe-
ciem reddentibus: peditum decem milia pari armatu sequebantur
Armenii quadraginta milia miserant peditum additis septem mi-
libus equitum. Hyrcani, egregiorum equitum, ut inter illas gen-
tes, sex milia expleverant additis equitibus mille Tapuris. Derbi-
ces quadraginta peditum milia armaverant: pluribus aere
aut ferro praefixae hastae, quidam lignum igni duraverant.
Hos quoque duo milia equitum ex eadem gente comitata sunt. A
Caspio mari octo milium pedester exercitus venerat, ducenti e-

9 quites. Cum iis erant ignobiles aliae gentes: duo milia peditum
 10 equitum duplicem paraverant numerum. His copiis triginta mi-
 lia Graecorum mercede conducta, egregiae iuventutis, adiecta
 sunt. Nam Bactrianos et Sogdianos et Indos ceterosque Rubri
 maris accolae, ignota etiam ipsi gentium nomina, festinatio pro-
 11 hibebat acciri. Nec quicquam illi minus quam multitudo militum
 defuit. Cuius tum universae aspectu admodum laetus, purpura-
 tis solita vanitate spem eius inflantibus, conversus ad Charide-
 12 mum Atheniensem, belli peritum et ob exilium infestum Alexan-
 dro (quippe Athenis, iubente eo, fuerat expulsus) percontari coe-
 pit, satisne ei videretur instructus ad obterendum hostem. At il-
 le, et suae sortis et regiae superbiae oblitus: « Verum » inquit,
 13 « et tu forsitan audire noles, et ego, nisi nunc dixero, alias ne-
 quidquam confitebor. Hic tanti apparatus exercitus, haec tot
 gentium et totius Orientis excita sedibus suis moles, finitimis
 potest esse terribilis: nitet purpura auroque, fulget armis et opu-
 14 lentia, quantam, qui oculis non subiecere, animis concipere non pos-
 sunt. Sed Macedonum acies, torva sane et inculta, clypeis ha-
 stisque immobiles cuneos et conferta robora virorum tegit. Ipsi
 phalangem vocant, peditum stabile agmen: vir viro, armis arma
 15 conserta sunt: ad nutum monentis intenti, sequi signa, ordines
 servare didicerunt. Quod imperatur, omnes exaudiunt: obsistere,
 16 circumire, discurrere in cornu, mutare pugnam non duces magis
 quam milites callent. Et ne auri argentique studio teneri putes,
 adhuc illa disciplina paupertate magistra stetit: fatigatis humus
 cubile est, cibus, quem occuparunt, satiat; tempora somni arctio-
 17 ra quam noctis sunt. Iam Thessali equites et Acarnanes, Aetoli-
 que, invicta bello manus, fundis, credo, et hastis igne duratis re-
 pellentur! Pari robore opus est. In illa terra, quae hos genuit,
 auxilia quaerenda sunt; argentum istud atque aurum ad condu-
 18 cendum militem mitte ». Erat Dario mite ac tractabile ingenium,
 nisi etiam naturam plerumque fortuna corrumperet. Itaque, ve-
 ritatis impatiens, hospitem ac supplicem, tunc (cum) maxime uti-
 lia suadentem, abstrahi iussit ad capitale supplicium. Ille, ne tum
 19 quidem libertatis oblitus: « Habeo » inquit, « paratum mortis
 meae ultorem: expetet poenas consilii mei sprete is ipse, contra

quem tibi suasi. Tu quidem, licentia regni tam subito mutatus, documentum eris posteris, homines, cum se permisere fortunae, etiam naturam dediscere». Haec vociferantem, quibus imperatum erat, iugulant. Sera deinde poenitentia subiit regem; ac vera dixisse confessus, sepeliri eum iussit.

C A P. V

Ἄλλοτε ὁ Ἀλέξανδρος κατόπιν λουτροῦ εἰ τὸν Κύδνον ποταμὸν προσβάλλεται ὑπὸ σοβαρωτάτης νόσου καὶ κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ.

Mediam Cydnus amnis, de quo paulo ante dictum est, interfluit. Et tunc aestas erat, cuius calor non aliam magis quam Ciliciae oram vapore solis accendit, et diei fervidissimum tempus esse coeperat. Pulvere simul ac sudore perfusum regem invitavit liquor fluminis, ut calidum adhuc corpus ablueret. Itaque veste deposita in conspectu agminis—decorum quoque futurum ratus, si ostendisset suis, levi et parabili cultu corporis se esse contentum—descendit in flumen. Vixque ingressi subito horrore artus rigere coeperunt, pallor deinde suffusus est et totum propemodum corpus vitalis calor liquit. Expiranti similem ministri manu excipiunt nec satis compotem mentis in tabernaculum deferunt. Ingens sollicitudo et paene iam luctus in castris erat. Flentes querebantur, in tanto impetu cursuque rerum, omnis aetatis ac memoriae clarissimum regem, non in acie saltem, non ab hoste deiectum, sed abluentem aqua corpus ereptum esse et extinctum: «Instare Darium, victorem, antequam vidisset hostem. Sibi eadem terras, quas victoria peragrassent, repetendas: omnia aut ipsos aut hostes populos: per vastas solitudines, etiamsi nemo insequi velit, euntes fame atque inopia debellari posse. Quem signum daturum fugientibus? quem ausurum Alexandro succedere? Iam ut ad Hellespontum fuga penetrarint, classem, qua transeant, quem praeparaturum?» Rursus in ipsum regem misericordia versa illum florem iuventae, illam vim animi, eundem regem et commilitonem divelli a se et abrumpi inmemores sui querebantur. Inter haec liberius meare spiritus coeperat adlebatque rex oculos et paulatim redeunte animo circumstantes a

- 10 micos agnoverat: laxataque vis morbi ob hoc solum videbatur, quia magnitudinem mali sentiebat. Animi autem aegritudo corpus urguebat, quippe Darius quinto die in Cilicia fore nuntiabatur. Vincitum ergo se tradi et tantam victoriam eripi sibi e manibus obscuraque et ignobili morte in tabernaculo suo extinguere se querebatur. Admissisque amicis pariter ac medicis: «In quo me», inquit, «articulo rerum mearum fortuna deprehenderit, cernitis. Strepitum hostilium armorum exaudire mihi videor et, qui ultro intuli bellum, iam provocor. Darius ergo cum tam superbas litteras scriberet, fortunam meam in consilio habuit: sed ne quidquam, si mihi arbitrio meo curari licet. Lenta remedia et segnes medicos non expectant tempora mea: vel mori strenue quam tarde convalescere mihi melius est. Proinde, si quid opis, si quid artis in medicis est, sciant, me non tam mortis quam belli remedium quaerere». Ingentem omnibus incusserat curam tam praeceps temeritas eius. Ergo pro se quisque precari coepere, ne festinatione periculum auget, sed esset in potestate medentium: «inexpertia remedia haud iniuria ipsis esse suspecta, cum ad perniciem eius etiam a latere ipsius pecunia sollicitaret hostis». Quippe Darius mille talenta interfectori Alexandri daturum se pronuntiare iusserat. Itaque ne ausurum quidem quemquam arbitrabantur experiri remedium, quod propter novitatem posset esse suspectum.

C A P. VII.

Ἀπόφασις τοῦ Ἀλεξάνδρου περὶ καταδιώξεως τοῦ Δαρείου.

Ὁ Πέρσης Σιόνης, χαρακτηρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου
ὡς προδότης, φονεύεται.

- 1 At Darius, nuntio de adversa validudine eius accepto celeritate, quantam capere tam grave agmen poterat, ad Euphraten contendit, iunctoque eo pontibus quinque tamen diebus traiecit
2 exercitum Ciliciam occupare festinans. Iam Alexander viribus corporis receptis ad urbem Solos pervenerat: cuius potitus ducentis talentis multae nomine exactis arcis praesidium militum in
3 posuit. Vota deinde pro salute suscepta per ludum atque otium

reddens ostendit, quanta fiducia barbaros sperneret: quippe Aesculapio et Minervae ludos celebravit. Spectanti nuntius laetus adfertur Halicarnasso, Persas acie a suis esse superatos, Myndios quoque et Caunios et pleraque tractus eius suae facta ditiosis. Igitur edito spectaculo ludicro, castrisque motis, et Pyrämo amne ponte iuncto, ad urbem Mallum pervenit, inde, alteris castris, ad oppidum Catabolum. Ibi Parmenio regi occurrit: praemissus erat ad explorandum iter saltus, per quem ad urbem, Isson nomine, penetrandum erat. Atque ille angustiis eius occupatis et praesidio modico relicto, Isson quoque desertam a barbaris ceperat, inde progressus deturbatis, qui interiora montium obsidebant. praesidiis cuncta firmavit, occupatoque itinere, sicut paulo ante dictum est, idem et auctor et nuntius venit. Isson deinde rex copias admovit: ubi consilio habito, utrumne ultra progrediendum foret, an ibi opperendi essent novi milites, quos ex Macedonia adventare constabat. Parmenio non alium locum proelio aptiorem esse censebat. « Quippe illic utriusque regis copias numero futuras pares, cum angustiae multitudinem non caperent. Planitiem ipsis camposque esse vitandos, ubi circumiri, ubi anticipi acie opprimi possent: timere, ne non virtute hostium, sed lassitudine sua vincerentur: Persas recentes subinde successuros, si laxius stare potuissent». Facile ratio tam salubris consilii accepta est. Itaque inter angustias saltus hostem opperiri statuit. 10

Erat in exercitu regis Sisenus Perses, quondam a praetore Aegypti missus ad Philippum donisque et omni honore cultus, 11 exilium patria sede mutaverat: secutus deinde in Asiam Alexandrum inter fideles socios habebatur. Huic epistolam Cretensis miles obsignatam annulo, cuius signum haud sane notum erat, tradidit. Nabarzanes, praetor Darii, miserat eam hortabaturque Sisenem, ut dignum aliquid nobilitate atque maioribus suis ederet: magno id ei apud regem honori fore. Has litteras Sisenus, 13 utpote innoxius, ad Alexandrum saepe deferre temptavit, sed cum tot curis apparatusque belli regem videret urgueri, aptius subinde tempus expectans suspicionem initi scelesti consilii praebuit. Namque epistola, priusquam ei redderetur, in manus Alexandri pervenerat, lectamque eam (et) ignoti annuli sigillo inpresso, Si- 14

15 seni dari iusserat ad aestimandam fidem barbari. Qui quia per conplures dies non adierat regem, scelesto consilio eam visus est suppressisse, et in agmine a Cretensibus, haud dubie iussu regis occisus.

C A P. VIII.

Συμβούλια καὶ ἀποφάσεις τοῦ Δαρείου πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὴν Ἴσσον.
Ταραχὴ καὶ σύγχυσις τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ.

Iamque Graeci milites, quos Thymodes a Pharnabazo accep-
1 rat, praecipua spes et propemodum unica, ad Darium pervene-
rant. Hi magnopere suadebant, ut retro abiret spatiososque Me-
2 sototamiae campos repeteret: si id consilium damnaret, at ille
divideret saltem copias innumerabiles neu sub unum fortunae
ictum totas vires regni cadere pateretur: Minus hoc regi quam
purpuratis eius displicebat: « Ancipitem fidem et mercede ve-
3 nalem proditioni imminere, et dividi non ob aliud copias velle,
quam ut ipsi in diversa digressi, si quid commissum esset, tra-
derent Alexandro: nihil tutius fore, quam circumdatos eos exer-
citu toto obrui telis, documentum non inultae perfidiae futuros ». At Darius, ut erat sanctus ac mitis, se vero tantum facinus ne-
gat esse facturum, ut suam secutos fidem, suos milites, iubeat
5 trucidari. « Quem deinde amplius nationum exterarum salutem
suam crediturum sibi, si tot militum sanguine inbuisset manus?
6 Neminem stolidum consilium capite luere debere: defuturos e-
nim, qui suaderent, si suasisse periculosum esset. Denique ipsos
cotidie a se advocari in consilium variasque sententias dicere,
nec tamen melioris fidei haberi, qui prudentius suaserit ». Itaque
7 Graecis nuntiare iubet, « ipsum quidem benevolentiae illorum
gratias agere, ceterum, si retro ire pergat, haud dubie regnum
hostibus traditurum. Fama bella stare, et eum, qui recedat fuge-
8 re credi. Trahendi vero belli vix ullam esse rationem. Tanta
enim multitudini, utique cum iam hiems instaret, in regione va-
sta et invicem a suis atque hoste vexata non suffectura alimen-
9 ta. Ne dividi quidem copias posse servato more maiorum, qui
universas vires discrimini bellorum semper obtulerint. Et, hercu-

le, terribilem antea regem et absentia sua ad vanam fiduciam 10
elatum, postquam adventare se senserit, cautum pro temerario
factum, delituisse inter angustias saltus, ritu ignobilium ferarum,
quae strepitu praetereuntium audito silvarum latebris se occule-
rent. Iam etiam validitudinis simulatione frustrari suos milites. Sed 11
non amplius ipsum esse passurum detrectare certamen: in illo spe-
cu, in quem pavidi recessissent, oppressurum esse cunctantes».
Haec magnificentius iactata quam verius. Ceterum pecunia o- 12
mni rerumque pretiosissimis Damascus Syriae cum modico prae-
sidio militum missis, reliquas copias in Ciliciam duxit, inse-
quentibus more patrio agmen coniuge ac matre. Virgines quoque
cum parvo filio comitabantur patrem.

Forte eadem nocte et Alexander ad fauces, quibus Syria a-
ditur, et Darius ad eum locum, quem Amanicas Pylas vocant,
pervenit. Nec dubitavere Persae, quin, Isso relicta, quam cepe-
rant Macedones fugerent: nam etiam saucii quidam et invalidi, 14
qui agmen non poterant persequi, excepti erant. Quos omnis in-
stinctu purpuratorum barbara feritate saevientium praecisis a- 15
dustisque manibus circumduci, ut copias suas noscerent, satisque
omnibus spectatis nuntiare, quae vidissent, regi suo iussit. Motis
ergo castris superat Pinarum amnem, in tergis, ut credebat, fu- 16
gentium haesurus. At illi, quorum amputaverat manus, ad cas-
tra Macedonum penetrant, Darium, quanto maximo cursu posset,
sequi nuntiantes. Vix fides habebatur. Itaque speculatores in ma- 17
ritimas regiones praemissos explorare rex iubet, ipsene adesset,
an praefectorum aliquis speciem praebuisset universi venientis
exercitus. Sed cum speculatores reverterentur, procul ingens mul- 18
tudo conspecta est. Ignes deinde totis campis collucere coepe-
runt omniaque velut continenti incendio ardere visa, cum incon-
dita multitudo maxime propter iumenta laxius tenderet. Itaque 19
eo ipso loco metari suos castra iusserat, laetus, quod omni expe-
tierat voto, in illis potissimum angustis discernendum fore. Ce-
terum, ut solet fieri, cum ultimi discriminis tempus adventat, in 20
sollicitudinem versa fiducia est. Illam ipsam fortunam, qua
adspirante res tam prospere gesserat, verebatur nec iniuria ex
his, quae tribuisset sibi; quam mutabilis esset, reputabat:

unam superesse noctem, quae tanti discriminis moraretur
 21 eventum. Rursus occurrebat, maiora periculis praemia et, sicut
 dubium esset, an vinceret, ita illud utique certum esse, honeste
 22 et cum magna laude moriturum. Itaque corpora milites curare
 iussit ac deinde tertia vigilia instructos et armatos esse. Ipse
 in iugum editi montis ascendit, multisque collucentibus fa-
 cibus patrio more sacrificium dis praesidibus loci fecit. Iamque
 23 tertium, sicut praeceptum erat, signum tuba miles acceperat, iti-
 neri simul paratus ac proelio : strenueque iussi procedere oriente
 luce pervenerunt ad angustias, quas occupare decreverant. Da-
 24 rium XXX inde stadia abesse praemissi indicabant. Tunc consi-
 stere agnem iubet armisque ipse sumptis aciem ordinat.

Dario adventum hostium pavidi agrestes nuntiaverunt, vix
 credenti occurrere etiam, quos ut fugientes sequebatur. Ergo
 25 non mediocris omnium animos incessit formido — quippe itineri
 26 quam proelio aptiores erant — raptimque arma capiebant. Sed
 ipsa festinatio discurrentium suosque ad arma vocantium maio-
 rem metum incussit : alii in iugum montis evaserant, ut hostium
 agmen inde prospicerent, equos plerique frenabant. Discors exer-
 citus nec ad unum intentus imperium vario tumultu cuncta tur-
 27 baverat. Darius initio iugum montis cum parte copiarum occu-
 pare statuit, et a fronte et a tergo circumiturus hostem, a mari
 quoque, quo dextrum eius cornu tegebatur, alios obiecturus, ut
 28 undique urgueret. Praeter haec viginti milia praemissa cum sa-
 gittariorum manu Pinarum amnem, qui duo agmina interfluebat,
 transire et obicere sese Macedonum copiis iusserat : si id praesta-
 re non possent, retrocedere in montes et occulte circumire ulti-
 29 mos hostium. Ceterum destinata salubriter omni ratione poten-
 30 tior fortuna discussit : quippe alii prae metu imperium exsequi
 non audebant, alii frustra exsequebantur, quia, ubi partes labant,
 summa turbatur.

C A P. X.

Λόγος τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς στρατιώτας.

1 Iam in conspectu, sed extra teli iactum, utraque acies erat.

cum priores Persae inconditum et trucem sustulere clamorem. Redditur et a Macedonibus, maior exercitus numero, iugis montium vastisque saltibus repercussus: quippe semper circumiecta nemora petraeque, quantamcumque acceperere vocem, multiplicato sono referunt. Alexander ante prima signa ibat, identidem manu suos inhibens, ne suspensi acrius ob nimiam festinationem concitato spiritu capesserent proelium. Cumque agmini obequitaret, varia oratione, ut cuiusque animis aptum erat, milites adloquebatur. Macedones, tot bellorum in Europa victores, ad subigendam Asiam atque ultima Orientis, non ipsius magis, quam suo ductu profecti, inveteratae virtutis admonebantur. «Illos terrarum orbis liberatores: emensosque olim Herculis et Liberi patris terminos non Persis modo, sed etiam omnibus gentibus imposituros iugum. Macedonum provincias Bactra et Indos fore. Minima esse, quae nunc intuerentur, sed omnia victoria aperiri. Non in praeruptis petris Illyriorum et Thraciae saxis sterilem laborem fore, spolia totius Orientis offerri. Vix gladio futurum opus, totam aciem suo pavore fluctuantem umbonibus posse propelli». Victor ad haec Atheniensium Philippus pater invocabatur domitiaeque nuper Boeotiae et urbis in ea nobilissimae ad solum dirutae species repraesentabatur animis. Iam Granicum amnem, tot urbes aut expugnatas aut in fidem acceptas, omnia, quaecunque post tergum erant, strata et pedibus ipsorum subiecta memorabat. Cum adierat Graecos, admonebat, ab his gentibus inlata Graecia bella Darii prius, deinde Xerxis insolentia, aquam ipsos terramque poscentium, ut neque fontium haustum nec solitos cibos relinquerent deditis. Ab his templa ruinis et ignibus esse deleta, urbes eorum expugnatas, foedera divini humanique iuris violata referebat. Illyrios vero et Thracas, raptò vivere adsuetos, aciem hostium auro purpuraque fulgentem intueri iubebat, praedam, non arma gestantem: «irent et inbellibus feminis aurum viri eriperent, aspera montium suorum iuga nudasque calles et perpetuo rigentes gelu, ditibus Persarum campis agrisque mutarent.

C A P. XII.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀνακουφίζει τὸ πένθος τῆς μητρὸς τοῦ Δαρείου,
τῆς συζύγου καὶ ἄλλων αἰχμαλώτων.

Rex, diu Darium persequendo fatigatus, postquam et nox
1 adpetebat et eum consequendi spes non erat, in castra paulo ante
2 a suis capta pervenit. Invitari deinde amicos, quibus maxime ad-
sueverat, iussit, quippe summa dumtaxat cutis in femine perstri-
3 cta non prohibebat interesse convivio: cum repente e iproximo
tabernaculo lugubris clamor barbaro ululatu planctuque permix-
tus, epulantes conterruit. Cohors quoque, quae excubabat ad ta-
bernaculum regis, verita, ne maioris motus principium esset, ar-
4 mare se coeperat. Causa subiti pavoris fuit, quod mater uxorque
Darii cum captivis nobilibus regem, quem interfectum esse cre-
5 debant, ingenti gemitu eiulatuque deflebant. Unus namque e ca-
ptivis spadonibus qui forte ante ipsarum tabernaculum steterat,
amiculum, quod Darius, sicut paulo ante dictum est, ne cultu
proderetur, abiecerat, in manibus eius, qui repertum ferebat,
6 agnovit; ratusque interfecto detractum esse, falsum nuntium
mortis eius attulerat. Hoc mulierum errore conperto, Alexander
fortunae Darii et pietati earum inlacrimasse fertur. Ac primo
Mithrenem, qui Sardis tradiderat, peritum linguae Persicae, ire
7 ad consolandas eas iusserat. Veritus deinde, ne proditor captiva-
rum iram doloremque renovaret, Leonnatum ex purpuratis suis
misit, iussum indicare, falso lamentari eas vivum. Ille cum paucis
armigeris in tabernaculum, in quo captivae erant, pervenit mis-
8 sumque se a rege nuntiare iubet. At ii, qui in vestibulo erant,
ut armatos conspexere, rati actum esse de dominis, in taberna-
culum currunt vociferantes, adesse supremam horam missosque,
qui occiderent captas. Itaque, ut quae nec prohibere possent nec
admittere audent, nullo responso dato tacitae opperiebantur
victoris arbitrium. Leonnatus, expectato diu, qui se introduceret,
10 postquam nemo procedere audebat, relictis in vestibulo satelliti-
bus intrat in tabernaculum. Ea ipsa res turbaverat feminas, quod
11 irrupisse non admissus videbatur. Itaque mater et coniux provo-
luta ad pedes orare coeperunt, ut, priusquam interficerentur,

Darii corpus ipsis patrio more sepelire permetteret: «functas supremo in regem officio, se in pigre morituras». At Leonnatus: 12 et vivere Darium et ipsas non incolumes modo, sed etiam apparatu pristinae fortunae reginas fore. Tum demum Darii mater adlevari se passa est.

Alexander postero die cum cura sepultis militibus, quorum 13 corpora invenerat, Persarum quoque nobilissimis eundem honorem haberi iubet, matrique Darii permittit, quos vellet, patrio more sepeliret. Illa paucos, arta propinquitate coniunctos, pro habitu 14 praesentis fortunae humari iussit, apparatus funerum, quo Persae suprema officia celebrarent, invidiosum fore existimans, cum victores haud pretiose cremarentur. Iamque iustis defunctorum corporibus solutis, praemittit ad captivas, qui nuntiarent, ipsum 15 venire, inhibitaque comitantium turba, tabernaculum cum Hephæstione intrat. Is longe omnium amicorum carissimus erat 16 regi, cum ipso pariter eductus, secretorum omnium arbiter: libertatis quoque in admonendo eo non alius magis ius habebat, quod tamen ita usurpabat, ut magis a rege permissum, quam vindicatum ab eo videretur: et sicut aetate par erat regi, ita corporis habitu praestabat. Ergo reginae illum esse regem rae suo more veneratae sunt. Inde ex captivis spadonibus, quis 17 Alexander esset, monstrantibus, Sisigambis advoluta est pedibus eius, ignorationem numquam antea visi regis excusans. Quam manu adlevans rex, «Non errasti», inquit, «mater, nam et hic Alexander est». Equidem hac continentia animi si ad ultimum- 18 vitae perseverare potuisset, feliciorum fuisse crederem, quam visus est esse, cum Liberi patris imitaretur triumphum, usque ab Hellesponto ad Oceanum omnes gentes victoria emensus. Sic vicisset profecto superbiam atque iram, mala invicta; sic abstinuisset inter epulas caedibus amicorum egregiosque bello viros et tot gentium secum domitores, indicta causa, veritus esset occidere. Sed nondum fortuna se animo eius superfuderat: itaque 20 orientem tam moderate et prudenter tulit, ad ultimum magnitudinem eius non cepit. Tunc quidem ita se gessit, ut omnes ante eum reges et continentia et clementia vincerentur. Virgines 21 reginas, excellentis formae, tam sancte habuit, quam si eodem,

22 quo ipse, parente genitae forent : coniugem eiusdem, quam nulla
aetatis suae pulchritudine corporis vicit, adeo ipse non violavit,
ut summam adhibuerit curam, ne quis captivo corpori inluderet:
omnem cultum reddi feminis iussit, nec quidquam ex pristinae
24 fortunae magnificentia captivis, praeter fiduciam, defuit. Itaque
Sisigambis, « Rex », inquit, « mereris, ut ea precemur tibi, quae
Dario nostro quondam precatae sumus, nec invidia dignus es,
qui tantum regem non felicitate solum, sed etiam aequitate su-
25 peraveris. Tu quidem matrem me et reginam vocas, sed ego me
tuam famulam esse confiteor. Et praeteritae fortunae fastigium
capiro et praesentis iugum pati possum: tua interest, quantum
in nos licuerit, si id potius clementia quam saevitia vis esse te-
26 statum ». Rex bonum animum habere eas iussit. Darii filium
collo suo admovit: atque nihil ille conspectu tum primum a se
visi conterritus, cervicem eius manibus amplectitur. Motus ergo
rex constantia pueri, Hephaestionem intuens, « Quam vellem »,
27 inquit, « Darius aliquid ex hac indole hausisset! ». Tum taberna-
culo egressus, tribus aris in ripa Pinari amnis Jovi atque Hercu-
li Minervaeque sacratis, Syriam petit Damascum, ubi regis ga-
za erat, Parmenione praemisso.

LIBER IV.

CAP. VII.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐπίσκεψις αὐτοῦ εἰς τὸ μαντεῖον
τοῦ Διὸς Ἄμμωνος. Περιγραφὴ τοῦ ἄλλου τοῦ μαντείου.

Aegyptii, olim Persarum opibus infensi, quippe avare et superbe 1
imperitatum sibi esse credebant, ad spem adventus eius exere-
rant animos, utpote qui Amyntam quoque, transfugam et cum
precario imperio venientem, laeti receperant. Igitur ingens mul- 2
tudo Pelusium, qua intraturus rex videbatur, convenerat. Atque
ille septimo die, postquam a Gaza copias moverat, in regionem
Aegypti, quam nunc castra Alexandri vocant, pervenit. Deinde
pedestribus copiis Pelusium petere iussis, ipse cum expedita delecto- 3
rum manu Nilo amne vectus est. Nec sustinere adventum eius
Persae, defectione quoque perterriti. Iamque haud procul Mem-
phi erat: in cuius praesidio Mazaces, praetor Darii, relictus, ad 4
Cercasoron amne superato octingenta talenta Alexandro omnem-
que regiam supellectilem tradidit. A Memphi, eodem flumine ve- 5
ctus, ad interiora Aegypti penetrat, compositisque rebus ita, ut
nihil ex patrio Aegyptiorum more mutaret, adire Jovis Hammo-
nis oraculum statuit. Iter expeditis quoque et paucis vix tolera-
bile ingrediendum erat; terra caeloque aquarum penuria est, ste- 6
riles harenae iacent, quas ubi vapor solis accendit, fervido solo
exurente vestigia, intolerabilis aestus existit. Luctandumque est
non solum cum ardore et siccitate regionis, sed etiam cum tena- 7
cissimo sabulo, quod, praealtum et vestigio cedens, aegre moli-
untur pedes. Haec Aegyptii vero maiora iactabant. Sed ingens 8
cupido animum stimulabat adeundi Jovem, quem generis sui au-
ctorem, haud contentus mortali fastigio, aut credebat esse, aut
credi volebat. Ergo cum iis, quos ducere secum statuerat, secun- 9
do amne descendit ad Mareotin paludem. Eo legati Cyrenensium
dona attulere, pacem et ut adiret urbes suas petentes. Ille donis 10
acceptis amicitiaque coniuncta, destinata exsequi pergit. Ac pri-
mo quidem et sequente die tolerabilis labor visus, nondum tam
vastis nudisque solitudinibus aditis, iam tamen sterili et emori-

11 ente terra. Sed ut aperuere se campi alto obruti sabulo, haud se-
 12 cus quam profundum aequor ingressi, terram oculis requirebant.
 Nulla arbor, nullum culti soli occurrebat vestigium. Aqua et iam
 defecerat, quam utribus cameli vexerant, et in arido solo ac fervi-
 13 do sabulo nulla erat. Ad hoc sol omnia incenderat siccaque et a-
 dusta erant ora, cum repente — sive illud deorum munus sive ca-
 sus fuit — obductae caelo nubes condidere solem, ingens aestu fa-
 14 tigtatis, etiamsi aqua deficeret, auxilium. Enimvero ut largum
 quoque imbrem excusserunt procellae, pro se quisque excipere
 eum, quidam, ob sitim impotentes sui, ore quoque hianti captare
 15 coeperunt. Quadriduum per vastas solitudines absumptum est.
 Iamque haud procul oraculi sede aberant, cum conplures corvi
 agmini occurrunt: modico volatu prima signa antecedentes (et)
 modo humi residebant, cum lentius agmen incederet, modo se
 16 pennis levabant, ducentium iterque monstrantium ritu. Tandem
 ad sedem consecratam deo ventum est. Incredibile dictu, inter va-
 stas solitudines sita, undique ambientibus ramis, vix in densam
 umbram cadente sole, contacta est, multique fontes dulcibus aquis
 17 passim manantibus alunt silvas. Caeli quoque mira temperies,
 verno tepori maxime similis, omnes anni partes pari salubritate
 18 percurrit. Accolae sedis sunt, ab oriente, proximi Aethiopum. In
 meridiem versam Arabes spectant, Troglodytis cognomen est :
 19 horum regio usque ad Rubrum mare excurrit. At qua vergit ad
 20 occidentem, alii Aethiopes colunt, quos Scenitas vocant. A septen-
 trione Nasamones sunt, gens Syrtica, navigiorum spoliis quae-
 stuosa, quippe obsident litora, et aestu destituta navigia notis sibi
 vadis occupant. Incolae nemoris, quos Hammonios vocant, dis-
 persis tuguriis habitant: medium nemus pro arce habent, triplici
 muro circumdatum: Prima munitio tyrannorum veterum regiam
 21 clausit: in proxima coniuges eorum cum liberis et pelicibus habi-
 tabant: hic quoque dei oraculum est: ultima munimenta satelli-
 tum armigerorumque sedes erant. Est et aliud Hammonis ne-
 22 mus: in medio habet fontem — Solis Aquam vocant. Sed lucis
 ortum, tepida manat, medio die, cuius vehementissimus est calor,
 frigida eadem fluit, inclinato in vesperam calescit, media nocte,
 fervida exaestuat, quoque nox propius vergit ad lucem, multum

ex nocturno calore decrescit, donec sub ipsum diei ortum adsueto tepore languescat. Id, quod pro deo colitur, non eandem effigiem 23 habet, quam vulgo diis artifices accommodaverunt: umbilico maxime similis est habitus, smaragdo et gemmis coagmentatus. Hunc, cum responsum petitur, navigio aurato gestant sacerdotes, 24 multis argenteis pateris ab utroque navigii latere pendentibus: sequuntur matronae virginesque patrio more inconditum quoddam carmen canentes, quo propitiari Jovem credunt, ut certum edat oraculum. Ac tum quidem regem propius adeuntem maximus natu e sacerdotebus filium appellat, hoc nomen illi parentem Jovem red- 25 dere adfirmans. Ille se vero et accipere ait et adgnosceret, humanae sortis oblitus. Consuluit deinde, an totius orbis imperium fati sibi destinaretur. Vatesque, in adulationem compositus, terra- 26 rum omnium rectorem fore ostendit. Post haec institit quaerere, 27 an omnes parentis sui interfectores poenas dedissent. Sacerdos 28 parentem eius negat ullius scelere posse violari, Philippi autem omnes luisse supplicia: adiecit, invictum fore, donec excederet ad deos. Sacrificio deinde facto dona et sacerdotibus et deo data sunt, permissumque amicis, ut ipsi quoque consulerent Jovem. Nihil amplius quaesierunt quam, an auctor esset sibi divinis honoribus colendi suum regem. Hoc quoque acceptum fore Jovi vates re- 29 spondent ut ipsi victorem regem divino honore colerent. Vera et 30 salubri aestimatione pensanti fidem oraculi vana profecto responsa ei videri protuissent: sed fortuna, quos uni sibi credere coëgit, magna ex parte avidos gloriae magis quam capaces facit. Jovis igitur filium se non solum appellari passus est, sed etiam iussit rerumque gestarum famam, dum augere vult tali appellatione, corruptit. Et Macedones adsueti quidem regio imperio, sed (in) 31 maiore libertatis umbra quam ceterae gentes, immortalitatem adfectantem contumacius, quam aut ipsis expediebat aut regi, aversati sunt. Sed haec suo quaeque tempori reserventur: nunc cetera exsequi pergam.

C A P. VIII.

Κτίσις τῆς Ἀλεξανδρείας. Προχώρησις εἰς Μέμφιν.
 Τακτοποιήσις τῶν ἐν Αἰγύπτῳ πραγμάτων.

1 Alexander ab Hammone rediens ut ad Mareotin paluden haud
 procul insula Pharo sitam venit, contemplatus loci naturam pri-
 mum in ipsa insula statuerat urbem novam condere, inde ut adpa-
 ruit magnae sedis insulam haud capacem esse, elegit urbi locum,
 ubi nunc est Alexandria, appellationem trahens ex nomine au-
 2 ctoris. Complexus, quidquid soli est inter paludem ac mare, octo-
 ginta stadiorum muris ambitum destinavit et, qui ex aedificandae
 3 urbi praesent, relictis, Memphim petit. Cupido haud iniusta qui-
 dem, ceterum intempestiva, incesserat, non interiora modo Ae-
 gypti, sed etiam Aethiopiam invisere: Memnonis Tithonique ce-
 lebrata regia cognoscendae vetustatis avidum trahebat paene ex-
 4 tra terminos solis. Sed imminens bellum, cuius multo maior su-
 pererat moles, otiosae peregrinationi tempora exemerat. Itaque
 Aegypto praefecit Aeschylum Rhodium et Peucesten Macedonem
 quattuor milibus militum in praesidium regionis eius datis: clau-
 stra Nili fluminis Polemonem tueri iubet: XXX ad hoc triremes
 5 datae. Africae deinde, quae Aegypto iuncta est, praepositus Apol-
 lonius, vectigalibus eiusdem Africae Aegyptique Cleomenes. Ex
 finitimis urbibus commigrare Alexandream iussis, novam urbem
 6 magna multitudine implevit. Fama est, cum rex urbis futurae mu-
 ros polenta, ut Macedonum mos est, destinasset, avium greges ad-
 volasse et polenta esse pastas: cumque id omen pro tristi a ple-
 risque esset acceptum, respondisse vates, magnam illam urbem
 advenarum frequentiam culturam, multisque eam terris alimenta
 praebituram.

Regem, cum secundo anni deflueret, adsequi cupiens Hector,
 7 Parmenionis filius, eximio aetatis flore, in paucis Alexandro ca-
 rus, parvum navigium conscendit, pluribus, quam capere posset.
 8 inpositis. Itaque mersa navis omnes destituit. Hector, diu flumi-
 ni obluctatus, cum madens vestis et adstricti crepidis pedes nata-
 re prohiberent, in ripam tamen semianimis evasit et, ut primum
 fatigatus spiritum laxavit, quem metus et periculum intenderant,

nullo adiuvante—quippe in diversum evaserant alii—exanimatus est. Rex amissi eius desiderio vehementer adflictus est repertum- 9
que corpus magnifico extulit funere.

Oneravit hunc dolorem nuntius mortis Andromachi, quem praefecerat Syriae: vivum Samaritae cremaverant. Ad cuius in- 10
teritum vindicandum, quanta maxima celeritate potuit, contendit, advenientique sunt traditi tanti sceleris auctores. Andromacho deinde Memnona substituit, adfectisque supplicio, qui praetorem 11
interemerant, tyrannos—inter quos Methymnaeorum Aristonicum et Chrysolauum—popularibus suis tradidit: quos illi e muris ob iniurias tortos necaverunt.

Atheniensium deinde, Rhodiorum et Chiorum legatos audit. Athenienses victoriam gratulabantur et, ut captivi Graecorum 12
suis restituerentur, orabant: Rhodij et Chii de praesidio querebantur. Omnes aequa desiderare visi impetraverunt. Mitylenaeis quoque ob egregiam in partes suas fidem et pecuniam, quam in bel- 13
lum inpenderant, et obsides reddidit et magnam regionem finibus eorum adiecit. Cypriorum quoque regibus, qui et a Dario, defece- 14
rant ad ipsum et oppugnanti Tyrum miserant classem, pro merito honos habitus est.

Amphoterus deinde, classis praefectus, ad liberandam Cre- 15
tam missus — namque et Persarum et Spartanorum armis plera- que eius insulae obsidebantur — ante omnia mare a piraticis clas-
sibus vindicare iussus: quippe obnoxium praedonibus erat in bel-
lum utroque rege converso. His conpositis Herculi Tyrio ex auro 16
crateram cum XXX pateris dicavit: imminensque Dario, ad Eu-
phraten iter pronuntiari iussit.

LIBER V.

C A P. XV.

Περιγραφή τῆς παρὰ τὰ Ἄρβηλα αἱματηρᾶς μάχης.
Νικητῆς ὁ Ἀλέξανδρος καταδιώκει τὸν ἠττημένον Δαρεῖον.

1 Interim Alexander, ut et demonstratum a transfuga insidia-
rum locum circumiret et Dario qui laevum cornu tuebatur, occurre-
2 ret, agmen obliquum incedere iubet. Darius quoque eodem suum
obvertit, Besso admonito, ut Massagetas equites in laevum Alexan-
3 dri cornu a latere invehi iuberet. Ipse ante se falcatos currus habe-
bat, quos signo dato, universos in hostem effudit. Ruebant laxa-
tis habenis aurigae, quo plures nondum satis proviso impetu ob-
4 tererent. Alios ergo hastae multum ultra temones eminentes, a-
lios ab utroque latere demissae falces laceravere. Nec sensim
Macedones cedebant, sed effusa fuga turbaverant ordines. Mazae-
us quoque percussis metum incussit, mille equitibus ad diripienda
5 hostis impedimenta circumvehi iussis, ratus, captivos quoque, qui
simul adservabantur, rupturos vincula, cum suos adpropinquan-
6 tes vidissent. Non fefellerat Parmenionem, qui in laevo erat :
propere igitur Polydamanta mittit ad regem, qui et periculum
ostenderet et, quid fieri iuberet, consuleret. Ille audito Polyda-
7 mante, « Abi, nuntia », inquit, « Parmenioni, si acie vicerimus,
non nostra solum nos recuperaturos, sed omnia quae hostium
8 sunt, occupaturos. Proinde non est, quod quidquam virium sub-
ducat ex acie, sed, ut me et Philippo patre dignum est, con-
9 tempto sarcinarum damno fortiter dimicet ». Interim barbari
impedimenta turbaverant caessisque plerisque custodum captivi,
vinculis ruptis, quidquid obvium erat, quo armari possent, arri-
piunt et adgregati suorum equitibus Macedonas ancipiti circum-
ventos malo invadunt. Laeti, qui circa Sisigambim erant, vicisse
10 Dariium, ingenti caede prostratos hostes, ad ultimum etiam inpe-
dimentis exutos esse nuntiant, quippe eandem fortunam ubique
11 esse credebant et victores Persas ad praedam discurrisse. Sisi-
gambis hortantibus captivis, ut animum a maerore adlevaret, in
eodem, quo antea fuit, perseveravit. Non vox ulla excidit ei, non

oris color vultusve mutatus est: sed sedit immobilis—credo, praecoqui gaudio verita iritare fortunam—, adeo ut, quid mallet, intuentibus (eam) fuerit incertum. Inter haec Menidas, praefectus 12 equitum Alexandri, cum paucis turmis opem impedimentis laturus advenerat—incertum suone consilio an regis imperio—sed non sustinuit Cadusiorum Scytharumque impetum, quippe vix temptato certamine refugit ad regem, amissorum impedimentorum testis magis quam vindex. Iam consilium Alexandri dolor 13 vicerat: et, ne cura recuperandi sua militem a proelio averteret, non immerito verebatur. Itaque Areten, ducem hastatorum—sarrissophoros vocabant—adversus Scythas mittit. Inter haec currus, qui circa signa prima turbaverant aciem, in phalangem in- 14 vecti erant. Macedones, confirmatis animis, in medium agmen accipiunt. Vallo similis acies erat: iunxerant hastas et ab utroque 15 latere temere incurrentium ilia suffodiebant. Circumire deinde (et) currus et propugnatores praecipitare coeperunt. Ingens ruina equorum aurigarumque aciem compleverat. Hi territos regere non poterant, qui crebra iactatione cervicum non iugum modo excusserant, sed etiam currus everterant, vulnerati interfectostrahabant, nec consistere territi nec progredi debiles poterant. 17 Paucae tamen evasere quadrigae in ultimam aciem iis, quibus inciderant, miserabili morte consumptis: quippe amputata virorum membra humi iacebant, et, quia calidis adhuc vulneribus aberat dolor, trunci quoque et debiles quidam arma non omittebant, donec multo sanguine effuso exanimati procumberent. Interim Aretes Scytharum, qui impedimenta diripiebant, duce occiso gravius territis instabat. Supervenere deinde a Dario Bactriani 18 pugnaeque vertere fortunam. Multi ergo Macedonum primo impetu obtriti sunt, plures ad Alexandrum refugerunt. Tum Persae 19 clamore sublato, qualem victores solent edere, ferociter in hostem, quasi ubique profligatum, incurrerunt. Alexander territos castigare, adhortari, proelium, quod iam elanguerat, solus accendere: confirmatisque tandem animis ire in hostem iubet. Rarior 20 acies erat in dextro cornu Persarum, namque inde Bactriani discesserant ad opprimenda impedimenta. Itaque Alexander laxatos ordines invadit et multa caede hostium invehitur. At qui in

laevo cornu erant Persae, spe posse eum iucludi, agmen suum
 21 a tergo dimicantis opponunt: ingensque periculum in medio
 haerens adisset, ni equites Agriani calcaribus subditis circumfu-
 sos regi barbaros adorti essent, aversosque caedendo in se obver-
 22 ti coëgissent. Turbata erat utraque acies. Alexander et a fronte
 et a tergo hostem habebat. Qui averso ei instabant, ab Agrianis
 equitibus premebantur: Bactriani impedimentis hostium direp-
 tis reversi ordines suos recuperare non poterant: plura simul
 abrupta a ceteris agmina, ubicumque alium alii fors miscuerat,
 dimicabant. Duo reges iunctis prope agminibus proelium accen-
 23 derant. Plures Persae cadebant, par ferme utrimque numerus
 24 vulnerabatur. Curru Darius, Alexander equo vehebatur: utrum-
 que delecti tuebantur sui inmemores, quippe amisso rege nec vo-
 lebant salvi esse nec poterant. Ante oculos sui quisque regis
 25 mortem occumbere ducebat egregium. Maximum tamen periculum
 adibant, qui maxime tuebantur: quippe sibi quisque caesi regis
 expetebat decus. Ceterum, sive illud ludibrium oculorum sive ve-
 26 ra species fuit, qui circa Alexandrum erant, vidisse se credide-
 runt paululum super caput regis placide volantem aquilam, non
 sono armorum, non gemitu morientium territam: diuque circa
 27 equum Alexandri pendenti magis, quam volanti similis adparuit.
 Certe vates Aristander alba veste indutus et dextra praeferens
 lauream, militibus in pugnam intentis avem monstrabat, haud
 dubium victoriae auspicium..

28 Ingens ergo alacritas et fiducia paulo ante territos accendit
 ad pugnam, utique postquam auriga Darii, qui ante ipsum sedens
 equos regebat, hasta transfixus est. Nec aut Persae aut Macedo-
 29 nes dubitavere, quin ipse rex esset occisus. Ergo lugubri ulula-
 tu et incondito clamore gemituque totam fere aciem adhuc aequo
 Marte pugnantium turbavere cognati Darii et armigeri: laevum-
 que cornu in fugam effusum destituerat currum, quem a dextra
 parte stipati in medium agmen receperunt. Dicitur acinace stri-
 30 cto, Darius dubitasse, an fugae dedecus honesta morte vitaret:
 sed, eminens curru nondum omnem suorum aciem proelio exce-
 dentem destituere erubescibat, dumque inter spem et desperatio-
 31 nem haesitat, sensim Persae cedebant et laxaverant ordines. Ale-

xander mutato equo, quippe plures fatigaverat, resistentium adversa ora fodiebat, fugientium terga. Iamque non pugna, sed caedes erat, cum Darius quoque currum suum in fugam vertit. Haerebat 32 in tergis fugientium victor, sed prospectum oculorum nubes pulveris, quae ad caelum efferebatur, abstulerat: ergo haud secus quam in tenebris errabant, ad sonum notae vocis ut signum subinde coeuntes. Exaudiebant tamen strepitus habenarum, quibus 33 equi currum vehentes identidem verberabantur: haec sola fugientis vestigia excepta sunt.

LIBER VI.

CAP. II.

Ὁ ἐν πολέμῳ ἀήττητος Ἀλέξανδρος παραδίδεται εἰς τρυφήλῳ βίον.
Ἐξέγερσις τῶν στρατιωτῶν κατ' αὐτοῦ.

1 Sed ut primum instantibus curis laxatus est aninus milita-
rium rerum quam quietis otiique patientior, exceperere eum volu-
2 ptates, et, quem arma Persarum non fregerant, vitia vicerunt: in-
tempestiva convivium et perpotandi pervigilandique insana dulcedo,
ludique. Omnia in externum lapsa morem: quem aemulatus quasi
potiorem suo, ita popularium animos oculosque pariter offendit,
ut a plerisque amicorum pro hoste haberetur. Tenaces quippe
3 disciplinae suae solitosque parco ac parabili victu ad implenda
naturae desideria defungi in peregrina et devictarum gentium
4 mala inpulerat. Hinc saepius comparatae in caput eius insidiae,
secessio militum et liberior inter mutuas querellas dolor, ipsius
deinde nunc ira, nunc suspiciones, quas excitabat inconsultus
pavor ceteraque his similia, quae deinde dicuntur. Igitur cum in-
5 tempestivis conviviis dies pariter noctesque consumeret, satieta-
tem epularum ludis interpellabat: non contentus artificum, quos
e Graecia exciverat, turba; quippe captivae iubebantur suo ritu
canere inconditum et abhorrens peregrinis auribus carmen. In-
ter quas unam rex forte conspexit maestiolem quam ceteras et
6 producentibus eam verecunde reluctantem. Excellens erat forma
et formam pudor honestabat. Deiectis in terram oculis et, quan-
tum licebat, ore velato, suspicionem praebuit regi, nobiliorem
7 esse, quam ut inter convivales ludos deberet ostendi. Ergo inter-
rogata, quanam esset, neptem se Ochi, qui nuper regnasset in
Persis, filio eius genitam esse respondit, uxorem Hystaspis fuis-
se. Propinquus hic Darii fuerat, magni et ipse exercitus praetor.
Adhuc in animo regis tenues reliquiae pristini moris haere-
bant. Itaque fortunam regia stirpe genitae etiam celebre no-
men (neptem Ochi) reveritus non dimitti modo captivam, sed
etiam restitui ei suas opes, iussit, virum quoque requiri, ut reper-
to coniugem redderet.

LIBER X.

CAP. V.

Ὁ Ἀλέξανδρος μέλλων ν' ἀποθάνῃ ἀποχαιρετίζει τοὺς στρατιώτας.
Λόγοι αὐτοῦ πρὸ τοῦ θανάτου. Πένθος τῶν Μακεδόνων.
Αὐτοκτονία τῆς μητρὸς τοῦ Δαρείου ἐπὶ τῷ ἀκούσματι
τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἄρεται καὶ κακία αὐτοῦ.

Intuentibus lacrimae obortae praebuere speciem iam non 1
regem, sed funus eius, visentis exercitus. Moeror tamen circum-
stantium lectum eminebat: quos ut rex adspexit, « Invenietis », 2
inquit, « cum excessero, dignum talibus viris regem? ». Incredibile
dictu audituque, in eodem habitu corporis, in quem se composue-
rat, cum admissurus milites esset, durasse, donec a toto exercitu
illud ultimum persalutatus est: dimissoque vulgo velut omni vi-
tae debito liberatus fatigata membra reiecit. Propiusque adire ius
sis amicis—nam et vox deficere iam coeperat—detractum annulum
digito Perdiccae tradidit adiectis mandatis, ut corpus suum ad
Hammonem ferri iuberent. Quaerentibusque his, cui relinqueret
regnum, respondit, « ei qui esset optimus: ceterum providere iam
se, ob id certamen magnos funebres ludos parari sibi », Rursus 6
Perdicca interrogante, quando caelestes honores haberi sibi vel-
let, dixit, « tum velle, cum ipsi felices essent ». Suprema haec
vox fuit regis et paulo post extinguitur.

Ac primo ploratu lamentisque et planctibus tota regia perso- 7
nabat: mox, velut in vasta solitudine omnia tristi silentio muta
torpebant, ad cogitationes, quid deinde futurum esset, dolore 8
converso. Nobiles pueri custodiae corporis eius adsueti nec do-
loris magnitudinem capere nec se ipsos intra vestibulum regiae
tenere potuerunt: vagique et furentibus similes tantam urbem
luctu ac moerore compleverant nullis questibus omissis, quos in
tali casu dolor suggerit. Ergo qui extra regiam adstiterant, Ma- 9
cedones pariter barbarique, concurrunt; nec poterant victi a vi-
ctoribus in communi dolore discerni. Persae iustissimum ac mi-
tissimum dominum, Macedones optimum ac fortissimum regem
invocantes certamen quoddam moeroris edebant. Nec moestorum 10
solum, sed etiam indignantium voces exaudiebantur, tam viridem

et in flore aetatis fortunaeque invidia deum ereptum esse rebus humanis. Vigor eius et vultus educentis in proelium milites, obsidentis urbes, evadentis in muros, fortes viros pro contione donantis occurrebant oculis. Tum Macedones divinos honores negasse ei poenitebat impiosque et ingratos fuisse se confitebantur, quod aures eius debita appellatione fraudassent. Et cum diu nunc in veneratione nunc in desiderio regis haesissent, in ipsos versa miseratio est.

12 Macedonia profecti ultra Euphraten in mediis hostibus novum imperium aspernantibus destitutos se esse cernebant, sine certo regis herede: (sine herede regni) publicas vires ad se quemque tracturum. Bella deinde civilia, quae secuta sunt, mentibus augurabantur: iterum, non de regno Asiae, sed de rege ipsis sanguinem esse fundendum, novis vulneribus veteres rumpendas cicatrices: senes, debiles: modo petita missione a iusto rege, nunc morituros pro potentia forsitam satellitis alicuius ignobilis. Has cogitationes volventibus nox supervenit terroremque auxit. Milites in armis vigilabant: Babylonii alius e muris, alius e culmine sui quisque tecti, prospectabant, quasi certiora visuri. Nec quisquam lumina audebat accendere. Et quia oculorum cessabat usus, fremitus vocesque auribus captabant; ac plerumque, vano metu territi, per obscuras semitas, alius alii occursantes, invicem suspecti ac solliciti, ferebantur. Persae, comis suo more detonsis in lugubri veste, cum coniugibus ac liberis, non ut victorem et modo hostem, sed ut gentis suae iustissimum regem vero desiderio lugebant. Adsueti sub rege vivere non alium, qui imperaret ipsis, digniorem fuisse confitebantur. Nec muris urbis luctus continebatur, sed proximam regionem ab ea, deinde magnam partem Asiae cis Euphraten mali fama pervaserat. Ad Darii quoque matrem celeriter perlata est. Abscissa ergo veste, qua induta erat, lugubrem sumpsit laceratisque crinibus humi corpus abiecit. Adsidebat ei altera ex neptibus nuper amissum Hephæstionem, cui nupserat, lugens, propriasque causas doloris in communi moestitia retractabat. Sed omnium suorum mala Sisigambis una capiebat. Illa suam, illa neptium vicem flebat. Recens dolor etiam praeterita revocaverat. Crederes modo

amissum Darium et pariter miseræ duorum filiorum; exequias esse ducendas. Flebat simul mortuos vivosque. «Quem enim puellarum acturum esse curam? quem alium futurum Alexandrum? iterum 22 (esse) se captas, iterum excidisse regno. Qui mortuo Dario ipsas tueretur repperrisse, qui post Alexandrum respiceret, utique non repturas». Subibat inter hæc animum, LXXX fratres suos eodem die ab Ocho, saevissimo regum, trucidatos adiectumque stragi tot filiorum patrem: e septem liberis quos genuisset ipsa, unum superesse: ipsum Darium floruisse paulisper, ut crudelius posset extingui. Ad ultimum dolori succubuit obvolutoque capite 24 accidentes genibus suis neptem nepotemque aversata, cibo pariter abstinuit et luce. Quinto, postquam mori statuerat, die exstincta 25 est. Magnum profecto Alexandri indulgentiæ in eam iustitiæque in omnes captivos documentum est mors huius, quæ cum sustinisset post Darium vivere, Alexandro esse superstes erubuit. Et hercule iuste aestimantibus regem, liquet, bona naturæ eius fuisse 27 se, vitia, vel fortunæ vel ætatis. Vis incredibilis animi, laboris patientia propemodum nimia, fortitudo non inter reges modo excellens, sed inter illos quoque, quorum hæc sola virtus fuit, liberalitas sæpe maiora tribuentis, quam a dis petuntur, clementia in 28 devictos — tot regna aut reddita quibus ea dempserat bello, aut dono, data — mortis, cuius metus ceteros exanimat, perpetua contemptio, gloriæ laudisque ut iusto maior cupido, ita in iuvene et in tantis nec admiranda rebus: iam pietas erga parentes, quorum 30 Olympiada immortalitati consecrare decreverat, Philippum ultus erat, iam in omnes fere amicos benignitas, erga milites benivolentia, consilium par magnitudini animi et, quantam vix poterat ætas eius capere, solertia: iam modus immodicarum cupiditatum, 32 nec ulla nisi ex permissio voluptas ingentes profecto dotes erant. Illa fortunæ: dis æquare se et cælestes honores accersere et talia 33 suadentibus oraculis credere et dedignantibus venerari ipsum vehementius quam par esset irasci, in externum habitum mutare corporis cultum, imitari devictarum gentium mores, quos ante victoriam spreverat. Nam iracundiam et cupidinem vini sicuti iuventa 34 irritaverat, ita senectus mitigare potuisset. Fatendum est tamen, cum plurimum virtuti debuerit, plus debuisse fortunæ, 35

quam solus omnium mortalium in potestate habuit. Quotiens illum a morte revocavit! quotiens temere in pericula vectum perpetua felicitate protexit! Vitae quoque finem eundem illi quem
36 gloriae statuit. Expectavere eum fata, dum Oriente perdomito aditoque Oceano, quidquid mortalitas capiebat, inpleret.

Huic regi ducique successor quaerebatur. Sed maior moles
37 erat, quam ut unus subire eam posset: itaque nomen quoque eius et fama rerum in totum propemodum orbem reges ac regna diffudit clarissimique sunt habiti, qui etiam minimae parti tantae fortunae adhaeserunt.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

BIBLION TRITON

Κ Ε Φ. Ι.

Inter haec : ἔννοεῖ κυρίως τὴν κατάληψιν τῆς Χίου καὶ Μυτιλή- 1
νης ὑπὸ τῶν Περσῶν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ροδίου στρατηγοῦ Μέμνος.
Οὗτος ὑπηρετῶν εἰς τὸν Περσικὸν στρατὸν εἶχε μεταφέρει τὸν πόλεμον
ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα πρὸς ἀντιπερισπασμόν. Ὑπελό-
γιζεν ὅτι θὰ ἐξεγείρῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ θὰ φέρῃ εἰς δύσκολον θέσιν
τὸν Ἀλέξ., ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπολιόρχει τὴν Μυτιλήνην ἀπέθανε καὶ ἡ προ-
σπάθειά του ἐγκατελείφθη. *condūco militem* = συνάγω στρατιώ-
τας, στρατολογῶ μισθοφόρους· *militem* εἰς ἔνικ. μὲ περιληπτικὴν ση-
μασίαν. *Cleandro... misso* (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = ἀποστείλας τὸν Κλέανδρον·
οὗτος ἦτο ἀρχηγὸς 4 χιλιάδων μισθοφόρων εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Μεγ.
Ἀλεξάνδρου. *rebus compositis* (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = τακτοποιήσας
τὰ πράγματα, τὴν κατάστασιν. *admoneo - admōnī - mōtum - monēre* 2
(β') = προσάγω. *Celaēnae - arum* = αἱ Κελαιναί, ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς
Μεγάλης Φρυγίας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ἄνω Μαιάνδρου, ἐκ τοῦ
μέσου τῆς ὁποίας ἐπήγαγεν ἐκ σπηλαίου ὁ Μαρσύας ποταμός. *mediam*
(*urbem*) = «μέσην τὴν πόλιν» διὰ μέσου τῆς πόλεως. *tempestas - ātis* :
θηλ. γ' = χρόνος, ἐποχὴ ἢ ἀφαιρ. χρονικὴ. *interfluo - ūxi - ěre* (γ') = ῥέω
διὰ μέσου. *Marsyas amnis* = Μαρσύας ὁ ποταμός. Τὸ ὄνομά του ὀφείλει,
κατὰ τὸν μῦθον, εἰς τὸν μουσικὸν Μαρσύαν. Οὗτος ἠττηθεὶς ὑπὸ τοῦ
Ἀπόλλωνος εἰς μουσικὸν διαγωνισμόν ἐξεδάρα ὑπ' αὐτοῦ ζῶν, διότι ἐτόλ-
μησε νὰ διαγωνισθῇ πρὸς αὐτόν. Τὸ δέσμα του ἐκροεμάσθη ἐντὸς τοῦ σπη-
λαιου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πηγάζει ὁ ποταμός. Ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Μαρσύου ἡ
ἀπὸ τὰ δάκρυα τῶν νυμφῶν διὰ τὸν θάνατόν του ἐσχηματίσθη ὁ ποτα-
μός. *amnis - is* ἄρσ. γ' = (ὄρητικὸς) ποταμός (πρβλ. *fluvius, flumen*).
fabulōsus - a - um ἐπίθ. = μυθικός. *inclŷtus* καὶ *inclŷtus* (σύνθ. *i n* ἐπι-
τατ. καὶ *κ λ υ τ* ὄς) = ἔνδοξος, περιώνυμος. *fons - ntis* ἄρσ. = (πηγὴ), ὕδαρ. 3
cacūmen - īnis οὐδ. γ' = κορυφή. *excurreo - excurre* καὶ *excurre -*
cursum - ěre ὄ. (γ') = (ἐκτρέχω) πηγάζω. *subiecta petra* = ὁ κάτωθεν κεί-

- μενος βράχος. cadit ὑποκ. αὐτοῦ τὸ fons (τὸ ὄ. cado - cecīdi - casum - ěre (γ')=πίπτω). inde ἐπίρ. τοπ.=ἐκεῖθεν. diffusus παρακ. μετ. τοῦ diffundor - fūsus sum - fundi (γ')=διαχέομαι, διασκορπίζομαι. circumiectus - a - um τοῦ circumicior=ὁ κείμενος πέριξ. rīgo ὄ. (α')=ἀρδεύω. liquidus - a - um=(ὑγρός), διαυγής. duntaxat σύνδ.=μόνον.
- 4 trāho - traxi - tractum - ěre (γ')=παρασύρω. color - ōris ἄρσ. (γ')=(χρῶμα), ἄποισις, placīdus - a - um=ἤρεμος, γαληνιαλός. locum facio =παρέχω ἔδαφος, δίδω ἀφορμὴν. mendacīum - ii=ψευδός, πλαστή διήγησις. quippe=ἄτε δή, ἐπειδή. tradītum est=ὑπάρχει παράδοσις. consido - sēdi - sessum - ěre (γ')=(cum - sīdo) (ἔξομαι - ἔδρα)=κάθηναι, ἐδρεύω, Nymphas ὑποκ. τοῦ considere. rupes - is θηλ.=ἀπόκορημος βράχος. retentus - a - um παθ. παρακ. μετ. τοῦ retineo - ui - ntum - ěre τῆς β' συζ.=ἐπέχω, ἐμποδίζω. ammis γεν. ἀντικ. εἰς τὸ amōre. cetērum=ἀλλὰ (συνήθως εἰς τὸν Κούρτιον Ροῦφον ἐπὶ τῆς σημασίας αὐτῆς). quamdiu ἐπίρ.=ἕφ' ὅσον. retineo - ui - ntum - ěre (β')=διαφυλάττω, διατηρῶ. munimentum - i=ὄχυρωμα. (me) evolvo - lvi - volūtum - ěre (γ')=(ἐκκυλίομαι), ρέω, ἔξερχομαι. maiōre vi ac mole=μὲ μεγαλυτέραν ὄρμην καὶ ὄγκον (μὲ ἀφθονώτερα ὕδατα). moles - is θηλ.=ὄγκος. ago undas=ρέω (ἢ μετχ. αἰτιολογική).
- 6 quidem σύνδ. = μὲν. destitūtus - a - um (τοῦ destituor)=ἐγκαταλειφθεῖς. a suis (incōlis). intro ὄ.(α') = εἰσέρχομαι. confugio - fūgi - fugītum - ěre (γ')=καταφεύγω. adortus τοῦ adorior - adortus sum - īri ἀποθ.= (ὄρμῳ), ἐπιχειρῶ. caduceātor - ōris=κήρυξ (μὲ κηρύκειον πεμπόμενος περὶ σπονδῶν). qui denuntiāret ἀναφ. τελικ., nisi se dedērent = εἰάν δὲν παρεδίδοντο, (δὲν ἐσυνθηκολόγουν) τὸ ρ. do - dēdi - dātum - āre (α')=δίδω. ipsos ultīma esse passūros=ὅτι αὐτοὶ τὰ ἔσχατα (βαρύτερας ποινάς) ἔμελλον νὰ πάθουν, τὸ ὄ. patior, passus sum - pati=πάσχω (ἀποθ.) (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ denuntiaret). caduceatorem: σύνδεσον μὲ τὸ perductum. perdūcor (γ') = ὀδηγοῦμαι. turris - is (γ' θηλ.)=πύργος. situ et opěre multum edītam = ἔνεκα τῆς θέσεως καὶ διὰ τῆς ἐργασίας εἶχεν ἀρθῆ εἰς πολὺ ὕψος. situs - us ἄρσ.= θέσις. multum = ἐπίρ. πολύ. iubent ὑποκ. illi' τὸ ὄ. iubeo - iussi - iussum - ěre (β') = διατάσσω, ἀντικ. caduceatōrem intueēri κλπ., intueor - ūtus sum ἢ aspexi - ēri (β') = προσβλέπω, παρατηρῶ. altitūdo - īnis (θηλ. γ') = ὕψος. non eādem aestimatiōne metīri ἀντικ. τοῦ nuntiāre, aestimatio - ōnis (θηλ. γ')=(ἐκτίμησις), μέτρον

κρίσεως. ipsum et incōlas ὑποκ. τοῦ metiri, metior - mensus sum -
 iri (δ')=(μετρῶ), ἐκτιμῶ. se scire=ὄτι αὐτοὶ γνωρίζουν· τὸ ῥ. scio -
 scīvi-scītum - īre (δ')=γνωρίζω. inexprugnabilis - is - e=ἀπόρητος.
 moritūros esse ἐκ τοῦ nuntiāre, τὸ ῥ. morior - mortuus sum - mori
 = ἀποθνήσκω (ἀποθ.). pro fide = ὑπὲρ τῆς πίστεως, δηλ. πιστοὶ εἰς
 τὸν ὄρκον τῶν πρὸς τὸν Δαρεῖον. ut . . . vidērunt circumsedeo - ēre 8
 (β')=(περικαθήμεαι), πολιορκῶ. in dies=ὀσημέραι. arctiōra ἢ artiōra
 = δυσκολώτερα, (πὺρ στενόχωρα). induciāe - arum κατὰ πληθυντ.=
 ἀνακωχή, ἐκχειρία. paciscor-pactus sum - pacisci (ἀποθ.)=συμφω-
 νῶ. ut . . . dedērent (τὸ ῥ. do - dēdi - dātum - dāre = δίδω). nisi . . .
 misisset=εἰάν δὲν θὰ ἔστειλε. intra eos (dies)=ἐντὸς αὐτῶν (τῶν 30
 ἡμερῶν). inde = ἐκεῖθεν, παρὰ τοῦ Δαρ.. praestitūtus (τοῦ praesti-
 tuiο)=προκαθωρισμένος. permitto me=παραδίδομαι. regi δὲν ἐννοεῖ
 τὸν βασιλέα προσωπικῶς, διότι εἶχε προχωρήσει, ἀλλὰ τὴν ὑποταγὴν
 εἰς τὴν ἔξουσίαν του.

supervenio=ἔρχομαι (ἀπροσδοκῆτως). ut... redderentur, reddo-red- 9
 didi-reddītum, reddēre (γ')=δίδω ὀπίσω. capti (τοῦ capior) = οἱ αἰ-
 χμάλωτοι· οὗτοι ἦσαν 2 χιλ. μισθοφόροι Ἀθηναῖοι ὑπηρετοῦντες εἰς
 τὸν Περσ. στρατόν, αἰχμαλωτισθέντες δὲ ἀπεστάλησαν εἰς Μακεδονίαν
 διὰ καταναγκαστικὰ ἔργα. ille = Alexander, iussūrum (esse), respon-
 dit: ὑποκ. τοῦ ἀπαρφ. τὸ νοούμενον se, restitutor-tutus sum-i (γ') =
 ἀποκαθίσταμαι, δίδομαι ὀπίσω.

cetērum=(κατὰ τὰ λοιπά), ἔπειτα. immīnens Darīo=(ἐπικείμε- 10
 νος), καταδιώκων (συντόνως). cognosco-cognōvi-cognītum-ēre (γ')=
 γνωρίζω. contrāho-trāxi-tractum-ēre (γ')=συνάγω. adeo discrimen=
 προβαίνω εἰς ἀποφασιστικὴν (πολεμικὴν) ἐνέργειαν.

frequens-ntis ἐπίθ.= (συχνός), πλήρης. regia (domus)=βασιλείος 11
 οἶκος, ἀνάκτορον. Midas-ae=ὁ Μίδας, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας
 Γορδίου (πρὸβλ. μῦθον Διονύσου — Μίδα, καὶ Πανός, Ἀπόλλωνος — 12
 Μίδα). Sangarius-ii = ὁ Σαγγάριος· ποτ. τῆς Μ. Ἀσίας πηγάζων ἐκ
 τῶν ὄρεων τὰ ὁποῖα ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τῆς πεδιάδος τοῦ Καρὰ Χι-
 σάρ καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐξ. Πόντον. par-paris ἐπίθ.=ἴσος. interval-
 lum-i = διάστημα. disto-distāre ῥ. (α') = ἀπέχω. comperio-peri-per-
 tum-īre (δ')=πληροφοροῦμαι. utroque (pari)=ἐκατέρως θαλάσσης. in 13
 artas fauces = εἰς στενὸν λαιμὸν (γῆς, ἰσθμὸν). compello-compāli,
 puīsum-ēre (γ')=συνωθῶ, συσφίγγω, περιορίζω. Τὸ λεγόμενον εἶναι

ὑπερβολή, διότι τὸ πλάτος εἶναι μεγαλύτερον τῶν 400 χιλιομ. quae μετὰ τελείαν στιγμὴν ἀντὶ δεικτ. ἀντων. μετὰ καταλλήλου συνδέσμου. continens - ntis = ἤπειρος. adhaereo - haesi (haesum) - ere (β') = συνέχομαι. cingor - cinctus sum - i (γ') = περιβάλλομαι. ac = et, nisi obiceret = ἐὰν δὲν παρενέβαλλε. tenuis - is - e ἐπίθ. = λεπτός, μικρός. discrimen - inis οὐδ. = διάστημα. committo - si - ssum - ere (γ') = συνάπτω, quae nunc . . . ἀντικ. τοῦ committeret, dividō - divisi - sum - ere (γ') = διαιρῶ, χωρίζω. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται τὸ ἀτελές τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων τοῦ Κουρτίου, διότι τὸ Γόρδιον ἔκειτο εἰς τετραπλασίαν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Κιλικίας ἢ ἀπὸ τοῦ Εὐξείν. Πόντου.

- 14 dicio - onis ἢ ditio - onis (θηλ. γ') = ἔξουσία. redacta ἀφαιρ. ἀπόλ. τοῦ redigor = ὑπάγομαι. vehiculum - i = ὄχημα, quo ἀφαιρ. ὄργ. con- stabat = ἐλέγετο τοῦ consto - stiti - statum - are (α') = (συνέστηκε), τὸ γ' ἐνικ. constat ἀπροσώπως = ὁμολογεῖται, λέγεται, vectum esse ὑποκ. τοῦ προηγουμένου ἀπροσ. vehor - vectus sum - i (γ') = ὀχοῦμαι, κομίζομαι, Gordium (αἰτιστ. τοῦ Gordius - ii = ὁ Γόρδιος, πτωχὸς γεωργὸς ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον τῆς Φρυγίας) ὑποκ. τοῦ vectum esse, as- picio, - spexi - spectum - ere (γ') = βλέπω, παρατηρῶ, cultu = κατὰ τὴν τελειότητα τῆς ἐπεξεργασίας, cultus - us (ἄρσ.) = (καλλιέργεια γῆς), ἐ- πεξεργασία τελεία. haud sane. abhorrens = ὄχι πολὺ διάφορον' τὸ ὄ. abhorreo - ui - ere (β') = (ἀποσιτρέφομαι), διαφέρω, a villioribus = ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ εὐτελέστερα (πρὸ πρόστιχα), vilis - is - e ἐπίθ. = εὐ- τελής, vulgatisque usu = καὶ κοινῆς χρήσεως (συνειθισμένα). notabi-
- 15 lis - is - e ἐπίθ. = διάσημος, adstringor - adstrictus sum - i ὄ. (γ') = συσφίγγομαι (δένομαι)· adstrictum (temōni) δηλ. εἰς τὸν ρυμὸν τοῦ ὀχήματος, nodus - i ἄρσ. = πλοκή «κόμπος», in semetipsos implicatis = περιπελεγμένων ἀναμεταξύ των (τὸ semet εἶναι ἢ προσ. ἀντων. τοῦ γ' προσώπ. se ἐνισχυμένη διὰ τοῦ προσφύματος met λόγω ἐμφάσεως),
- 16 celo (ὄ. α') = ἀποκρύπτω, nexus - us ἄρσ. = (συμπλοκή), σύνδεσις. af- firmo ὄ. (α') = βεβαιῶ, edictam esse ἔφαρτ. ἐκ τοῦ affirmantibus, edo - edidi - ditum - ere ὄ. (γ') = ἐκδίδω, ἐπὶ μαντείου = χορημοδοτῶ, sors - rtis (θηλ. γ') = (κλήρος), χρησμός, Asiae potitūrum (esse) = ὅτι τῆς Ἀσίας θὰ δεσπόσῃ τὸ ὄ. potior - potitus sum - potiri (ἀποθ.) = κύ- ριος γίνομαι, inexplicabilis - is - e (ἐπίθ.) = ἄλυτος, vinculum - i = δε- σμός, solvo - solvi - solutum - ere (γ') = λύω, cupido - inis (θηλ. γ')

= ἐπιθυμία, anīmo (Ἄλεξ.), expleo - ēvi - ētum ēre (β') = ἐκπληρῶ, πραγματοποιῶ. sortis eius explendae γερονδ. ἔλιξις ἀντὶ explendī 17
 eam sortem. turba - ae = (τύρβη), πλήθος, illa (turba Phrygum),
 haec (Macedōnum), suspensus - a - um = (μετέωρος), ταλαντεύμενος,
 sollicitus - a - um = ἀδημονῶν, (ταραγμένος), temerarius - a - um =
 ἀλόγιστος, παράλογος, fiducia - ae = πεποίθησις, series - ēi (θηλ.) =
 (σειρά), συνέχεια, ita astricta = ἐπειδὴ ἦτο τόσον περιπελεγμένη : τὸ
 ῥ. astrigo - inxi - ictum - ngēre (γ') = συσφίγγω, unde nexus incipē-
 ret quove se condēret = πόθεν ἢ πλοκὴ ἤρχιζε ἢ ποῦ ἐκρύπτετο (con-
 do me = κρύπτομαι), ratio - ōnis (θηλ.) = λογισμός, σκέψις, nec visu
 = οὔτε διὰ τῆς ὁράσεως, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, perspicī posset = ἦτο
 δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀντιληπτόν, aggredior - gressus sum - grēdi (ἀποθ.) 18
 = ἐπιχειρῶ, inicio curam = ἐμβάλλω φροντίδα, ἀνησυχίαν, εἰ δηλ.
 turbae Macedōnum, ne . . . verterētur = μὴ στραφῆ, incertum - i =
 τὸ ἐπιχειρηθέν, omen - īnis οὐδ. = οἰωνός (ἐκ τινος λέξεως ἢ φρά-
 σεως), irritus - a - um = (ἄκυρος) ἀνωφελής, κακός. Ὁ οἰωνός θὰ ἀ-
 πέβαινε κακός εἰς περίπτωσιν ἀποτυχίας τοῦ Ἄλεξ., luctor - tātus
 sum - āri (cum aliquo) ῥ. (α') = παλαίω ἐναντίον τινός, nequāquam
 ἐπίρ. = ματαίως, latens - ntis (τοῦ lateo) = ὁ λανθάνων, ὁ κρυπτόμε-
 νος. quo modo solvantur (nodi) = κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ἐλύοντο.
 rumpor - ruptus sum - i ῥ. (γ') = (ρῆγγνυμαι), κόπτομαι, lorum - i
 = ἱμάς, elīdo - si - sum - ěre (γ') = ἐμπαίζω, (γελοιοποιῶ).

ubicumque ἐπίρ. = ὁπουδήποτε. occūpo (α') = προκαταλαμβάνω, 19
 statuo - ui - ūtum - ěre (γ') = κρίνω, ἀποφασίζω, a tergo = ἐκ τῶν νό-
 των, Amphotērus = ὁ Ἀμφότερος, ἀδελφός τοῦ Κρατέρου, διοικητοῦ
 τοῦ Μακεδ. στόλου εἰς τὸν Ἑλλήσποντον τὸ 333 π. Χ. praeficio co-
 piis = διορίζω ἀρχηγόν τῶν στρατ. δυνάμεων, Hegelōchus = Ὁ Ἡγέ-
 λοχος, διοικ. τοῦ Μακεδ. ἱππικοῦ παρὰ τὸν Γρανικόν, liberatūros, ἐκ
 τοῦ praeficit, μετοχ. τελική. Cos καὶ Coos γεν. - i ἢ νῆσος Κῶς. at 20
 tribūta (sunt) = διενεμήθησαν. tueor - tuītus καὶ tutus sum - tuēri
 = διαφυλάττω, φρουρῶ, missa (sunt), ex foedere = ἐκ συνθήκης, κα-
 τὰ τὰ συμπεφωνημένα, imperātae (sunt) naves = προσετάχθησαν
 πλοῖα (ἀνέλαβον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐτοιμάσουν πλοῖα), quae . . . prae-
 sidērent : ἀναφ. τελ. praesideo (alicui) = φρουρῶ· τὸ ρ. prae - sideo · 21
 sēdi - sessum - ěre (β'). excēdo vitā = ἀποθνήσκω. in quem = ἐναντίον
 τοῦ ὁποίου, intendo curas = ἐντείνω τὰς φροντίδας (ἀπασχολοῦμαι σο-

βαρῶς). satis gnarus=ἀρκούντως, (καλῶς) γνωρίζων, fore ἐκ τοῦ gna-
rus, in expedito=εὐκόλα, si nihil ab eo moveretur=ἐὰν οὐδὲν ὑπ'
αὐτοῦ ἐπεχειρεῖτο.

- 22 ventum erat ἀπροσώπως ἀντι venērant. numero . . . inīto =
ἀριθμήσεως γενομένης : τὸ ῥ. in - eo - īvi ἢ - ii - ītum - īre(=εἰσερχο-
μαι), in eo numērūm = ἀριθμῶ, huic (Paphlagoniae), Henēti = οἱ
Ἐνετοί : λαὸς τῆς Παφλαγονίας, ὅστις κατὰ τὴν παράδοσιν μετέφησεν
εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, unde=ὀπόθεν, ἀπὸ τοῦς
- 23 ὁποίους, quīdam . . . credunt = τινὲς πιστεύουν, traho originem =
ἔλκω τὴν καταγωγὴν, regio - ōnis (θηλ.)=τόπος, περιοχὴ, obses - īdis
=ῥησος, tribūtum - ī=φόρος : fero tribūtum=πληρώνω φόρον' τὸ
ῥ. ἀνώμ. fero, tuli, lātum, ferre =φέρω, impētro (ῥ. α')=ἐπιτυγχά-
νω, pendo - repēdi - pensum - ěre (γ')=πληρώνω. ne cogērentur=
νὰ μὴ ἀναγκασθοῦν (τὸ ῥ. cogor - coactus sum - i). praepositus est=
(« προέστη »), διωρίσθη διοικητής, ipse (Ἰλέξ.), assumptis (iis) qui
παράλαβὸν αὐτοῦς, οἱ ὅποιοι, nuper ἔπιρ.=νεωστί, ἐσχάτως, Cappa-
dociam peto=πορεύομαι εἰς Καππαδοκίαν, τὸ ῥ. peto - īvi καὶ - ii -
ītum - ěre (γ')=(ῥομῶ), πορεύομαι.

Κ Ε Φ. ΙΙ.

- 1 At=ἀλλά, haud secus=ὄχι κατ' ἄλλον τρόπον, quam par erat=
ἢ ὡς ἦτο προσήκον, (φυσικόν), monēor - mōtus sum - monēri (β')=
συγκινοῦμαι, omitto spem=ἀφήνω τὴν ἐλπίδα, (ἀπελπίζομαι), statuit
ipse discernere = ἀπεφάσισεν ὁ ἴδιος νὰ πολεμήσῃ τὸ ῥ. decerno -
crēvi - crētum - ěre (γ')=κρίνω, ἀποφασίζω, acta erant=εἶχον πρα-
χθῆ, damno (ῥ. α')=(καταδικάζω), περιφρονῶ, reor - rātus sum - rēri
=νομίζω (ἀποθ.), affuisse = ὅτι ἔλειπεν (ἀντικ. τοῦ ratus), castra
- 2 pono = στρατοπεδεύω, quo=ut=ἵνα, capesso - īvi - ītum - ěre (γ')
(ἔφετ. τοῦ cario)=ἐπιχειρῶ (δραστηρίως), maiōre anīmo=μὲ μεγα-
λυτέραν εὐψυχίαν, (φρόνημα), universus - a - um = σύμπας, conspe-
ctus-us ἄρσ.=θέα, in conspectu do vires=ἐνεργῶ ἐπιδεικτικὰς παρε-
λάσεις, circumdāto vallo=ἀφοῦ ἐτοποθέτησε πέριξ χαράκιωμα, quod...
capēret=tali... ut=τοιοῦτον, ὥστε νά... δύναται νὰ περιλάβῃ, exem-
- 3 plum - i καὶ exemplar - āris=παράδειγμα, orto sole = ἀπὸ τῆς ἀνα-
τολῆς τοῦ ἡλίου: τὸ ῥ. orior - ortus sum - orīri (προβλ. ὕρ-νυμι)=ἀνα-
τέλλω, sicut descripta erant=ὅπως εἶχον καταγραφῆ, (μὲ τὴν καθω-

ρισμένην σειράν), inde=(ἐκεῖθεν), κατόπιν, emissa (agmina), emittor-
missus sum - i (γ')=ἀφήνομαι ἐλεύθερος, propemōdum ἐπίρ. = σχε-
δόν, fero speciem = παρέχω ὄψιν, φαίνομαι, maiōrem quam pro-
numēro=μεγαλύτεραν, (ἐπιβλητικότεραν) ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν, (ἐφαί-
νοντο περισσότεροι ἀπὸ ὧ, τι ἦσαν). in quis=in quibus, eques - itis=
ὁ ἵππεύς. περιληπτ. τὸ ἵππικὸν (πρβλ. miles § 1), Barcāni - ōrum=οἱ 4
Βαρκανοί, λαὸς Ἀσιατικὸς παρὰ τὴν Ὑρκανίαν. bipennis - is - e (bis-
renna) ἐπίθ.=ἀμφίστομος, bipennis secūris=ἀμφίστομος πέλεκυς, ἀ- 5
ξίνη, levis - is - e (ἐπίθ.)=ἐλαφρός, cetra - ae (θηλ.)=μικρὰ στρογγύ-
λη ἄσπις, ἐλαφροτάτη, κεκαλυμμένη διὰ χαλκοῦ (εἶδος πέλτης), reddo
speciem = παρέχω ὄψιν, ὁμοιάζω. pari armātu = ὁμοίου ὀπλισμοῦ.
addo - addīdi - addītum - ěre ῥ. (γ')=προσθέτω, Hyrcāni - ōrum=οἱ 6
Ὑρκανοὶ κάτοικοι τῆς Ὑρκανίας (πλησίον τοῦ Ἰράν).

Tarūri - ōrum=οἱ Τάρουροι, λαὸς τῆς Μηδίας μεταξὺ τῶν Κα- 7
σπίων πυλῶν καὶ τῆς Παρθυαίας. Derbīces - cum = οἱ Δέρβικες, νο-
μάδες τῆς Ἀσίας μεταξὺ Ὑρκανίας καὶ Μαργιανῆς: (σήμερον αἱ περι-
οχαὶ κατοικοῦνται ἀπὸ Κούρδους καὶ Τουρκομάνους), armo (ῥ. α')
=ἐξοπλίζω. plurībus aere aut ferro praefixae hastae=εἰς τοὺς πε-
ρισσοτέρους διὰ χαλκοῦ ἢ σιδήρου ἦσαν ἐστομωμένα τὰ δόρατα (εἶχαν
αἰχμὴν χαλκῆν ἢ σιδηράν) (πρβλ. ἀρχ. Ἑλλην. « ἄ κ ρ ο σ ἰ δ η ρ α »
ἢ « ἄ κ ρ ὄ χ α λ κ α ». quidam = τινές, duro (ῥ. α') = σκληρύνω.
comītor - ātus sum - āri (ἀποθ.)=ἀκολουθῶ, ignobīlis - e=ἄγνωστος.
mercēde condūco = ἐπὶ μισθῷ συνάγω, (στρατολογῶ μισθοφόρους)' 8
merces - ēdis (θηλ.)=μισθός, adīcior - iectus sum - i (γ')=προστίθε-
μαι, ruber - rubra - rubrum (ἐπίθ.)=ἐρυθρός, accōla - ae=πρόσοικος,
γείτων. ipsi (Dario), festinatio - ōnis (θηλ.)=ἡ σπουδή, prohibeo - uī-
ītum - ěre (β')=ἐμποδίζω, accio - īvi - tum - īre (δ')=προσκαλῶ.

nec... defuit... illi (Dario)=καὶ δὲν ἔλειπε τίποτε ὀλιγώτερον ἀπὸ 10
ἐκεῖνον τὸν (Δαρ.), εἶχε δηλ. ἀνάγκην ποιοτικῶς καὶ ὄχι ποσοτικῶς ἀνω-
τέρου στρατοῦ. universae (multitudīnis), aspectus - us ἀρσ. (δ')=θέα,
admōdum=ἐπίρ. σφόδρα. laetus - a - um = περιχαρής. purpurātis...
infantībus = ἐπειδὴ οἱ πορφυροφόροι . . . ἠῤῥξαν: inflo spem =
(ἐμφυσῶ), ἐνισχύω, (μεγαλῶνω) τὴν ἐλπίδα, τὸ ῥ. inflo (α'). purpurati
= οἱ φοροῦντες πορφύραν, πολῦτιμον ἱμάτιον· οὔτοι ἐκ φόβου καὶ
διὰ τὰ εἶναι ἀρεστοὶ εἰς τὸν Δαρεῖον, ἐπεδοκίμαζον καὶ τὰς παρα-
λογωτέρας τῶν ἀξιώσεών του, « οἱ αὐλοκόλακες », solītus - a - um =

- συνήθης, vanitas - ātis = κουφόνοια, ἐπιπολαιότητα. conversus παθ. παρακ. μετ. (τοῦ convertor - conversus sum - i = στρέφομαι). Charidēmus = ὁ Χαρίδημος, Ἀθηναῖος στρατηγός, ὅστις ἐστάλη μὲ τὸν Ἀντιφῶντα ὡς πρεσβευτὴς πρὸς τὸν Φίλιππον (358 π. Χ.), ἐξορισθεὶς δὲ βραδύτερον ἐξ Ἀθηνῶν κατ' αἴτησιν τοῦ Ἀλεξ. κατέφυγεν εἰς τὴν Περσίαν. ob πρόθ. μὲ αἰτ. = ἔνεκα, infestus - a - um = δυσμενής, ἐχθρός, Athēnis ἀφαιρ. τοπ. = ἐξ Ἀθηνῶν. percontor - ātus sum - āri = ζητῶ πληροφορίας· τὸ ἀπαρφ. ἐκ τοῦ coepit, τοῦ ὁποίου ὑποκ. ὁ Δαρεῖος. satis ne... hostem (πλαγ. ἐρώτ.) = ἂν ἀρκούντως ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν παρεσκευασμένος πρὸς κατασύντριψιν τοῦ ἐχθροῦ. obtēro - trī-
 11 vi - trītum - ěre (γ') = συντριβῶ, obliviscor - oblītus sum - oblivīsci = ἐπιλανθάνομαι, λησμονῶ, verum - i = τὸ ἀληθές, ἡ ἀλήθεια, et... tu... et ego = σὺ μὲν, ἐγὼ δέ, forsitan ἐπίρ. = ἴσως, poles μέλλ. τοῦ ἄνωμ. polo - nolui - nolle = δὲν θέλω, nisi = ἐὰν δέν, alias ἐπίρ. = ἄλλοτε, εἰς ἄλλην περίστασιν, confiteor - confessus sum - ěri (ἀποθ.) = (ὁμολο-
 12 γῶ), δηλῶ. apparātus γεν. τοῦ apparātus - us ἄρσ. (δ') = παρασκευή, μεγαλοπρέπεια, ἐξωτερ. ἐπιβολή, moles - is θηλ. (γ') = ὄγκος, haec... moles, excīta = ὁ ἐκκινήσας (« πὸν ξεσηκώθηκε »), sedībus suis = ἀπὸ τὰς κατοικίας του, niteo - ui - ěre (β') = στίλβω, λαμποκοπῶ, fulgeo - fulsi - ěre (β') = ἀστράπτω, λάμπω, subicio oculis (ὑποβάλλω τοῖς
 13 ὀφθαλμοῖς) = βλέπω, subicēre = subicērunt, concipio anīmis = συλλαμβάνω διὰ τοῦ πνεύματος, (τῆς φαντασίας), torvus - a - um = τραχὺς, sane ἐπίρ. = σφόδρα, incultus - a - um = ἄξεστος, immobilis - is - e = (ἀκίνητος), ἀκλόνητος· τὰ ἐπίθετα χαρακτηριστικὰ τῆς πολεμικότητος, cuneus - i (ἄρσ.) = (σφήν), σφηνοειδῆς στρατ. παράταξις, confercio - fersi - ertum - ire (δ') = στοιβάζω, robur - ōris (οὐδ.) = (ξύλον δρυός), ἰσχύς, conferta corpōra virōrum = πολλοὺς ἀνδρείους ἄνδρας (συνεκδοχή), tego - xi - ctum - ěre (γ') = καλύπτω, προασπίζω, ipsi oī Μακεδόνες. Phalanx - phalangis = ἡ φάλαγξ. Εἰς τὴν Μακεδ. φάλαγγα οἱ ἄνδρες παρετάσσοντο συνήθως εἰς βᾶθος 16 ἀνδρῶν ἐν σχήματι μακροῦ τετραπλεύρου. stabīlis - is - e = ἔμπεδος, σταθερός, consēro - rui - rtum - ěre (cum - sero = εἶρω) = συνδέω, συνάπτω, ad nutum = (πρὸς τὸ νεῦμα), συμφώνως πρὸς τὴν θέλησιν, intentus - a - um = προσεκτικός,
 14 signum (militāre) = σημαία, disco - didici - discēre (γ') = μανθάνω, quod imperātur = τὸ διατασσόμενον ἢ διαταγή, exaudio (δ') = (ὑπακούω), ἐκτελῶ, obsisto, obstīti, (stītum), sistēre (γ') = (ἐναντιοῦμαι), ἐπιτίθε-

μαι κατὰ μέτωπον. circummeo - Ἰί (Ἰνί) - Ἰtum - Ἰre (δ') = (« ἐ π ι κ ἄ μ - π τ ω ε ἰ ς κ ῦ κ λ ω σ ι ν »), ἐλίσσομαι πρὸς κύκλωσιν τοῦ ἐχθροῦ. discurgo in cornu = « π α ρ ἄ γ ω τ ο ὺ ς ἐ π ἰ κ ἔ ρ ω ς » : ἀναπτύσσω τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τὴν κατὰ στήλας παρατάξιν εἰς μακρὰν μετωπικὴν γραμμὴν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ μετώπου τῆς φάλαγγος. muto rugnam = στρέφομαι κατὰ μέτωπον τοῦ ἐχθροῦ διὰ μεταβολῆς καὶ τὸν ἀντιμετωπίζω ἐπὶ διαφόρου μετώπου. Τὰ ἀνωτέρω χαρακτηρίζουν πολὺ ἠσκημένους στρατιώτας. calleo - ēre ὁ. (β') = ἔχω τύλους, (κάλους), εἶμαι ἔμπειρος. ac ne putes = καὶ νὰ μὴ νομίζης, tenēri = ὅτι κατέχονται. studium - ii = (σπουδῆ), ἐπιθυμία, aurī argentique = γεν. ἀντικ. εἰς τὸ studīō, adhuc = μέχρι τοῦδε, disciplina - ae θηλ. = στρατιωτικὴ ἀγωγή. εὐταξία, paupertate = ἐν τῇ πτωχείᾳ ἢ διὰ τῆς πτωχείας, stetit (τοῦ sto) = διετηρήθη, magistra - ae θηλ. = ἡ διδάσκαλος, ἀρχουσα. Ἐπειδὴ δηλ. εἶναι πτωχοί, δὲν παρεδόθησαν εἰς ἔκλυτον βίον ὥστε νὰ ἀποβάλλουν τὰ στρατιωτ. προσόντα των. fatigor ὁ. (α') = καταπονοῦμαι, fatigātis μετοχ. χρον. = ὅταν εἶναι καταπεποννημένοι, humus - i (θηλ.) = ἡ γῆ, (τὸ χῶμα), cubile - is (οὐδ.) = κοίτη, κλίνη, satio ὁ. (α') = (κορέννυμι), χορταίνω (μεταβ.). tempora somni = ἡ διάρκεια τοῦ ὕπνου. artiora (sunt) quam (tempora) noctis: artus - a - um = στενός, βραχύς. (Οὐδέποτε δηλ. ἡ διάρκεια τοῦ ὕπνου ἐξισοῦται πρὸς 16 τὰς ὥρας τῆς νυκτός). funda - ae θηλ. = σφενδόνη, credo λέγεται εἰρωνικῶς, duro ὁ. (α') = σκληρύνω, repellor - pulsus sum - pelli (γ') = ἀπωθοῦμαι, opus est = εἶναι ἀνάγκη, χρειάζεται (ἀπρόσ. ἔκφρασις), gigno - genui - genitum - ěre (γ') = γεννῶ, argentum istud, διότι δεικνύει τὸν ἄργυρον τῶν περσικῶν πανοπλιῶν. mitis, is, e ἐπιθ. = πρῶτος, 17 tractabilis, is, e = εὐμεταχειρίστος, nisi ... corrumpĕret: πρὸ αὐτοῦ ἐννοεῖται et tum fuisset καὶ τότε θ' ἔ ὑπῆρχεν, ἂν δέν... τὸ ὁ. corrumpo - ūri - uptum - ěre (γ') = διαφθείρω, mansuetus - a - um = ἥμερος, veritātis impatiens = μὴ ἀνεχόμενος τὴν ἀλήθειαν, tum... cum = τότε... ὅτε, suadeo - si - sum - ěre ὁ. (β') = πείθω, συμβουλεύω (ὁ ἔνεστ. προσπαθείας), abstrāhor - tractus sum - i (γ') = σύρομαι, ἀπάγομαι, capitāle supplicium = (κεφαλικὴ), θανατικὴ ποινὴ.

Ille = Charidēmus, ne tum quidem = οὔτε τότε τοῦλάχιστον, ul- 18 tor - ōris ἀρσ. = ἐκδικητής. expĕtet μέλλ. τοῦ expĕto = ζητῶ : τὸ ὁ. expĕto - Ἰνί ἢ - ii - Ἰtum - ěre (γ') = ζητῶ, sprĕtus - a - um (spernor) = περιφρονηθεὶς τὸ ὁ. sperno - sprĕvi - sprĕtum - spernĕre (γ') = περι-

φρονῶ. is ipse αὐτὸς οὗτος, δηλ. ὁ Ἄλέξ. tibi suāsī=σὲ συνεβούλευσα. licentiā regni tam subīto mutātus = ὁ ἔνεκα τοῦ δεσποτισμοῦ τῆς βασιλικῆς ἔξουσίας τόσον αἰφνιδίως μεταβληθεὶς, documentum - ī = δίδαγμα, παράδειγμα, homīnes ὑποκ. τῶν permisēre καὶ dediscēre permitto me fortunae=παραδεῖδω τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τὴν τύχην, παρασύρομαι ὑπὸ τῆς εὐτυχίας, dedisco - dididīci - dediscēre (γ')=ἐπομανθάνω, λησμονῶ (οἱ εὐτυχοῦντες λησμονοῦν ὅτι ἐγεννήθησαν θνη οἱ), 19 vociferor - ātus sum - āri=βοῶ. iugūlo (ῥ. α')=σφάζω· ei... quibus imperātum erat: imp̄ero (α')=διατάσσω, serus - a - um = βραδύς, poenitentia - ae=μεταμέλεια, subiit regem = κατέλαβε τὸν βασιλεῖα, confessus = ὁμολογήσας, τοῦ confiteor - confessus sum - confitēri = ὁμολογῶ, (ἀποθ.), sepelio - īvi - pultum - īre (δ')=θάπτω.

Κ Ε Φ. V.

- 1 Mediam κατηγορηματ. προσδιορ. (Tarson) = « μέσην τὴν Ταρσόν », ἀντὶ in medio = ἐν τῷ μέσῳ τῆς..., interfluo - xi - xum - ěre (γ')=ρέω διὰ μέσου, tunc aestas erat: τοῦτο εἶναι ἀνακριβές, διότι ὁ Ἄλέξ. ἠσθένησε κατὰ τὸ φθινόπωρον. Παρὰ τὴν ἐποχὴν ὅμως τοῦ ἔτους, ἡ θερμοκρασία εἰς τοὺς μεσημβρινούς πρόποδας τοῦ ὄρους Ταύρου εἶναι πράγματι ὑψηλή. vapor - ōris ἄρσ.= (ἀτμός), θερμότης, ac 2 cenāo - ndi - nsum ěre (γ')=ἀνάπτω, θερμαίνω ὑπερβολικά. sudor - ōris ἄρσ.=ἰδρῶς, perfūsus - a - um (perfundo) = περιεχυμένος, ablūo - lūi - lūtum - ěre (γ')=λούω. vestis - is (θηλ.)=(ἔσθης), ἐνδυμα, reor - rātus sum - rēri (ἀποθ.)=νομίζω, decōrus - a - um=εὐπρεπής, futurum esse ἐκ τοῦ ratus, si ostendisset = εἰ ἤθελεν ἐπιδείξει, suis (militibus), levis, is, e ἐπίθ.=εὐτελής, parābilis, e=εὐπόριστος, 3 πρόχειρος, cultus - us = περιποίησις. vixque ingressi = καὶ μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸν ποταμόν, (ingressi γεν. μετοχ. παρακ. τοῦ ῥ. ingredior - gressus sum - grēdi (ἀποθ.) = εἰσέρχομαι), subītus horror= αἰφνίδιον ρίγος, rigeo - ui - ěre (β')=ριγῶ, pallor - ōris (ἄρσ.)=ᾠχρότης, suffundor - fūsus sum - fundi (γ')=ὑποχέομαι, propemōdum 4 ἐπίρ.=σχεδόν, vitālis - e=ζωϊκός. exp̄iro (ῥ. α')=ἐκπνέω, minister - tri=θεράπων, excipio - cēpi - ceptum - ěre (ex - capio) (γ')=παραλαμβάνω, compos - ōtis=ἐγκρατής: compos mentis (=ἐγκρατῆς φρεσῶν), σωφρονῶν, sollicitūdo - īnis (θηλ.) = ἀδμονία. fleo - flēvi - flētum - ěre (β')=κλαίω, queror - questus sum - queri (ἀποθ.)=παρα-

πονοῦμαι, in tanto impētū cursuque rerum=ἐν τῷ μέσῳ τῆς τόσον
 μεγάλης ὁρμῆς καὶ φορᾶς τῶν πραγμάτων (ἐν τῷ μέσῳ τῆς τόσον εὐ-
 τυχοῦς καὶ ταχείας ἐξελίξεως), regem ὑποκ. τῶν ἀπαρφ., deiectum (es-
 se), ereptum et extinctum esse, in acie=ἐν τῇ μάχῃ, saltem=τοῦ-
 λάχιστον, non ab hoste deiectum=ὄχι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ καταβληθεὶς,
 ereptum esse et extinctum = ὅτι ἐξηρατάγη καὶ ἀπεσβέσθη, (ἀπέθα-
 νε), τὰ ἀπαρέμματα ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ querebantur, instāre Dariū
 =ὅτι ἐπίκειται (προχωρεῖ ἀπειλητικῶς) ὁ Δαρ., antequam vidisset= 6
 πρὶν ἢ ἴδῃ. sibi... repetendas (esse)=ὅτι ἔπρεπεν αὐτοῖς νὰ διέλθουν
 ἐκ νέου (ἐπιστροφόντες εἰς Μακεδ.), quas victoria peragra (vi) ssent
 = τὰς ὁποίας διὰ νίκης (νικῶντες) εἶχον διατρέξει : aut ipsos aut ho-
 stes=ὑποκ. τοῦ populātos (esse), popūlo ἢ popūlor - lātus sum - āri
 =ληλατῶ. solitūdo - ἴnis (θηλ.) = ἔρημος (οὖς), etiamsi nemo in-
 sēqui velit = καὶ ἂν ἀκόμη οὐδείς ἤθελε νὰ τοὺς καταδιώκῃ, eun-
 tes αἰτ. πληθ. τοῦ iens - euntis (eo) = ἐνῶ θὰ ἐπορεύοντο, fames - is
 (θηλ.)=πείνα, debello (q. α') = καταπολεμῶ. quem ὑποκ τοῦ datū 7
 rum (esse), signum... (fugae). succēdo - cessi cessum - ěre (γ') (ali-
 cui)=διαδέχομαί τινα. iam ut... penetrarint=καὶ ὅτε (ἐπὶ τῇ ὑποθέ-
 σει) θὰ εἰσῆρχοντο, tuga = ἀφαιρ. διὰ τῆς φυγῆς, (φεύγοντες), trans-
 eant = διὰ τοῦ ὁποίου θὰ διεπεραιούντο, misericordia - ae = συμ-
 πάθεια, iuventa - ae=νεότης, comillīto - ōnis = συστρατιώτης, di- 8
 vellī a se et abrumpi=νὰ διαλυθῆ ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ νὰ ἀπορραγῆ (ν'
 ἀποθάνῃ) : τὰ δ. divello - vellī - vulsum - ěre (γ')=διασπῶ, διαλύω,
 abrumpo - rūpi rūptum - ěre (γ') = διαρρηγνύω, immemōres sui =
 ἀμνήμονες ἑαυτῶν (λησμονοῦντες τὴν τύχην ἢ ὁποῖα τοὺς ἐπερίενε), 9
 immemōr - ōris = ἀμνήμων, meo - avi - ātum - āre (α')=διέρχομαι,
 spirītus - us ἄρσ.=ἀναπνοή, adlĕno oculus=ἀνασπῶ, (ἀνοίγω) τοὺς
 ὀφθαλμούς, redeunte animo=ἐπανερχομένου τοῦ πνεύματος (ἀνακί-
 σας τὰς αἰσθήσεις), paulātīm ἐπίρ. = ὀλίγον κατ' ὀλίγον, agnosco -
 novī - nītum - ěre (γ')=ἀναγνωρίζω, laxor (α')=χαλαροῦμαι, ἐλατιώ-
 νομαι, ob hoc solum=ἐκ τούτου μόνου, aegritūdo anīmī=ἡ ἀσθέ- 10
 νεια τῆς ψυχῆς, (λύπη), urgeo - ursi - ěre (β') = βαρύνω, ἐπιδρῶ ἐπι-
 βλαβῶς. Dariū ὑποκ. τοῦ fore. vincetus - a - um (vincior)=δεδεμέ-
 νος (διότι ὡς ἄρρωστος δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῆ) τὸ δ. vincio - vinxi.
 vincitum - ĩre (δ') = (εἰργνύω), δένω, se tradī = ὅτι παρεδίδοτο, τὸ
 ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ querebātur, eripīor - ereptus sum - erīpi=ἐξαργα-

- ζομαι, obscurus - a - um ἐπίθ. = (σκοτεινός), ἄδοξος, ignobilis, e ἐπίθ.
 11 = ἀγενής, admitto (alīquem) = εἰσάγω, (δέχομαι τινα), pariter ἐπίρ. = ἐπίσης, in quo articulo = εἰς ποίαν στιγμήν (κρίσιμον), cerno - crevī - cretum - ěre (γ') = διακρίνω. strepītus - us ἄρσ. = κλαγγή, exaudio (δ') = ἀκούω καλῶς, ultro ἐπίρ. = μακράν, ἔκουσίως, fortunam meam
 12 in consilio habuit = τὴν τύχην μου εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ἢ μετὰ τῆς τύχης μου συνεσκέφθη, si mihi arbitrio meo curāri licet = ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργῶ κατὰ τὴν βούλησίν μου· ποῖος τὸν ἠμπόδιζεν; len-
 13 tus - a - um = βραδύς, (ἐπὶ φαρμάκου τὸ βραδέως ἐνεργοῦν), segnis, e = νωθρός, non expectant tempōra mea = παράβαλε Δημοσθ. « οἱ καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα... », strenue (ἐπίρ.) = ἐνεργῶς, ἐν δράσει, convalesco - lui - lescere (γ') = ἀναρρωνύω, proinde = διό, ὅθεν, si quid opis est = ἐὰν ὑπάρχη κάποια θεραπευτικὴ δύναμις, scient = ἄς γνωρίζουν· τὸ δ. scio - scīvi - scītum - ĩre (δ') = γνωρίζω, me...
 quaerere ἀντικ. τοῦ scient. τὸ νόημα: Ὁ Ἄλέξ. ἐξήτει φάρμακον ὅχι τόσον διὰ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ διὰ νὰ
 14 συνεχίσῃ μόνον τὸν πόλεμον. incutio - cussi - cussum - ěre (γ') = ἐμβάλλω temeritas - ātis (θηλ.) = ἀκρισία, praiceps - praecipitis = ὁρμητικός, pro se quisque = κατὰ τὴν ἐπιροήν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἕκαστος (ἐπὶ
 15 τοῦ Ἄλεξ.), ne... augēret, sed esset, τὸ δ. áugeo - áuxi - áuctum - ěre (β') = αὐξάνω, medentes - ium (medeor - ěri) = οἱ θεράποντες ἰατροί, inexpertia remedia = τὰ μὴ δεδοκιμασμένης χρήσεως φάρμακα, haud iniuria (λιτότ.) = ἰure, a latere ipsius = ἀπὸ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ, δηλ. ἀπὸ τὸν κύκλον τοῦ περιβάλλοντός του, pecunia (ἀφαιρ. ὀργ.). solli-
 16 cito δ. (α') = παροτρύνω. interfector - oris = φονεὺς, se ὑποκ. τοῦ datūrum (esse), pronuntio (δ. α') = προκηρῶσω. itaque: ἢ συντακτ. σειρά: itaque arbitrabantur ne ausūrum esse quemquam expreriri remedium, quod... (experior, expertus sum - ĩri ἀποθ. = δοκιμάζω), propter novitatem = ἔνεκα τοῦ καινοφανοῦς, δηλ. ἐπειδὴ διὰ πρώτην φοράν ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς τὴν θεραπευτικὴν.

Κ Ε Φ. VII.

- 1 adversa valitudo = ἀσθένεια, eius (Alexandri), nuntius - ii = (ἀγγελιαφόρος), ἀγγελία, celeritate (tanta) = μὲ ταχύτητα (τόσην), grave agmen = (βαρὺς), δυσκίνητος στρατός, iunctōque eō (Euphrate) =

καὶ ζεύξας, γεφυρώσας αὐτόν, quinque diēbus=(χρον. διάρκεια), tra-
icio - iēci - iectum - ēre (γ')=διαπεραιώνω, virībus corpōris receptis
= ἀνακτησας τὰς σωματικὰς του δυνάμεις. Soli - ōrum = οἱ Σόλοι, 2
ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας, ἀποικία τῶν Ἀθηναίων ἢ τῶν Ροδίων
(πρβλ. «σολοικισμός», potior - potītus sum - īri (ἀποθ.) = γίνομαι
κύριος, multa - ae=χρηματ. ποινή, multae nomīne exactis = ἀφοῦ
ἐπληρώθησαν ὡς χρημ. ποινή, votum - ī = (εὐχή), θυσία, pro salute 3
suscepta=ὑπὲρ τῆς ἀνακτηθείσης υγείας του, reddens=ἐπιτελῶν, lu-
dus - ī ἄρσ.=παιδιά, otium - īi=(σχολή), εὐκαιρία, quanta fiducia=
μὲ πόσον μεγάλην πεποίθησιν, sperno - sprēvi - sprētum - ēre (γ')=
περιφρονῶ. spectanti (Alexandro)=ὄτε ἐθεᾶτο, Halicarnasso ἀφαιρ. 4
τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως (ἀπρόθετος, διατί :), acie=εἰς μάχην ἐκ παρα-
τάξεως, superātos esse ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου μετὰ τὸ adfertur (nun-
tians=ἀγγέλων), Myndii-ōrum=οἱ Μύνδιοι, κάτοικοι τῆς δωρικῆς πό-
λεως Μύνδου εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Καρίας Β.Δ. τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, Cau-
nii - ōrum=οἱ Καύνιοι ἐκ τῆς Καρικῆς πόλεως Καύνου, tractus - us
ἄρσ. = χώρα, περιοχή, suae diciōnis = ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, facta
(esse). edito spectacūlo ludīcro=παρασχεθέντος θεάματος σκηνικοῦ, 5
(δηλ. παράστασις θεατρικῆ-συνήθως κωμικοῦ περιεχομένου-πρὸς ψυχα-
γωγίαν τῶν στρατιωτῶν), ludīcer καὶ ludīcrus - a - um=(παιγνιώδης),
σκηνικός, castra moveo=ἀναστρατοπεδεύω, ἀναζεγγύω, Pygmaeus - ī
=ὁ Πύραμος, ποταμὸς τῆς Κιλικίας πηγάζων ἐκ τῆς Καππαδοκίας καὶ
ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἴσσοῦ, Mallus - ī=ἡ Μαλλός, πόλις τῆς
Κιλικίας, altēris castris=κατὰ τὸν δεύτερον σταθμόν, δηλ. μετὰ πο-
ρεΐαν δύο ἡμερῶν. τὸ castra μὲ ἀριθμητ. ἐπίθετον σημαίνει τὸ ἐντὸς
ἐκάστης ἡμέρας διανυθὲν διάστημα (πρβλ. Ξενοφ. Κύρ. Ἀνάβ. «στα- 6
θμός»), Catabdulum ἢ Castabulum - ī=τὸ Κατάβολον, πόλις τῆς Κι-
λικίας, regi occurrit=τὸν βασιλέα σπεύδει νὰ συναντήσῃ, explōro ῥ.
(α')=ἀνιχνεύω, iter saltus=τὴν ὁδὸν τοῦ δρυμῶνος : saltus - us ἄρσ.
δ' = δρυμῶν, δάσος, per quem (saltum) διὰ τόπου κινήσεως, modī-
cus - a - um = μέτριος, desertus - a - um = ἐγκαταλειφθεὶς, ἔρημος
(ἐπίθ.), Issus - ī = ἡ Ἴσσοῦς, πόλις μεταξὺ Συρίας καὶ Κιλικίας, ἢ
βραδύτερον ὀνομασθεῖσα μετὰ τὴν λαμπρὰν νίκην τοῦ Ἀλεξ. Νικό-
πολις. progrēdior - gressus sum - grēdi=προχωρῶ, deturbor - ātus
sum - āri = ἐκδιώκομαι, interiōra montium : ἐννοεῖ τὰς πρὸς Ν. τῆς
Ἴσσοῦ πύλας τῆς Συρίας καὶ Κιλικίας, obsideo - sēdi - sessum - ēre (β')

- = (παρακάθημαι), κατέχω, firmo praesidiis = εξασφαλίζω δια φρουρών, idem (Parmenio), auctor - oris = εκτελεστής, consilio habito = συμβουλίου γενομένου ἢ συσκέψεως γενομένης, utrumne... opperienti essent = ποῖον ἐκ τῶν δύο, ἂν περαιτέρω θὰ ἔπρεπε νὰ πορευθοῦν ἢ ἂν ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ περιμένονται... οἱ... τὸ δ. opperitor - operitus ἢ opertus sum - iri (ἀποθ.) = ἀναμένω, advento δ. (α') = ἐσπευσμένος φθάνω, constabat = ἐλέγετο, διεδίδετο. proelio aptus locus = τόπος
- 9 κατάλληλος πρὸς μάχην, illic ἐπίρ. = ἐκεῖ, futuras (esse), ipsis (ποιητ. αἴτ.) = ὑπ' αὐτῶν (τῶν Μακεδόνων), circumceo (circum-eo) δ. (δ') = περικυκλώνω, anceps (γεν. ancipitis) acies = διμέτωπος παράταξις, μάχη, opprimor - pressus sum - opprimi = συνθλίβωμαι. timere (se) = ὅτι ἐφοβεῖτο (ὁ Παρμενίων), lassitudo - inis (θηλ.) = κάματος, Persas recentes subinde successuros = ὅτι νέοι Πέρσαι (νέα στρατεύματα) θὰ διαδέχονται ἀλλήλους, subinde ἐπίρ. = ἐφεξῆς, συνεχῶς, laxe ἐπίρ. = (χαλαρῶς), ἀνέτως, stare ὑποκ. οἱ Πέρσαι, ratio tam salūbris con-
- 10 sili = ἡ ὀρθότης τῆς τόσον σωτηρίας σκέψεως. saltus (γεν.), statuit opperiri hostem = ἐφάνη ὀρθὸν (ἀπεφασίσθη) νὰ περιμένουν τὸν ἐχθρόν, Sisēnes - ae = ὁ Σισίνης, Πέρσης, a praetore Aegypti = ὑπὸ τοῦ σατράπου τῆς Αἰγύπτου. Ἡ Αἰγυπτος εἶχεν ἔνωθῆ μετὰ τῆς Περσίας ὑπὸ τοῦ Καμβύσου, υἱοῦ τοῦ Μεγ. Κύρου, color - cultus sum - colī = τυγχάνω περιποιήσεων, τιμῶμαι, patrius - a - um = (πάτριος),
- 12 πατρῶος, patria sedes = ἡ πατρίδα γῆ, habebatur = ἐνομιζέτο, obigno δ. (α') = σφραγίζω, annūlus - i = δακτύλιος, haud sane notum =
- 13 ἐντελῶς ἄγνωστον. Nabarzānes = ὁ Ναβαρζάνης, ut... ederet = ἴνα... διαπράξῃ, τὸ δ. edo - didi - ditum - dēre (γ') = (ἐκδίδω), προσενῶ, utpote innoxius = ἐπειδὴ ὄντως ἦτο ἄκακος (ἀπονήρευτος ἄνθρωπος), tento δ. (α') = ἐπιχειρῶ, sed cum vidēret urgueri regem = ἀλλ' ἐπειδὴ ἔβλεπεν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπιέζετο (ἦτο ἀπνηχολημένος), subinde (ιδεὲ § 9) = ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, aptus - a - um = κατάλληλος, suspiciōnem inīti scelesti consilii praebuit = ὑποψίαν ἐπιχειρουμένης ἐγ-
- 14 κληματικῆς σκέψεως παρέσχεν. priusquam ei redderetur = πρὶν ἢ ἐπιδοθῆ εἰς αὐτόν, ignōti annūli sigillo impresso = ἀφοῦ ἐσφράγισεν αὐτὴν δι' ἄγνώστου σφραγίδος (δακτυλίου), ἀφαιρ. ἀπόλ. (τοῦ δ. imprimo - pressi - pressum - ěre (γ') = ἐνσφραγίζω, ad aestimandam fidem = διὰ νὰ ἐκτιμῆσῃ (βαθμολογήσῃ) τὴν πίστιν, ἀφοσίωσιν, qui quia = οὗτος δὲ (ὁ Σισίνης) ἐπειδὴ, adeo ad regem = παρουσιάζωμαι.

εἰς τὸν βασιλέα, suppressisse (suprīmo) ἀντικ. τοῦ visus est (suprīmo=ἀποκρύπτω), haud dubie=ἀναμφιβόλως, in agnīme=εἰς τὴν φάλαγγα (ἐνῶ ἐβάδιζεν ἢ φάλαγξ), Cretenses - ium=οἱ Κρηῖτες, occīsus est παθ. παρακ. τοῦ occīdo - occīdi - occīsum - ěre (γ')=φονεύω.

Κ Ε Φ. VIII.

Thymōdes = ὁ Θυμώδης, υἱὸς τοῦ Μέντορος, διοικητῆς τῶν μι 1
 σθοφόρων τοῦ Δαρείου, praecipuus - a - um = κύριος, (ἐπίθ.), unī-
 cus - a - um = μοναδικός, magnopĕre suadēbant=τὰ μάλιστα συνε-
 βούλευον, retro ἐπίρ. (ἐπὶ κινήσ.) = πρὸς τὰ ὀπίσω, ut repetĕret = 2
 διὰ νὰ ἀναζητήσῃ, saltem = τοῦλάχιστον, neu... paterĕtur = καὶ νὰ
 (μὴ ἀνεχθῆ), ἐπιτρέψῃ· τὸ ὅ. patior - passus sum - i = πάσχω, ἀνέ- 3
 χομαι, sub unum ictum=δι' ἐνὸς μόνου πλήγματος : ictus - us ἄρσ.
 = πλήγμα, cadĕre (τοῦ cado - cecīdi - casum - cadĕre) ἀντικ. τοῦ
 paterĕtur. minus... displicĕbat = ὀλιγότερον ἀπῆρσεν, pur-
 purātī = οἱ πορφυροφόροι, οἱ μεγαστάνες, anceps fides = ἀμφίβο-
 λος πίστις, venālis, e=(ἄνητός), ὁ δυνάμενος νὰ ἀγορασθῆ, proditiō-
 nī imminĕre=ὅτι εἶναι σχεδὸν προδοσία, πλησιάζει τὴν προδοσίαν :
 τὸ ὅ. immineo-ĕre (β')=(ἐπικρέμαμαι), εἶμαι πλησίον. et velle (ὑποκ.
 mercennarios), non ob aliud = ὄχι δι' ἄλλον λόγον. in diversa di-
 gressi=εἰς διάφορα μέρη ἀποχωρισθέντες, si quid commissum esset
 =si cuiusdam partis praesidiū commissum esset=ἐάν μέρους τι-
 νὸς ἢ φύλαξις ἦτο ἐμπειστευμένη (εἰς αὐτούς), imminĕre - velle - fo 4
 re ἑξαρτῶνται ἀπὸ τὸ ἐννοούμενον dicebant (purpurātī), nihil tutius
 fore = ὅτι τίποτε δὲν θὰ ἦτο ἀσφαλέστερον, eos δηλ. οἱ μισθοφόροι,
 obrūor telis=ἀφανίζομαι διὰ τῶν βελῶν, futūros documentum non
 inultae perfidiae=μέλλοντες νὰ γίνουν παράδειγμα (δίδαγμα) τῆς ὄχι
 ἀτιμωρήτου ἀπιστίας, ὅτι δηλ. οἱ δόλιοι τιμωροῦνται. sanctus - a 5
 um=(ἄγνος), δίκαιος, mitis - e ἐπίθ.=πρῶτος, se υποκ. τοῦ facturum
 esse, faciūsus - ōris=(προῤῥεις), ἐγκλημα, ut... iubeat, trucidō (α') =
 κατασφάζω, suos milītes = ἀντικ. τοῦ iubeat, secūtos ἀντικ. τοῦ
 trucidāri. amplius=πλέον, creditūrum (esse) sibi=θὰ ἐνεπιστευέτο
 εἰς αὐτὸν (τὸν Δαρεῖον), si... imbuisset = ἐάν... ἔβαπτε (ἐμίαινε), im- 6
 buo, - uī, - ūtum, - ěre (γ') = βάπτω, μιαίνω. sanguīne tot milītum :
 ἐννοεῖ τοὺς Ἑλληνας μισθοφόρους, τὴν σφαγὴν τῶν ὁποίων συμβου-
 λεύουν εἰς τὸν Δαρ. οἱ περὶ αὐτὸν μεγαστάνες. nemīnem : ἢ συντακτ.

- σειρά: Darīus (dixit) neminem debēre luēre capīte stolīdum consilium=οὐδεις (εἶπεν) ὀφείλει νὰ πληρώσῃ διὰ τῆς κεφαλῆς του (ζωῆς του) (ἀσύνετον), ἡλιθίαν συμβουλήν. suadeo - si - sum - ēre (β') = συμβουλεύω, defutūros (esse)=ὄτι ἔμελλον νὰ λείψουν (δὲν θὰ ὑπῆρχον πλέον): Τὸ νόημα: Ἐὰν ὁ συμβουλεύων διέτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ ὑποστῇ τὰς κακὰς συνεπειὰς τῆς συμβουλῆς του ἔξ Ἰσου μὲ τὸν δεχόμενον τὴν συμβουλήν, ἀσφαλῶς θὰ περιοριζέτο πολὺ τὸ πλῆθος τῶν ἀπροσκήτων συμβούλων. a se = ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Δαρ.)· advocāri, dicēre, habēri ἔξαρθῶνται ἐκ τοῦ dixit (Darius), habeor - ūtus sum - ēri=νομίζομαι, meliōris fidēi=(ἄξιος) καλυτέρας πίστεως, prudenter
- 7 = ἐπίρ. συνετῶς, ipsum (Darīum) ὑποκ. τοῦ agēre, benivolentia - ae=εὐνοια, pergo - perrēxi - perrectum - pergēre (γ') = πορεύομαι,
- 8 famā bella stare=ὄτι οἱ πόλεμοι εὐοδοῦνται διὰ τῆς φήμης (ἢ φήμη δηλ. εἶναι κάτι σπουδαῖον διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγήν τοῦ πολέμου), recēdo - cessi - cessum - ěre (γ') = ὑποχωρῶ, trahendī vero bellum vix ullam esse ratiōnem=ἡ παράτασις δὲ τοῦ πολέμου δὲν εἶναι οὐδαμῶς ὀρθή. utīque iam hiems instāret = ἐπειδὴ πλέον ὁ χειμῶν ἐπλησίαζε. invīcem ἐπίρ. = ἐν μέρει, ἀμοιβαίως, in regiōne vexāta
- 9 =εἰς χώραν ἐρημωθεῖσαν, non suffectūra (esse), sufficiunt alimenta = αἱ τροφαὶ ἐπαρκοῦν, ne posse divīdī = ὄτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαιρεθοῦν, servāto more maiōrum = ἐὰν ἤθελε νὰ διαφυλάξῃ τὴν συνήθειαν τῶν προγόνων. Οἱ Πέρσαι βασιλεῖς δὲν ἐπέτρεπον κατὰ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις νὰ κατατέμνωνται αἱ δυνάμεις των. discrimen
- 10 bellōrum = ἀποφασιστικὴ μάχη, (κρίσιμος). hercūle ἐπίρ. = μὰ τὸν Ἡρακλέα, (μὰ τὴν ἀλήθειαν), regem (Alexandrum) ad vanam fiduciam elātum=ὁ βασιλεύς, ὅστις εἰς ἀνοφελῆ πεποιθήσιν ἦρθη, (ἐμεγαλαύχησεν): τὸ ὄ. effēror - elātus sum - efferrī =(ἐκφέρομαι), αἴρομαι, absentia - ae=ἀπουσία, ἢ ἀφαιρ. τῆς αἰτίας, se adventāre : ὄτι αὐτὸς (ὁ Δαρεῖος) ἔρχεται ἐσπευσμένως· (advento ὄ. (α') θαμιστ. τοῦ advenio), cautum pro temerario factum = ἀφοῦ ἔγινε προνοητικὸς ἔξ ἀλογίστου, δηλ. ὁ Ὑλέξ. ἐκ φόβου ἔγινε συντηρητικὸς, ἐνῶ προηγουμένως εἶχε παρόλογον τόλμην (cautus - a - um = προνοητικὸς, temerarius - a - um = ἀλόγιστος), delituisse ὑποκ. ὁ Ὑλέξ.: delitescō (de - lateo παρβλ. λαθεῖν) - ui - ěre (β')=ἀποκρύπτομαι, ritu (alicuius)
- 11 =κατὰ τὸν τρόπον τινὸς (« δίκην »), ignobilis, e = (ἀγενής), δειλός, praetereo = παρόρχομαι, διέρχομαι, latēbra - ae = κρύπτη. occūlo -

lui - ltum - ěre (γ')=ἀποκρύπτω. validudĭnis simulatiōne=δι' ὑπο-
 κρίσεως ἀσθενείας (ὑποκρινόμενος τὸν ἀσθενῆ) : valitūdo - ĭnis θηλ.=
 ἀσθένεια, simulatio-ōnis=προσοπίησις, frustror - atus sum - āri (α')
 = ἀπατῶ, sed : ἢ συντακτ. σειρά : sed non passūrum esse amplius
 ipsum (Alex.) detrectāre certāmen, patior - passus sum - i=ἀνέχο-
 μαί, ἐπιτρέπω, detrecto certāmen=ἀποφεύγω τὸν ἀγῶνα, specus - us
 ἄρσ. = σπήλαιον, opprĭmo, pressi, pressum, ěre (γ') = (καταθλί-
 βω), καταστρέφω, cunctor - atus sum - āri=(ὀκῶ), φοβοῦμαι, iactā- 12
 ta (sunt) = ἐλέχθησαν μὲ κομπορορημοσύνην. cetĕrum = ἔπειτα. se- 13
 quor - cūtus sum - i (ἀποθ.)=ἀκολουθῶ, comĭtor (ῥ.α')=συνοδεύω,
 forte ἐπίρ.= τυχαίως, ad fāuces quibus Syria adĭtur=πρὸς τὸ στε-
 νὸν διὰ τοῦ ὁποίου εἰσέρχεται τις εἰς τὴν Συρίαν, Amanĭcae pylae=
 αἱ Ἀμανικαὶ πύλαι : οὕτως ὠνομάζετο ἡ στενὴ δίοδος, ἡ ὁποία διὰ
 τοῦ ἀποκρήνου ὄρους τῆς Κιλικίας Ἀμανοῦ ὠδήγει εἰς τὴν Συρίαν. 14
 quin... fugĕrent = ὅτι δὲν θὰ ἔφευγον. invalĭdus - a - um = ἄρρω-
 στος, excepsi erant = capti erant=ἠχμαλωτίσθησαν, instinctus - us 15
 ἄρσ.= (κέντησις), παρόρησις, saevio - ii - ĭtum - ĭre (δ')=μαίνομαι,
 ferĭtas - ātis=θηριωδία, praecĭsis adustisque manĭbus=ἀφοῦ ἀπε-
 κόπησαν καὶ κατεκάησαν αἱ χεῖρες : τὰ δῆμ. praecĭdo - ĭdi - ĭsum -
 ěre (γ') καὶ adūro, - ussi, - stum - ěre (γ'). Συνήθως οἱ Πέρσαι ἐδεί-
 κνουν ἀπάνθρωπον διαγωγὴν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἔχθρους των. cir-
 cumdūci ἀντικ. τοῦ iussit, noscĕrent τοῦ ῥ. nosco - novi - notum -
 ěre (γ') = γιννώσκω, regi suo ἐκ τοῦ nuntiare. supĕrat = ἐτοιμά-
 ζεται νὰ περάσῃ, Pināgus = ὁ Πίναρος, ποταμὸς τῆς Κιλικίας πηγά-
 ζων ἐκ τοῦ ὄρους Ἀμανοῦ καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Ἰσικὸν κόλπον,
 haesūrus (τοῦ haereo)=σκοπεύων νὰ ἐπιτεθῆ. ampŭto (ῥ. α')=(πε-
 ριτέμνω), ἀποκόπτω, quanto maximo cursu=« ὅτι τάχιστα », sequi :
 ἀντικ. τοῦ nuntiantes, vix fides habebātur = μετὰ δυσκολίας ἐδί-
 δετο πίστις (εἰς τὴν εἴδησιν), speculātor - ōris = κατάσκοπος, prae- 17
 missos=τοὺς προαποσταλέντας, rex (Alexander), ipse adesset = αὐ-
 τὸς ὁ Δαρεῖος προσωπικῶς, speciem praebeo = παρέχω ὄψιν, ὁμοιά- 18
 ζω, revertor - rsus sum - i=ἐπιστρέφω, conspecta est (τοῦ conspi-
 cior)=παρετηρήθη, totis campis=καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν πεδιά-
 δων, colluceo - xi - ěre (β')=(καταναύζομαι), λάμπω, contĭnens incen-
 dium=συνεχῆς πυρκαϊά, visa (sunt), incondĭtus - a - um = ἀσύντα-
 κτος, iumentum - i=ὑποζύγιον, laxius tendĕret=εἰς ἀρκετὰ μεγάλην

- 19 ἑκτασιν ἔστηνε σκηνάς. *metor (-ātus sum - āri) castra* = μετρῶ τὸς διαστάσεις τοῦ στρατοπέδου, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρατιωτῶν, διὰ τὰ στρατοπεδεύσω, *Isctus - a - um* = φαιδρός, *fore decernendum* = διότι ἐπρόκειτο νὰ συγκρουσθοῦν, *potissimum* (ἐπίρ.) = τὰ μάλιστα,
- 20 πρὸ πάντων, *notum - i* = εἰλή. *celestum* = κατόπιν, *advento* (ῥ. α') = ἔρχομαι, πλησιάζω (θαμισ. τοῦ *advenio*), *ultimi discriminis tempus* = ἡ ὥρα τῆς ἐσχάτης κρίσεως (ἡ ὥρα τοῦ περὶ τῶν ὄλων ἀγῶνος), *in sollicitudinē versa fiducia est* = εἰς ἀδημονίαν (φόβον περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς μάχης) μετεβλήθη ἡ πεποιθήσις (τὴν ὁποίαν εἶχε προηγουμένης περὶ τῆς νίκης), *qua aspirante* = ἡ ὁποία ὅταν εἶναι εὐνοϊκή, (*aspiro* = προσπνέω) : ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν πνέοντα εὐνοϊκὸν ἀνεμον εἰς τὰ ἱστιοφόρα. *nec iniuriā* = καὶ ὄχι ἀνευ λόγου (ἀδίκως), δηλ. ἡ ἐξαιρετικὴ ἕως τότε εὐνοια τῆς τύχης ἐνέβαλε τὸν Ἀλέξ. εἰς ἀνησυχίαν, μήπως παύσῃ πλέον τὸν εὐνοῆ, διότι ἀρκετὰ εἶχεν εὐνοηθῆ, *quam* = πόσον, *peritō* (ῥ. α') = ἀναλογίζομαι, *superesse* = ὅτι ὑπελείπετο,
- 21 *moror - ātus sum - āri* = ἐπιβραδύνω, *eventus - us* ἄρσ. = ἔκβασις, *rursus* = (πάλιν), ἔξ ἀντιθέτου, *occurrēbat* (εἰ) = ἐπήρχετο (εἰς αὐτὸν) ἡ ἰδέα, *praemia (victoriae) esse maiōra periculis ἢ quam pericula* : ἡ ὄλη πρότ. ἀντικ. τοῦ *occurrēbat*, *ita illud... esse* = τοιοῦτοτρόπως
- 22 ἐκεῖνο τῷ ὄντι ἦτο βέβαιον. *corpōra curāre* : τοῦτο περιελάμβανε δεῖπνον καὶ ὕπνον, *tertia vigilia* (ἀφαιρ. χρόν.) = κατὰ τὴν τρίτην νυκτοφυλακίαν, κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἡ ὑπηρεσία τῶν νυκτοσκοπῶν ἦτο τρίωρος, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς 6 μ. μ. καὶ λήγουσα τὴν 6ην πρωϊνήν, *instructus - a - um* = παρεσκευασμένος, *in iugum edīti montis* = εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὀρθουμένου ὄρους, *fax - cis* θηλ. = δάς, *colluceo - ēre* (β') = καταλάμπω, *praeses - idis* = προστάτης, *tertium signum* = τὸ τρίτον σῆμα, δηλ. τὸ σημεῖον τῆς ἀλλαγῆς τῆς τρίτης νυκτοφυλακίης, τὸ ὁποῖον ἐδίδετο δι' ἰδιαίτερου σαλπίσματος, *praecceptum erat* = εἶχε δοθῆ διαταγή, *tubā* (ἀφαιρ. ὄργ.) = διὰ τῆς σάλπιγγος, *strenue* ἐπίρ. = (δραστηρίως), συντόμως, *oriente luce* = « ἅμα τῇ ἡμέρᾳ » : τὸ ῥ. *orior*, *ortus sum*, *orīri* = ἀνατέλλω, *decerno - crēvi - crētum -*
- 24 *ēre* (γ') = ἀποφασίζω. *praemissi* = *speculatōres*, *indīco* (ῥ. α') = διαμηνύω, *armisque sumptis* = καὶ λαβὼν τὰ ὄπλα (του), *aciem ordīno* = καθορίζω τὴν διάταξιν τῶν μονάδων. *agrestis - is* (οὐσ.) = χωρικός, *vix credenti* = ἐνῶ μετὰ δυσκολίας ἐπίστευεν, *occurro - occurri* καὶ *occucurri - occursum - ēre* (γ') = (προστρέχω), συναντῶ,

mediocris, e=μέτριος, formīdo - īnis (θηλ.)=φόβος, aptus - a - um
 =(κατάλληλος), παρεσκευασμένος, raptim (ἐπίρ.)=(ἄρπάζδην), κατε-
 σπευσμένος, festinatio - ōnis = σπουδή, incutio metam = προξενῶ
 φόβον : τὸ ῥ. incutio, incussi - incussum - ěre (γ')=(ἐνσεΐω), προξε-
 νῶ, evādo - si - sum - ěre (γ')=(ἐκβαίνω), ἀναβαίνω, freno (ῥ. α')= 26
 χαλινῶ, discors - rdis=διχογνωμῶν, χωρὶς ἐνότητα, intentus - a - um
 =προσηλωμένος, turbo (ῥ. α')=ταράσσω, initio ἐπίρ.=κατ' ἀρχάς, 27
 circumeo hostem=περικυκλῶ τὸν ἐχθρόν, quo... tegebatur=ὑπὸ τῆς
 ὁποίας (θαλάσσης), ἐκαλύπτετο, προησιζετο. eius τοῦ Δαρείου· δὲν
 εἶναι εὐκόλον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ eius ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀλέξ.,
 διότι ἐν τιοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἦτο πολὺ παράτολμος ἡ ἐπιχείρησις
 τοῦ Δαρ., alios obiecturus = σκοπεύων ἄλλους (στρατιώτας) νὰ ρίψῃ
 εἰς τὴν μάχην, urgueo ἢ urgeo - ursi - ěre (β')=(πιέζω), ἐπιτίθεμαι, 28
 manus - us (θηλ.)=(χείρ), στρατ. δύναμις, obicere sese Macedonum
 copiis : (ἀντικ. τοῦ iusserat) = νὰ συμπλακοῦν πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν
 Μακ. si id non possent = ἐὰν δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκτελέσουν τοῦτο, 29
 cetĕrum=ἀλλά, destinata salubriter=τὰ προταθέντα σωτηρίως (τό-
 σον στρατηγικῶς), discutio - cussi - cussum - ěre (γ')=(διασεΐω). μα-
 ταιώνω. prae metu=ἐκ φόβου, exsequor - cūsus sum - i (ἀποθ.)=
 ἐκτελῶ, labo (ῥ. α')=σφάλλομαι. summa - ae=τὸ σύνολον· τὸ νόημα :
 αἱ μερικαὶ ἀποτυχίαι συνεπάγονται γενικὸν κλονισμὸν τοῦ ἠθικοῦ τῶν
 στρατιωτῶν.

Κ Ε Φ. X.

extra iactum = ἐκτὸς βολῆς, inconditus - a - um = ἄρρυθμος, 1
 trux - trucidis=τραχύς, sustulĕre παρακ. τοῦ tollo - sustūli - sublātum -
 tollĕre (ἀνώμ.) = (αἴρω), ἐκβάλλω, maior exercitus numero = ma- 2
 ior (clamor) quam pro exercitus numero : δηλ. πολὺ δυσανάλογος
 πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν, repercutior = ἀντηχῶ, circum-
 iecta nemora = τὰ περικείμενα δάση.—quamtamcumque = ὅσονδη-
 ποτε μικράν, multiplīco (ῥ. α')=πολλαπλασιάζω, ante prima signa 3
 = πρὸ τῆς πρώτης σημαίας, idēxtīdem (idem et idem) (ἐπίρ.)=
 συχνά, inhibeo = (in - habeo) = συγκρατῶ, ne suspensi... proe-
 lium = διὰ νὰ μὴ ἐπιχειρήσουν τὴν μάχην ἀσθμαίνοντες ἀκόμη ἀπὸ
 τὴν ὑπερβολικὴν σπουδὴν (πρὸς πορείαν), capesso - ssīvi - ssitum -
 ěre (γ') (ἔφετ. τοῦ capio) = ἐπιχειρῶ, obequīto agmen (ρ. α')

= πλησιάζω ἔφιππος τὴν φάλαγγα, *varia oratiōne adloquebātur*: δηλ. ἀναλόγως πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν καταγωγὴν τῶν στρατιωτῶν ἐροῦθμιζεν ὁ Ἄλεξ. καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς παραινέσεώς του, *subīgo* (sub- ago) - *ēgi* - *actum* - *ēre* (γ') = ὑποτάσσω, *ultīma orientis* = αἱ ἐσχατιαὶ τῆς ἀνατολῆς, *non ipsius* (Alex.): *quam suo* (Macedōnum), *ductus* - *us* = ἡ αὐτόματος ὁρμὴ τῶν στρατιωτῶν ἢ παρασύρουσα αὐτοὺς εἰς τὰς μάχας, *inveterātus* - *a* - *um* (τοῦ *invetēro*) = παλαιός, *admoneor* - *ītus sum* - *ēri* (β') = ἀναμνησκόμαι, τὸ *illos* καὶ αἱ ἐπόμενα αἰτιατ. εἶναι ὑποκ. τῶν ἀπαρεμφ. τῶν ἐξαρωμένων ἐκ τοῦ ἐννοουμένου *dicebat* (Alex.), *emensus* - *a* - *um* (τοῦ *emetior* - *emensus sum* - *īri* (δ')) = διατρέχω μετχ. χρόν. *Hercūlis et Libēri patris* διότι καὶ οἱ δύο εἶχον φθάσει μέχρι τῶν Ἰνδιῶν. *intueor* - *ītus sum* - *ēri* (ἀποθ.) = βλέπω, *aperior* - *rtus sum* - *īri* = (ἀνοίγομαι), ἀποκαλύπτομαι, *victoriā* = ἀφαιρ. ὄργ., *praeruptus* - *a* - *um* = ἀπόκρημνος, *Illyriōrum et Thracīae*: ἐννοεῖ τὰς προηγουμένας ἐκστρατείας του κατὰ τῶν Παιόνων καὶ Ἰλλυριῶν, *sterīlis*, *e* = (στεῖρος), ἀκαρπος, *spoliūm* - *īi* ἢ συνηθέστερον *spolia* - *ōrum* = (σκῦλα), λάφυρα, *opus est* = εἶναι ἀνάγκη, *vix gladio futūrum* (esse) *opus* = ὅτι μόλις τοῦ ξίφους θὰ παραστῇ ἀνάγκη (νὰ γίνῃ χρῆσις), δηλ. ἀπλοῦς περίπατος θὰ εἶναι ἡ ἐκστρατεία, *totam aciem* (Persārum), *suo p̄vōre fluctuantem* = θορυβουμένην ἐκ τοῦ φόβου της, ἐπειδὴ δηλ. ἡ ὄλη ἐχθρική παράταξις ἀπὸ φόβον θὰ εἶναι ταραγμένη « σαστισμένη » ἢ θορυβουμένην ἐκ τοῦ προξενουμένου ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἄλεξ. φόβου, *umbo* - *ōnis* = ὀμφαλὸς ἀσπίδος, ἀσπίς, *propellor* - *pulsus sum* - *PELLI* = ἀπωθοῦμαι. *ad haec* = πρὸς τούτοις. *victor*: ἐν Χαιρωνείᾳ· πότε; *nuper* = (ἐπίρ.) = νεωστί. *et urbis ad solum dirūtae* = καὶ τῆς μέχρι τοῦ ἐδάφους (ἐκ θεμελιῶν) καταστραφείσης πόλεως· ποίας καὶ πότε; *repraesentor* (δ. α') = παρουσιάζομαι, *iam* = ἐπὶ πλέον, *accipio in fidem* = ἀναλαμβάνω τὴν προστασίαν. *strata* (esse) *et subiecta* (esse). *memorābat* (Alex.): *stratus* - *a* - *um* (τοῦ *sternor* « στρώννυμαι ») = ἠρειπώμενος, ὑποτεταγμένος, *cum adīerat* = ὁσάκις ἤρχετο πλησίον, *admonebat* (Alex.) *inlāta* (esse) *bella*, *Darīi prius*: εἶναι ὁ Δαρεῖος ὁ Α' ὁ Ὑστάσπου, ἐνῶ ὁ ἀντίπαλος τοῦ Ἄλεξ. εἶναι Δαρεῖος ὁ Γ' ὁ Κοδομανός, *insolentia* - *ae* = ἀλαζονεία, *ipsos* ἀντικ. τοῦ *poscentium*: τὸ *ἑ. posco* - *poposci* - *poscere* (γ') = ζητῶ, *hāustus* - *us* = ἀντλησις, *sollītus cibus* = ἡ συνειθισμένη, καθημερινὴ τροφή, *dedītus* = παραδε-

δομένος, ab his (Persis), ruinis (ἀφαιρ. τροπ.)=διὰ κατακρημνίσεων, (ὄνομαστ. ruīna-ae), referēbat Alex.) violāta (esse) foedēra=ἀνέφε-
 ρεν ὅτι παρεβιάσθησαν αἱ συνθήκαι, raptus-us = ἄρπαγή (ἀφαιρ. τοῦ
 τρόπου), assuētus-a-um=εἰθισμένος, fulg eo-fulsi-ēre (β')=ἀστράπτω,
 Illyrios et Thracas ὑποκ. τοῦ intuēri, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀντικ. τοῦ
 admonēbat. gesto (θαμισ. τοῦ gero) (α') = φορῶ, φέρω, irent =
 θὰ ἐπορεύοντο, inbellis, e = ἀπόλεμος, δειλός, callis-is (ἀρσ.)=ἀτρα-
 πός, (μονοπάτι), perpetuo = ἐπίρ. συνεχῶς, rigeo-ui-ēre (β') = (ρι-
 γῶ), εἶμαι παγωμένος, gelu-us οὐδ. (συνήθως κατ' ἀφαιρ. ἔνικ.)=πά-
 γος, δριμύ ψύχος, ditībus=divitībus τοῦ dives-ītis = πλούσιος.

Κ Ε Φ. XII.

fatigātus persequendo=καταπεπονημένος ἐκ τῆς καταδιώξεως. 1
 postquam adpetēbat=ἐπειδὴ ἐπλησίαζεν: τὸ ὄ. adpēto-īni ἢ īi-ītum- 2
 ěre (γ') = (ἐπιθυμῶ), εἰς τὸ γ' ἔνικ. ἐπὶ χρόνου = πλησιάζει, ἐπέρ-
 χεται, consequendi (Darīum) = νὰ καταφθίαση τὸν Δαρ., invitāri
 (ad coenam), quibus (amicis) maxīme assueverat = ἐκεῖνοι μετὰ
 τῶν ὁποίων πρὸ πάντων εἶχε συνειθίσει (νὰ συντρῶγη): τὸ ὄ. assuesco
 -ēvi-ētum-ēre (γ') (alicui) = συνειθίζω εἰς κάτι. summa cutis = ἡ
 ἐπιφάνεια τοῦ δέρματος, cutis-is θηλ. (γ'), femēn-īnis ἢ femur-ōris=
 μηρός. perstrictus-a-um=διασχισθεῖς τὸ ὄ. perstringo-inxi-ictum-
 ěre (γ') = (συσφίγω), διασχίζω (ὁ Ἰαλέξ. κατὰ τὴν μάχην τῆς Ἰο- 3
 σοῦ εἶχε τραυματισθῆ ἑλαφρῶς διὰ ξίφους εἰς τὸν δεξιὸν μηρόν). cum
 repente ἢ πλήρης φράσις: coenābant ἢ iniērunt convivio = ἔτρω-
 γον, ὅτε..., lugūbris-e=πένθιμος, permixtus-a-um=ἀναμειγμένος,
 ululātus-us=ὄλολυγμός, planctus-us ἀρσ.=κοπετός. epūlor-atu-
 sum-āri (ἀποθ.)=εὐωχοῦμαι, cohors quoque quae excubabat = καὶ
 ἡ νυκτοφυλακοῦσα (φρουροῦσα) κοόρτις, cohors-rtis θηλ. = 1/10 τῆς
 λεγεῶνος, verīta ne... esset = ἐπειδὴ ἐφοβήθη μήπως ἦτο, subī-
 tus pavor = αἰφνίδιος φόβος, eiulātus-us ἀρσ.=ὄλοφυρμός, gemī-
 tus-us ἀρσ.=στεναγμός, unus namque = εἷς δηλαδή, spado-ōnis
 (σπάδων), εὐνοῦχος, amicūlum-i = ἱμάτιον, ne cultu proderētur = 5
 διὰ νὰ μὴ προδοθῆ ἐκ τοῦ στολισμοῦ, repertus-a-um = ἀνευρεθεῖς,
 ratus (τοῦ reor-rātus sum-rēri = νομίζω) = νομίσας, detrahōr-
 tractus sum-i = ἀποσπῶμαι, falsus-a-um = ψευδής, hoc... er-

- 6 rōre reperto = τὴν πλάνην ταύτην πληροφορηθεῖς : τὸ ῥ. reperio -
 repēri - rtum - īre (δ') = (ἀνευρίσκω), μανθάνω. illacrimo (alicui) =
 δακρύω ἐπὶ τινι, (κλαίω γιὰ κάτι). Mithrēnes = ὁ Μιθροήνης, ad
 consolandas eas (γερονδ. ἔλιξις) = διὰ τὰς παρηγορήσῃ, iussum
 7 (Leonnātum) = ἀφοῦ τὸν διέταξε, lamentāri ἀντικ. τοῦ indicāre,
 eas ὑποκ. τοῦ lamentari (lamentor ῥ. α' = θρηγῶ). falso ἐπίρ. =
 ἀτόπως, vivus - a - um = ζωντανός. ille (Leonnātus) armiger - ěri
 8 (arma - gero) = ὀπλοφόρος. vestibŭlum - i = (πρόπυλον), εἴσοδος, rati
 actum esse de dominis = ἐπειδὴ ἐνόμισαν ὅτι (τοῦτο) ἔγινε διὰ τὰς
 δεσποίνας (ὅτι δηλ. ἀπεστάλησαν ἔνοπλοι διὰ τὰς φονεύσουν τὴν μη-
 9 σεν ἢ ἐσχάτη ὥρα τῆς ζωῆς των, missosque (esse), qui occidērent
 = ut occiderent - ut... quae audērent = ὅπως ἐκείναι (αἱ γυναῖκες)
 αἱ ὁποῖαι οὔτε τὰ ἐμποδίσουν δύνανται οὔτε τὰ τοὺς δεχθοῦν (εἰς-
 10 ἀγάγουν) τολμοῦν, orperior - orperitus ἢ orpertus sum - īri ἀποθ.
 = περιμένω, arbitrium - ii = ἀπόφασις, exspectāto diu = ἀφοῦ ἐπερί-
 μενεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν, (illum) qui se introducēre = ἐκείνον ὁ ὁ-
 ποῖος θὰ εἰσήγεν αὐτόν, satēlles - ūtis = δορυφόρος, videbātur irru-
 pisse = διότι ἐνομιζετο ὅτι βιαίως εἰσῆλθεν, non admissus = ἀπρόσ-
 κλητος, pronolūtāe (pronolutor) = ἀφοῦ προσέπεσαν, patrio more
 11 sepelīre = κατὰ τὸ πάτριον ἔθος τὰ θάψουν. Οἱ Πέρσαι ἔθαπτον
 τοὺς νεκροὺς ἀφοῦ τοὺς περιέχριον διὰ κηροῦ : functas... morituras =
 ἀφοῦ δὲ ἐκτελέσουν τὸ ὑψιστον πρὸς τὸν βασιλέα καθῆκον (τῆς ταφῆς),
 ἀφόβως θὰ ἀποθάνουν : τὸ ῥ. fungor, functus sum, functum, fungi
 (ἀποθ.) = ἐπιτελῶ.
- 12 Leonnātus (nuntiavit), vivēre, fore : ἀντικ. τοῦ nuntiavit,
 apparātu pristīnae fortunae reginas fore = μετὴν λαμπρότητα τῆς
 προηγουμένης εὐτυχίας θὰ εἶναι βασίλισσαι. tum demum = τότε
 13 μόνον, adlēvor me = ἀνακουφίζομαι, passa est = ἠδυνήθη. cum
 cura sepultis militibus = μετ' ἐπιμελείας ταφέντων τῶν στρατιωτῶν,
 ἀφοῦ δηλ. ἀπενεμήθησαν αἱ προσήκουσαι τιμαὶ εἰς τοὺς πεσόντας ὅ-
 14 ταν ἐθάπτοντο. eundem honorem habēri iubet = ἢ αὐτὴ τιμὴ (τῆς
 ταφῆς) τὰ ἀπονεμηθῆ διατάσσει. arta propinquitāte coniunctos =
 τοὺς διὰ στενῆς συγγενείας συνδεδεμένους, pro habītu = συμφώνως
 πρὸς τὴν κατάστασιν, humo (ῥ. α') = θάπτω, apparātus funērum =
 ἢ λαμπρότης τῶν κηδειῶν, quo Persae ... celebrārent = μετὰ τῆς ὁ-

ποίας οἱ Πέρσαι τὰ ὕψιστα καθήκοντα ἐπετέλουν (τὰ πρὸς τοὺς νεκροὺς νομιζόμενα), invidiosus - a - um = ὁ κινῶν τὸν φθόνον, existimans (ἡ μήτηρ τοῦ Δαρείου), haud pretiōse = ὄχι πολυτελῶς, cremor - ātus sum - āri = (καίομαι), θάπτομαι. iamque... solūtis = 15 καὶ ἤδη ἀφοῦ ἐτελέσθησαν τὰ δφειλόμενα πρὸς τοὺς νεκροὺς τελευταῖα καθήκοντα. praemittit (Alex.), qui nuntiārent = ut nuntiārent, ipsum venīre = ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔρχεται, inhibītaque turbā = καὶ ἀφοῦ ἠμποδίσθη τὸ πλῆθος, longe carissimus = λίαν προσφιλέστατος, parīter = (ἐξ ἴσου), ὁμοίως, secretum - i = ἀπόρητον, arbīter secretōrum = διατητῆς (κριτῆς) τῶν ἀπορητῶν, μυστικοσύμβουλος τοῦ Ἀλεξ. (πρόσωπον δηλ. τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης του), eo (Hephaestīdne) β' ὄρος συγκο., quod (ius in admonendo), usūrpo (ῥ. α') = χρῆσιμοποιῶ. ut magis... viderētur = ὥστε μᾶλλον νὰ φαίνεται ὅτι ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐπετρόπη ἢ ὅτι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἡφαιστ. διεξεδιήθη. Σπανίως δηλ. συνεβούλευε τὸν βασιλέα καὶ ὅταν τὸν συνεβούλευε, παρεῖχεν ὠφελιμοτάτας συμβουλὰς. aetate par erat = ἦτο ὁμῆλικος, habitus corporis = σωματικὴ παράστασις, (παράστημα), praesto - stīti - (stātum) - āre (α') = ὑπερέχω, illum τὸν Ἡφαιστ., venēror - ātus sum - āri = σέβομαι, τιμῶ, suo more δηλ. γονυκλινῆς, Sisigambis = ἡ 17 Σισίγαμβις. excūso (ῥ. α') = προφασίζομαι, ignoratō - ōnis = ἄγνοια, adlēno (α') = ἀνεγείρω, non erra (vi) sti = δὲν ἐπλανήθης, δὲν ἔκανες λάθος, equīdem = ἐγὼ τοῦλάχιστον, feliciōrem fuisse credērem = θὰ 18 ἐπίστευον ὅτι ἦτο εὐτυχέστερος, εἰάν..., ad ultīmum vitae = μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς ζωῆς, persevēro (α') = ἐμμένω, continentīa - ae = ἐγκράτεια, imītor - ātus sum - āri = μιμοῦμαι, emensus = ἀφοῦ διῆλθε: 19 τοῦ emetior - mensus sum - metiri = διατρέχω, (μετρῶ), sic vicisset = οὕτως ἤθελε νικήσει, epūlae - ārum = εὐωχία, abstinēo - tinuitentum - ēre (β') = ἀπέχω, amicōrum : τίνος φίλου τὸν φόνον ἔννοεῖ; egregīos viros : ἔννοεῖ τὸν Παρμενίωνα, domītor - ōris = δαμαστής, νικητῆς, indicta cāūsa = ἀκρίτως, (χωρὶς διαδικασίαν). verītus esset 20 = θὰ ἠσχύνετο· τὸ ῥ. vereor, verītus sum, verītum - ēri (ἀποθ.) = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. nondum... se superfudērat = δὲν εἶχεν ἀκόμη περιχυθῆ (δὲν τὸν εἶχεν ἀκόμη μεθύσει), τὸ ῥ. perfundo - fūdi - fūsum - ěre (γ') = περιχέω. orientem = (ἀνατέλλοντα), κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς δράσεώς του· τὸ ῥ. orior, ortus sum, ortum, orīri (ἀποθ.) = ἀνατέλλω. moderāte = μετρίως, non cepit = δὲν ἐδέχθη (ἢ τύχη), tunc quidem 21

- = τότε βεβαίως, ita se gessit=τοιαύτην διαγωγήν ἔδειξεν, ut... vincerentur = ὥστε νὰ εἶναι κατώτεροι, tam sancte habuit = τόσον ἀγνῶς μετεχειρίσθη, quam si... forent= ὅσον, ἐὰν εἶχον γεννηθῆ, aetatis suae=ὀμῆλικος αὐτῆς, adeo ἐπίρ.=τοσοῦτον, εἰς τόσον βαθμόν, ut summam adhibuērit curam = ὥστε ὑψίστην κατέβαλε φροντίδα, captivum corpus=captiva = ἡ αἰχμαλώτος, inlūdo - si - sum - ěre (γ')=ἐντροφῶ, διασκεδάζω. cultus - us: ἄρσ. δ'=στολισμός, περιποιήσις, nec quicquam defuit = οὔτε τι ἐκ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τῆς προηγουμένης εὐτυχίας ἔλειψεν ἀπὸ τὰς αἰχμαλώτους, ἐκτὸς τῆς ἐμπιστοσύνης.
- 24 merēris = εἶσαι ἀξίος, ἀπέκτησες τὸ δικαίωμα, τοῦ mereo - ui - itum - ěre καὶ merēor - itus sum - ěri, precor (α')=εὐχομαι, invidīa - ae = φθόνος, μῖσος, felicitāte - aequitāte : ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς, fastigium - ii=(χοροφή), κολοφών, cario=δέχομαι, εἶμαι ἀξία. iugum pati possum = τὸν ζυγὸν (τὸ βάρος) δύναμαι νὰ ὑπομένω. Τὸ νόημα : Καὶ ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἤμην πολὺ εὐτυχῆς εἶχον τὴν δύναμιν νὰ συγκρατοῦμαι καὶ νὰ μὴ ὑψηλοφρονῶ, καὶ τώρα ποὺ εἶμαι δυστυχῆς εἶμαι ἱκανὴ νὰ ὑπομένω τὰ πλήγματα τῆς τύχης. tua intērest = σὲ ἐνδιαφέρει, ἀπροσώπως, (τοῦ inter - sum - fui - esse = μεταξὺ κεῖμαι), quantum in nos licuērit = ὅσον θὰ ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς ἡμᾶς (τοῦ ἀπροσ. licet - licuit καὶ licitum est - licēre = (ἔξεστι), ἐπιτρέπεται), si ... vis : τοῦ volo - ui - velle=θέλω, saevitīa - ae=ἀγριότης (κακὴ συμπεριφορά), esse
- 26 testātum (ἀντικ. τοῦ vis)=νὰ ὁμολογηθῆ, νὰ διακηρυχθῆ, (ἐννοεῖται τὸ nobis=ὑφ' ἡμῶν). bonus anīmus = καλὴ ψυχικὴ διάθεσις (θάρος), iussit=hortātus est = προέτρεψε, collo suo admōnit = ἔφερε πλησίον τοῦ τραχήλου του, (τὸ ὄ. admōnēo - mōni - mōtum - ěre (β') = προσάγω), atque : ἡ συντακτικὴ σειρὰ : atque ille nihil conterrītus conspectu regis, visi a se tum primum, amplectītur manīb. cervīcem eius, ille (filius Darii), nihil ὡς ἐπίρ.= οὐδαμῶς, conspectu regis tunc primum visi = ἐκ τῆς θέας τοῦ βασιλέως, τὸν ὁποῖον τότε τὸ πρῶτον ἔβλεπε, cervix - icis θηλ.=τράχηλος, amplector - xus sum - i (ἀποθ.)=περιπτύσσομαι, (ἀγκαλιάζω), mōtus (τοῦ monēor)=συγκινηθεῖς, intuens (τοῦ intuēor)=ἀτενίζων, quam vellem=πόσον θὰ ἤθελα (τοῦ volo - ui - velle (ἀνώμ.) = θέλω), ex hac indōle hau-
- 27 sisset=ἔξ αὐτῆς τῆς φύσεως (ἀπὸ αὐτὸ τὸ παιδί) νὰ ἤντλει τι (νὰ τὸ

χαιρόταν). indoles - is θηλ. γ' = (φυσική διάθεσις), φύσις· háurio - háusi - háustum - ĩre (δ')=ἀντῶ, tribus ἀφαιρ. τοῦ tres, sacro (α') = καθιερώνω, gaza - ae θηλ. (λέξ. περσικῆ)=θησαυρὸς (ἰδίᾳ βασιλικὸς).

BIBΛION ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Κ Ε Φ. VII.

olim = ποτὲ (ἀπὸ πολλὴν καιρόν), infensus - a - um = ἐχθρικός, 1
 avāre ἐπίρ. = κατὰ τρόπον ἀρπακτικόν, πλεονεκτικῶς. imperitātum
 esse sibi credēbant=ἐπίστευον (εἶχον τὴν γνώμην) ὅτι ἐκυβερνήθησαν·
 τὸ ῥ. imperitō-āre=(ἐπιτάττω), ἡγεμονεύω ἐδῶ παθ. παρακ. ἀπαρεμφ.
 ἔξαρωμένος ἐκ τοῦ credēbant, ad spem=ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, eius τοῦ Ἀλεξ.,
 erĭgo animum=ἐπαίρομαι, ἀποκτῶ θάρρος (τὸ ῥ. erĭgo-erēxi-rectum-
 ēre^ϛ(γ')=ἀνορθῶ), utpote qui=ἄτε δὴ (ἀνθρώποι), πρᾶγμα δηλ. φυ-
 σικὸν ἐκ μέρους ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι. Amyntas=δ' Ἀμύντας, ἀξιο-
 ματικὸς ἄλλοτε τοῦ Ἀλεξ. ἠῦτομόλησε πρὸς τοὺς Πέρσας, ἐπὶ κεφα-
 λῆς δὲ 4.000 μισθοφόρων Ἑλλήνων ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἠθέλη-
 σε νὰ ἰδρῦση κράτος ἀνεξάρτητον· ἐκεῖ ἐφρονεῦθη εἰς μάχην· trans-
 fūga - ae=αὐτόμολος, precarium imperium = ἐξουσία δοθεῖσα κατὰ
 παράκλησιν, (ἀσθενὴς ἐξουσία), Pelusium - ii = τὸ Πηλούσιον, πόλις 2
 τῆς κάτω Αἴγυπ., Gaza = ἡ Γάζα, ὄχυρὰ πόλις τῆς Παλαιστίνης ἐπὶ
 τῶν συνόρων τῆς Αἰγύπτου, peto Pelusium = πορεύομαι εἰς τὸ Πη· 3
 λούσιον, cum expedita manu delectōrum = μετὰ δυνάμεως ἐπιλέ-
 κτων ἐλαφρῶς ὀπλισμένων, « ψιλῶν », vehor - vectus sum - i=διακο-
 μίζομαι, defectione (Aegyptiōrum)=ἐνεκα τῆς ἀποστασίας (τῶν Αἰ· 4
 γυπτ.), quoque=ἀκόμη καί, Memphis - is ἢ Memphīdis = ἡ Μέμ-
 φις, ἡ ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τῆς κάτω Αἰγύπτου παρὰ τὸ σημερινὸν
 Κάιρον. Cercasōrum - i=ἡ Κερκάσωρος, ἀρχαία πόλις τῆς κάτω Αἰ-
 γύπτου ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου, πλησίον τῆς ὁποίας ὁ 5
 ποταμὸς χωρίζεται εἰς δύο μεγάλους βραχίονας τοὺς σχηματίζοντας τὸ
 Δέλτα, supellex supellectīlis (θηλ.) = ἐπιπλα, σκεύη. conpono res
 = τακτοποιῶ τὰ πράγματα, penetro (ῥ. α') = εἰσδύω, statuit adĭre
 =ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῆ, Iovis Hammōnis =τοῦ Διὸς Ἀμμωνος.
 Ὁ Ἀμμων θεὸς τῶν Αἰγυπτίων τιμώμενος καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς
 κριοπρόσωπος Ζεὺς Ἀμμων. Ἴερὸν καὶ μαντεῖον αὐτοῦ ὑπῆρχεν εἰς

- 6 τὴν μεγάλην Λιβυκὴν ὄασιν Σίβα, τὸ Ἐμμώνιον. iter ... vix tolerabile = ὁδός, πορεία, μόλις ὑποφερτή, ingredior iter = ἀρχίζω πορείαν, terrā caelōque ἀφαιρ. τοπ., penuria - ae = ἔλλειψις, sterīlis - e = ἄγονος, iacent (in eo loco) τὸ ῥ. iaceo - iacui - (iacitum) - ěre (β') = κεῖμαι, adcendo - ndi - nsum - ěre (γ') = ἀνάπτω, fervīdum solum =
- 7 τὸ διάπυρον ἔδαφος, solum - i (οὐδ.) = ἔδαφος, exūro vestigia = κατακαίω τὰ πέματα τῶν ποδῶν, aestus - us (ἀρσ.) = καύσων, siccitas - ātis θηλ. = ξηρότης, tenax - ācis = κολλητικός, sabūlum - i = ἀμμώδης γῆ, praealtus - a - um = πολὺ βαθύς, vestigium - ii = (ἵχνος), πούς,
- 8 aegre ἐπίρ. = δυσχερῶς, verō maiōra = μείζονα τοῦ ἀληθοῦς, ὑπερβολικώτερα τῆς πραγματικότητος, stimūlo (ῥ. α') = (κεντῶ), παρακινῶ, adeo Jovem = προσέρχομαι εἰς τὸν Δία, auctor genēris = ἀρχηγέτης γένους, haud contentus mortāli fastigio = μὴ ἀρκούμενος εἰς τὸ ἄξιωμα τὸ ἐμπρέπον εἰς (ἀπλοῦς) θνητοῦς, secundo amne = ἀκολουθῶν, πλέων κατὰ τὸν ροῦν τοῦ ποταμοῦ, secundus - a - um (ἐκ τοῦ ῥ. sequor) = ἀκολουθῶν. Ad Mareōtin = πρὸς τὴν Μαρεῶτιν λίμνην, κειμένην εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον πλησίον τῆς σημερινῆς Ἀλεξανδρείας. eo ἀφαιρ. τοπ. = ἐκεῖ. Cyrenenses = οἱ Κυρηναῖοι, κάτοικοι τῆς Κυρήνης, ἰδρυθείσης περὶ τὰ μέσα τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος ὑπὸ Θηραίων ἀποίκων. ut adiret urbes = ἵνα μεταβῇ εἰς τὰς πόλεις, amicitiaque coniunctā = καὶ φιλίαν συνάψας, destinata exsequi pergit = τὰς ληφθείσας ἀποφάσεις νὰ ἐκτελέσῃ προχωρεῖ τὸ ῥ. pergo - perrexi - perrectum - ěre (γ') (σύνθ. per - rego) = πορεύομαι, visus (est), nondum aditis = quamquam nondum adierant = ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν εἶχον ἔλθει, solitudo - ōnis = ἔρημος (οὐσ.), nudus - a - um = γυμνός, emorior - rtuus sum - mōri = (ἀποθνήσκω), φθίνω. vastus - a - um = ἀχανής, sterīlis - e = (στεῖρος), ἄγονος, iam ... sterīli et emoriente terra = ἂν καὶ ἦτο ἄγονος καὶ σχεδὸν νεκρὰ ἡ χώρα. ut aperuere se
- 11 = μόλις ἀπεκαλύφθησαν, ἐφάνησαν, alto obrūti sabūlo = σκεπασμένοι ἀπὸ βαθεῖαν ἀμμώδη γῆν, sabūlum - i = ἀμμώδης γῆ (ψάμαθος), haud secus quam = ὅχι διαφορετικὰ ἀπὸ, (ἀπαράλλακτα ὅπως), profundus = (βαθύς), ἀναπεπταμένος, requīro - sīvi - sītum - ěre (γ') =
- 12 ἀναζητῶ, cultum solum = καλλιεργημένον ἔδαφος, occurrēbat = ἐφαινετο, aqua defīcit = τὸ ὕδωρ ἐλλείπει, uter - utris ἀρσ. = ἀσκός, arī-
- 13 dus - a - um = ἀύχμηρός, (ξηρός), nulla (aqua), ad hoc = πρὸς τούτω, (ἐκτὸς αὐτοῦ). adustus - a - um τοῦ (adūro) = ἠλιόκαυστος, casus - us

ἀροσ. = τύγη, σύμπτωσις, obductae nubes = συγκεντρωθέντα νέφη, condo - dīdī - ἵtum - ἔρε (γ')=ἀποκρύπτω, ingens... auxilium, aestu = ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καύματος.

enimvēro=διότι ἀληθῶς, ut... excusserunt = μόλις ἐξαπέλυσαν 14 (ἀφῆκαν), τοῦ excitio - cussi - cussum, ἔρε (β')=(ἐκσειώ), ἐξαπολύω, largus - a - um = ἀφθονός, imber - imbris ἀροσ. = (δμβρός), βροχή, pro se quisque=κατὰ δύναμιν ἕκαστος, eum = imbrem, quidam = τινές, impotentes sui=ἐξηγητημένοι, ore quoque hianti captare coeperunt = καὶ διὰ τοῦ χαίνοντος στόματος ἤρχισαν νὰ πίνουν, hisco - ἔρε (γ') = χάσκω, quadriduum = τέσσαρες ἡμέραι, absumptum est (absumor - absumptus sum - sūmpti=καταναλίσκομαι)=κατηναλώθησαν, corvus - i=κόραξ, volātus - us=πτῆις, prima signa=αἱ πρῶται σημαΐαι, modo... modo = ἄλλοτε μὲν... ἄλλοτε δέ, humi=χαμαί, antecedentium ... ritu = κατὰ τὸν τρόπον τῶν προπορευομένων καὶ δεικνυόντων τὴν ὁδὸν (σὺν νὰ ἤθελαν νὰ δεῖξουν τὸν δρόμον), conse- 16 crātus - a - um=καθιερωμένος, ventum est (ἀπρός.)=ἔφθασαν, sita (sedes dei), undīque ambientibus ramis=διὰ τῶν πανταχόθεν περιβαλλόντων κλάδων (τὸ ῥ. ambio (amb - eo) - īvi ἢ - ii - ἵtum - īre (δ') = περιέχω, περιβάλλω), contacta est = εἶναι σκεπασμένη, (τὸ ῥ. contēgo - ēxi - ectum - ἔρε (γ')=σκεπάζω), passim manantibus=τὰ ὅποια ρέουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, passim ἐπίρ. = (χύδην), σποράδην, mano (ῥ. α'.)=ρέω, alo - lui - ἵtum ἢ altum - ἔρε (γ')=(τρέφω), αὐξάνω.

temperies - ēi=εὐκρασία, vernus - a - um=ἐαρινός, tepor - ὄris 17 =μετρία θερμότης, θαλπωρή, salubritas-ātis=τὸ ὑγιεινόν, ἢ κλιματολογικὴ κατάστασις, accōla - ae=γείτων, in meridiem versam (sedem) 18 =εἰς τὸ πρὸς νότον ἐστραμμένον μέρος, specto (ῥ. α')=(βλέπω), εἶμαι ἐγκατεστημένος. Troglodŷtae = οἱ Τρωγλοδύται, λαὸς τῆς Ἀφρικῆς, regio excurrit=ἡ χώρα ἐκτείνεται, ruber - bra - brum = ἐρυθρός, at 19 qua (parte) vergit (regio) ad occidentem = ἀλλ' εἰς τὸ μέρος ὅπου στρέφεται πρὸς δυσμὰς (πρὸς δυσμὰς τῆς ὁάσεως), τὸ ῥ. vergo - ἔρε (γ')=(ρέπω), στρέφομαι, Scenītae - ārum=οἱ Σκηνῖται, Nasamōnes = οἱ Νασαμῶνες, λαὸς τῆς Λιβύης ὑποτεταγμένος εἰς τοὺς Καρχηδο- νίους, quaestuōsus - a - um=(φιλοκερδής), πλούσιος, obsident litōra 20 = ἐνεδρεῦουν εἰς τὰς ἀκτὰς, destitūtus - a - um = ἐγκαταλελειμμένος, vadum - i = τέναςος. dispersis tuguriis = εἰς διεσπαρμένας καλύβας (tugurium - ii=καλύβη), pro arce=ὡς ἀκρόπολιν, prima munitio= 21

- ἡ πρώτη ὀχύρωσις, (ἡ ἐσωτερικὴ ζώνη), regia (domus), rex - ūcis
 22 = παλλακίς, (σύζυγος κατωτέρας τάξεως), hic ep̄or. = ἐνταῦθα, satelles -
 ūtis = δορυφόρος, sub lucis ortum = κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ φωτός
 (ἡλίου), tep̄idus - a - um = χλιαρός, eadem (aqua), inclināto die in
 vesp̄eram = ὅταν κλίνη ἡ ἡμέρα πρὸς τὴν ἑσπέραν, calesco - calui
 (ἀνευ σουπ.) - calescere (γ') ἐναρχτ. τοῦ (caleo) = θερμαίνομαι, exae-
 stuo (δ. α') = ἀναβράζω, quoque = καὶ ἐφ' ὅσον, decresco - crēvi -
 crētum - ěre (γ') = ἐλαττώνομαι, donec = μέχρις ὅτου. adsuēto tep̄ore
 languescat = ἤθελε χαλαρωθῆ (καταντῆσει) εἰς τὴν συνειθισμένην
 θερμοτήτα: τὸ δ. languesco - langui - ěre (γ') = χαλαροῦμαι. Ἡ
 περιεργος αὐτῆ πηγῆ ὑπάρχει πλησίον τοῦ **El Cassar**, κατὰ δὲ τοὺς
 περιηγητὰς ἡ θερμοκρασία τῆς παρουσιάζει τὰς διακυμάνσεις αὐτάς,
 23 ἀλλ' εἰς μικροτέρας ἀναλογίας. pro deo colitur = ὡς θεὸς λατρεύεται,
 vulgo (ἐπίρ.) = κατὰ κανόνα, accom̄do (δ. α') = προσαρμόζω, τε-
 χνουργῶ. umbilicus - i = ὀμφαλός, habitus - us ἄρσ. = μορφή, gem-
 24 ma - ae = πολύτιμος λίθος, coagmento (δ. α') = προσαρμόζω, aurā-
 tus - a - um = ἐπίχρσος, pat̄ra - ae = φιάλη, pendeo pependi - pen-
 sum - ěre (δ. β') = κρέμαμαι, matrōna - ae = δέσποινα, inconditus -
 a - um = ἄρσθος, propitior (δ. α') = ἐξιλάσκομαι, ἐξευμενίζομαι, edo
 25 oraculum = δίδω χρησμόν. filium appellat: Κατὰ τὸν Πλούταρχον ὁ
 ἱερεὺς ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζε τὴν ἑλληνικὴν προσεφώνησε τὸν Ἄλξ. διὰ
 τοῦ **Παιδιδὸς** (Παῖ - Διδὸς) ἀντὶ παιδίου. parentem Jovem ὑποκ.
 τοῦ reddere. humānae sortis oblītus = λησμονήσας τὴν ἀνθρωπίνην
 26 μοῖραν (τὸ δ. obliviscor - oblītus sum - sci = λησμονῶ). fati = ὑπὸ
 τῶν μοιρῶν. in adulationem compositus = πρὸς κολακείαν κατὰλλη-
 λος (τὸ δ. comp̄no - sui - sītum - ěre (γ') = συνθέτω), rector - oris =
 27 κυβερνήτης, inst̄tit quaerere = ἐφρόντισε νὰ ἐρωτήσῃ (τὰ δ. insto -
 tītī - instāre (α') = φροντίζω, quaero - sivi - sītum - ěre (γ') = (ζη-
 τῶ), ἐρωτῶ), parentis = (patris), omnes (interfectōres)..., luo suppli-
 cia = τιμωροῦμαι διὰ θανάτου. adīcit (sacerdos) = προσέθεσεν ὅτι,
 28 excēdo ad deos = ἀποχωρῶ εἰς τοὺς θεοὺς, (ἀποθνήσκω) πρβλ. « μετ-
 ἔστη πρὸς Κύριον », permissumque (est) permitto (- si - ssum - ěre)
 (γ') = ἐπιτρέπω, consūlo deum = ἐπερωτῶ τὸν θεόν, an auctor esset
 sibi = ἂν (ὁ Θεὸς) συνεβούλευεν αὐτούς, acceptum fore Jovi respon-
 dent = ἀποκρίνονται, ὅτι θὰ γίνῃ δεκτὸν παρὰ τοῦ Διδὸς (ὁ Ζεὺς δηλ.
 29 δὲν ἔχει ἀντίρρησην εἰς τοῦτο, τὴν ἀπονομὴν δηλ. θείων τιμῶν εἰς τὸν

Ἀλέξ.), pensanti dot. μετ. ἐνεστ. τοῦ penso (α')=κρίνω, ἐξετάζω, ἡ
 συντ. σειρά : potuissent vidēri responsa (oracūli) vana profecto ei
 (Alexandro), pensanti fidem oracūli vera et salūbri aestimatiōne
 =θὰ ἦτο δυνατόν νὰ φαίνωνται αἱ ἀποκρίσεις (τοῦ μαντείου) ἀνωφε-
 λεις (μάταιαι) βεβαίως εἰς αὐτόν, ἐὰν ἔκρινεν αὐτὰς μὲ ἀληθῆ καὶ ὀφ-
 θὴν ἐκτίμησιν, unī sibi = εἰς αὐτὴν μόνην (τὴν τύχην), anīdus - a -
 um=ἄπληστος, capax - ācis (capio)= (δεκτικός), ἱκανός, passus est 30
 τοῦ patior - passus sum - i=ἠνέχθη, ἐπέτρεψε, dum augēre vult=
 ἐνῶ θέλη νὰ αὐξήσῃ, corrumpo = ἐκμηδενίζω, et Macedōnes=τέλος 31
 οἱ Μακ., adsūctus - a - um=συνειθισμένος, umbra libertātis=σκιά
 ἐλευθερίας (ἄνεσις προερχομένη ἐκ τῆς ἐλευθερίας), adfecto (ῥ. α') =
 ἐπιδιώκω, ὀρέγομαι, contumacius=ἐπιμόνος (λίαν αὐθαδῶς), quam...
 aversāti sunt=παρὰ ὅσον καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν βασιλέα θὰ ἦτο
 ὠφέλιμον, ἀπεστράφησαν. reserventur=ἄς διαφυλαχθῶσι, suo quae 32
 que tempōri=εἰς τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν ἕκαστα. pergam (ῥ. per-
 go)=θὰ προχωρήσω.

Κ Ε Φ. VIII.

Pharus = ἡ Φάρος, νησίς ἔναντι τῆς Ἀλεξανδρείας, περιήριμος 1
 διὰ τὸν ἐπ' αὐτῆς φάρον, contemplor (ῥ. α') = παρατηρῶ, ut adpra-
 ruit = ἐπειδὴ τοῦ ἐφάνη, insūlam ὑποκ. τοῦ esse, capācem κατηγορ.
 τοῦ insūlam, elīgo - lēgi - lectum - ěre (γ') = ἐκλέγω, auctor - ōris 2
 =κτίστης, οἰκιστής, complexus quidquid soli est=ἀφοῦ περιέλαβεν
 ὄλον τὸ ὑπάρχον ἔδαφος, muris dot., ambītus - us ἄρσ.=περιβόλος,
 relictis (iis) qui exaedificandae urbis praeessent = ἀφήσας ἐκεί-
 νους, οἱ ὅποιοι θὰ προΐσταντο τῆς ἐξοικοδομήσεως τῆς πόλεως (ἐλξ. γε 3
 ρουνδιακή), praesum - fui - esse = προϊσταμαι, cupidō invisēre =
 cupidō invisendī = πόθος πρὸς ἐπίσκεψιν : τὸ ῥ. invīso - vīsi - vi-
 sum - ěre (γ') = ἐπισκοπῶ, cupidō - īnis θηλ. = πόθος, ἐπιθυμία,
 cetērum intempestīva = ἀλλὰ ἄκαιρος, Τίθηθονique : ὁ Τιθωνός,
 υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος, ἀδελφὸς τοῦ Πριάμου, σύζυγος τῆς Ἥους, καὶ
 πατὴρ τοῦ Μέμνονος. Ἡ Ἥως εἶχε ζητήσῃ παρὰ τοῦ Διὸς νὰ κατα-
 στήσῃ τὸν σύζυγόν της ἀθάνατον καὶ τὸ ἐπέτυχε· ἐπειδὴ ὅμως δὲν
 εἶχε ζητήσῃ καὶ τὸ ἀγῆρων, ὁ Τιθ. κατεξηνητλήθη καὶ μετεβλήθη εἰς
 τέττιγα. Ὁ Μέμνων μετασχὼν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ὡς ἀρχηγὸς τῶν

- Αιθιοπίων, ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως. Περὶ τοῦ ἐν Θήβαις ἀνδρι-
 άντος αὐτοῦ ἐλέγετο ὅτι ἀνέδιδε μουσικούς ἤχους, ὅταν προσέπιπτον
 ἐπ' αὐτοῦ αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. cognoscendae
 vetustatis anidum = ἐπειδὴ ἦτο ἀπληστος νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀρχαιό-
 τητα (γερονδ. ἔλξις· τὸ ὄ. cognosco - nōvi - nītum - ěre (γ') =
 γνωρίζω), vetūstas - ātis θηλ. = ἀρχαιότης, termīni solis: ὄρια τοῦ
 4 ἡλίου ἐθεωροῦντο οἱ τροπικοὶ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Αἰγόκερω, πέ-
 ραν τῶν ὁποίων οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι δὲν ἦτο πλέον ἢ γῆ κατοι-
 κήσιμος, immīnens - ntis = ἐπικείμενος, moles - is = ὄγκος, otīōsa
 peregrinatio = ἀναπαυτικὴ περιήγησις. tueor - ūtus sum - ěri =
 (προσβλέπω), φρουρῶ, clāustrum - i = ἡ κλείς, trigrēmī - is = τρι-
 ῆρης, vectīgal - ālis οὐδ. = (φόρος), οἱ ὑποτελεῖς, Afrīca: τὸ βόρειον
 μέρος τῆς σημερινῆς Τύνιδος, κατεχόμενον ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων,
 commīgro (α') = μετοικῶ, iussis (hominibus), cum polenta desti-
 nasset = ὅτε δι' ἀλφίτων, (ἀλεύρου κριθῆς), εἶχε σημειώσει: polenta -
 ae (θηλ.) = «τὰ ἀλφίτα». advola (vi) sse et esse pastas (fama est) =
 λέγεται ὅτι ἐπέταξαν καὶ ἐβροσκήθησαν' (τὸ ὄ. pasco - pāvi - pastum -
 ěre (γ') = βόσκω), pro tristi = ὡς ἀπαίσιος οἰωνός, advēna - ae = (ἔ-
 πληγς), ξένος, frequentia - ae = πλῆθος, urbem ἀντικ. τοῦ cultūram,
 7 eam ὑποκ. τοῦ praebitūram (esse), cum defluēret = ὅταν διέπλεε,
 cupiens assēqui = ἐπιθυμῶν νὰ προφθάσῃ (τὸ ὄ. assēquor - cūtus
 sum - i = προφθάνω), eximius - a - um = ἔξοχος, in paucis = in-
 ter paucos, quam capēre posset = ἢ ὅσους ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ,
 8 mersa navis = βυθισθὲν τὸ πλοῖον, omnes destituit = πάντας (τοὺς
 ἐπιβαίνοντας) ἐγκατέλειπεν (ἐντὸς τῶν ὑδάτων), obductor (α') = πα-
 λαίω, madens - ntis = διάβροχος, crepīda - ae = (χορηγίς), ὑπόδη-
 μα, adstrictus - a - um = συνεσφιγμένος (τοῦ adstringo - inxi -
 ictum - ěre (γ') = συσφίγγω), semianīmī = ἡμιθανής, evādo - si -
 sum - ěre (γ') = διαπεραιοῦμαι, spirītum laxo = ἀναπνέω ἀνετώτε-
 ρον, spirītus - us (ἀρσ.) = ἀναπνοή, laxo (ὄ. α') = (χαλῶ), ἀνακου-
 φίζω, intendo - ndī - ntum - ěre (γ') = ἐπιτείνω, in diversum =
 9 εἰς ἄλλο μέρος, exanīmōr (α') = ἐκπνέω, amissus - a - um = ἀπολε-
 σθείς, afflictus est (rex) = κατεθλίβῃ (τὸ ὄ. adflingo - adflixī - ctum -
 ěre (γ') = καταθλίβω, repertus - a - um = ἀνευρεθείς.
 10 onēro (α') = (φροντίζω), ἐπιδεινώνω, cremo (α') = καίω, ad vin-
 dicandum = πρὸς ἐκδίκησιν, áuctor scelēris = αὐτουργὸς ἐγκλή-

ματος. Andromācho substituit = ἀφῆκε διάδοχον τοῦ Ἀνδρομάχου, 11
 adfectisque (iis) supplicio = καὶ ἀφοῦ ἐτιμωρήθησαν διὰ τῆς ἐσχά-
 της τιμωρίας οὗτοι, interīmo - ēmi - emptum - ěre (γ') = φονεύω,
 populāris - is = συμπολίτης, tortos (τοῦ torqueor) = βασανισθέντας, 12
 gratūlor (α') = συγκαίρω, restituo (ῥ.) = ἀποκαθίσταμαι, δίδομαι ὀ-
 πίσω, impetravērunt (ea quae orābant), ob egregiam in partes su- 13
 as fidem = διὰ τὴν ἔξοχον πρὸς τὸ κόμμα του πίστιν, impendo - ndi-
 nsum - ěre (γ') = δαπανῶ, pro merīto = πρὸς ἀνταπόδοσιν τῆς εὐεργε- 14
 σίας, honos habītus est = τιμὴ ἀπενεμήθη, Spartāni - orum = οἱ 15
 Σπαρτιάται, vindīco (α') = ἐλευθερώνω, ἀπαλλάσσω, obnoxium erat
 = ἦτο ὑποχέριος, obnoxius-a-um ἐπίθ. = ὑποχέριος, utrōque rege:
 δηλ. τοῦ Ἀλεξ. καὶ τοῦ Δαρείου, cratēra-ae = κρατήρ, dico (α') = ἀφιε-
 ρώνω, patēra-ae = φιάλη, πήλινον ἢ μετάλλινον ἀγγεῖον, κυκλοτερές
 καὶ ἀβαθές, χρήσιμον ἰδίᾳ εἰς τὰς σπονδάς.

BIBLION ΠΕΜΠΤΟΝ

Κ Ε Φ. XV.

ut... circumīret et Dario... occurreret = διὰ τὴν περικυκλώσῃ καὶ 1
 ἐπέλθῃ κατὰ τοῦ Δαρείου : τὸ ῥ. cirumeo-īvi - ἦ - ii-ūtum-īre (δ') = 2
 περικυκλώνω, occurro-occurri ἢ occucurri-cursum-ěre (γ') = ἐναντιοῦ-
 μαι, ἐπέροχομαι, tueor-ītus sum-ēri = διατηρῶ, κατέχω, oblīquus-a-
 um = λοξός, suum (agmen) obvertit = τὴν φάλαγγά του ἀντιστρέφει,
 Besso admonīto = διατάξας τὸν Βῆσσον. Οὗτος ἦτο σατράπης τῆς
 Βακτρίας, φονεύσας δὲ ἀπανθρώπως τὸν Δαρεῖον καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ
 τοῦ Ἀλεξ. παρεδόθη εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Δαρ., ὑπὸ τοῦ ὁποῖου ἐφο-
 νεύθη κατόπιν πολλῶν βασάνων. a latēre invēhi = ἀπὸ τοῦ πλευροῦ
 νὰ ἐπιτεθῇ, νὰ πλευροκοπήσῃ τὸ ἄριστερ. κέρασ τοῦ Ἀλεξ δι' ἐπελά- 3
 σεως τῶν ἱππέων, falcātos currus = δρεπανηφόρα ἄρματα. Ταῦτα κα-
 τὰ Ξενοφ. (Κύρ. Ἀνάβ. βιβλ. Α' § 8, 10, 11) « εἶχον τὰ δρέπανα ἐκ
 τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις
 εἰς τὴν γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν ὄτω ἐντυγχάνοιεν ». la-
 xo habēnas = χαλαρῶ τὰ ἡνία, aurīga-ae = ἡνίοχος, quo... plures
 obterērent = ἵνα περισσοτέρους κατασυντρίψουν, non satis proviso
 impētū = δι' ἐπιθέσεως μὴ ἀρκούντως προβλεφθείσης « δι' αἰφνιδι-
 ασμοῦ », ultra temōnem eminentes = πέραν τοῦ ρυμοῦ (τοῦ ἄρ-

- ματος) ἐξέχοντα, emineo-ui-ēre (β') = ἐξέχω, demissae falces = τὰ ἐστραμμένα πρὸς τὰ κάτω δρέπανα, falx-falcis θηλ. = δρέπανον, sensim ἐπίρ. = ἡρέμα, effusa fugā = φεύγοντες ἀτάκτως, προτροπάδην (τὸ ῥ. effundo-fūdi-fūsum-ēre (γ') = ἐκχέω), Mazaeus = ὁ Μαζαῖος, σατραπῆς τῆς Κιλικίας, perculsus - a - um = τεταραγμένος, τοῦ ῥ. percello-cūli - culsum-ēre (γ') = καταπλήττω, ταράσσω, metum incutio = ἐμβάλλω φόβον, ad diripiēda hostis impedimenta (ἔλξ. γερονδ.) = πρὸς διαρπαγὴν τῶν σκευοφόρων τοῦ ἐχθροῦ (τὸ ῥ. diripio - diripui - diriptum - ēre (γ') = διαρπαίζω), circumvēhi iussis = ἀφοῦ διέταξε νὰ περικυκλώσουν, ratus (τοῦ reor) = νομίσας, captivos ὑποκ. τοῦ ruptūros (esse), qui simul adservabantur = οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν σκευῶν ἐφρουροῦντο. fefellērat (Mazaeus) τοῦ fallo-fefelli - falsum - ēre (γ') = διαφεύγω τὴν προσοχὴν, propēre ἐπίρ. = ἐσπευσμένως, qui = ut is, et consulēret quid iubēret rex fieri = καὶ διὰ νὰ ζητήσῃ ὀδηγίας, τί διέτασεν ὁ βασιλεὺς νὰ γίνῃ, abi προστακτ. τοῦ abeo = ἀπέρχομαι, si acie vicerīmus = εἰάν θὰ νικήσωμεν (εἰς μάχην) ἐκ παρατάξεως, recuperō (α') = ἀνακτῶμαι. proinde = ὅθεν, quod quicquam virium subdūcat ex acie = τὸ ὅποιον θὰ ἀπεμάκρυνε μέρος τῶν δυνάμεων ἐκ τῆς παρατάξεως, contempto sarcinarum damno (ἀφαιρ. ἀπόλ.)
- 9 = περιφρονηθείσης (χωρὶς νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄνιν) τῆς φθορᾶς τῶν ἀποσκευῶν (τὸ ῥ. contemno-mpsi-ttemptum-ēre (γ') = περιφρονῶ), sarcīna - ae θηλ. = φορτίον (κατὰ πληθυντ. = ἀποσκευαί), quidquid obvium erat = ὅ,τι δῆποτε ἦτο πρόχειρον, adgrēgor (α') = (συναγελάζομαι), συνενοῦμαι, anceps - ancipītis = (δικέφαλος), ἐκατέρωθεν, nuntiant ὑποκ. qui circa Sisig. erant, vicisse - prostratos (esse) - exūtos
- 10 esse: ἀντικ. τοῦ nuntiant, prosternor - prostrātus sum - prosterni = καταβάλλομαι. ad ultimum = ἐν τέλει, quippe : ἢ συντακτικὴ σειρὰ : quippe credēbant esse undīque eandem fortunam ubīque = παν-
- 11 ταχοῦ, allēno (α') = ἀνακουφίζω, in eōdem (ανίμο) = ἐν τῇ αὐτῇ ψυχικῇ διαθέσει, perseverō (α') = ἐμμένω, non vox ulla excīdit = δὲν ἐξέφυγεν (ἀπὸ τὸ στόμα τῆς) οὐδεμία φωνή, τὸ ῥ. excīdo (ex - cado) - cīdi - ēre (γ') = ἐκπίπτω, ἐκφεύγω, vultus - us ἀρσ. = φυσιογνωμία, verita irritare fortunam praecōqui gaudio = ἐπειδὴ ἐφοβήθη νὰ ἐρεθίσῃ τὴν τύχην διὰ προώρου χαρᾶς : τὸ ῥ. irritō (α') = ἐρεθίζω,
- 12 praecox - ōcis καὶ praecōquis καὶ praecōquus = πρόωρος, adeo = τοσοῦτον: ἢ συντακ. σειρὰ : ut fuērit incertum intuentibus eam (Si-

sigambim) quid mallet : quid=utrum mallet (τοῦ malo - lui - mal-
 le ἀνώμ. = προτιμῶ) τὴν νίκην δηλ. τῶν Περσῶν ἢ τοῦ Ἀλεξ., prae-
 fectus - i=ἀρχηγός, turma - ae=ἄλη (ἑπικουῦ), incertum (est) suōne
 consiliō an=ἀβέβαιον (εἶναι) ἂν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ἤ... vix ten-
 tāto certamīne=μόλις ἤρχισεν ὁ ἀγών, amissus - i = ὁ ἀπολεσθεῖς,
 testis - is ἄρσ.=μάρτυς, vindex - ūcis = ἐκδικητής, averto a proelio 13
 =ἀποτρέπω τῆς μάχης, non immerīto = ὄχι ἀτόπως. Agētes - ae=ὁ
 Ἀγρέτης, hastāti - ōrum = ὀπλίται δορυφόροι ἢ ἱππεῖς, ὡς ἐνταῦθα,
 Sarissophōri=οἱ σαρισσοφόροι. Ἡ σάρισσα, ὄπλον τοῦ Μακεδ. περὶ τοῦ
 εἶχε μῆκος 5—6 1/2 μέτρ., ἡ σάρισσα τῶν ἱππέων ἦτο 4 μέτρων. circa 14
 prima signa = περὶ τὰς πρώτας γραμμάς, temēre ἐπίρ.= ἀλογίστως, 15
 ilia - ium (κατὰ πληθ.)=σπλάγχνα, suffodio - fōdi - ossum - ěre (γ')= 16
 διαπερῶ, praecipīto (α')=κατακρημνίζω, ruīna - ae = πτώσις, acies
 =ἐδῶ τὸ πεδῖον τῆς μάχης, hi=αυτίγαι, terrītos (equos), crebra ia-
 ctatiōne = ἔνεκα τῆς συνεχοῦς κινήσεως, vulnerāti (equi), terrīti
 (equi)=ἐπειδὴ εἶχον φοβηθῆ, debīlis - e = ἀσθενής, ἠκρωτηριασμέ-
 νος, quadrigae - ārum (quadri - iugae) συνήθ. κατὰ πληθ.=τέθριπ- 17
 πον ἄρμα. miserābili morte consumptis=δι' ἐλεεινοῦ θανάτου ἀφα-
 νισθέντων, amputāta membra = ἀποκεκομμένα μέλη, truncus - a -
 um=(κολοβός), ἠκρωτηριασμένος, donec procumbērent=μέχρις ὅτου
 ἤθελον καταπέσει : τὸ ῥ. procumbo - cubui - cubītum - ěre (γ') = 18
 καταπίπτω, gravius instabat=ὀρμητικώτερον ἐπιτίθετο, τὸ ῥ. insto -
 instīti - āre (α') = ἐπιτιθέμαι, supervenio = ἔρχομαι ἀπροσδοκῆτως.
 verto fortunam pugnae=μεταβάλλω τὴν ἔκβασιν τῆς μάχης, clamō 19
 re sublāto = ἀλαλάξαντες (ἀφαιρ. ἀπόλ. τὸ ῥ. tollo - sustūli - sublā-
 tum - tollere=αἶρω), ferocīter=θαρραλέως, quasi ubique profligā-
 tum=ὡς ἐάν ἦτο πανταχοῦ συντετριμμένος, castīgo (α')=ἐμποδίζω,
 συγκρατῶ, elanguesco - ngui - ěre (γ') = ἀτονῶ, χαλαροῦμαι, confir- 20
 mātisque animis=καὶ ἀφοῦ ἀνακτήσουν θάρρος, rarior acies erat=
 ἀραιότερα ἦτο ἢ παράταξις (κατ' ἀκολουθίαν μὲ ὀλιγωτέραν συνοχήν),
 ad opprimenda impedimenta = πρὸς κατάληψιν τῶν σκευοφόρων,
 ordīnes invādīt=ἐναντίον τῶν χαλαρωθεισῶν τάξεων ἐπιπίπτει. spe 21
 posse eum inclūdi = μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι δύναται νὰ τὸν περικυκλώ-
 σουν : τὸ ῥ. inclūdo (in - clāudo) - clūsi - clūsum - ěre (γ')=ἐγκλείω,
 ingensque pericūlum... adisset = καὶ ὑπερβολικὸν κίνδυνον θὰ διέ-
 τρεχε, haerens=ἐπιτιθέμενος (ὁ Ἀλέξ). calcaribus subdītis=κεντροί-

- σαντες τοὺς ἵππους : subdo calcaria equo = κεντρίζω ἵππον, calcar-
 āris οὐδ. = περυσιστήρ, subdo - dīdi - dītum - ěre (γ') = ὑποβάλλω,
 nī... adorti essent et coëgissent = ἐὰν δὲν ἐπετίθεντο καὶ δὲν ἐξηγά-
 γκαζον (τὰ ρ. adortior - ortus sum - Irī=ἐπιτίθειμαι, cogō - coëgi - co-
 actum - ěre (γ') = ἀναγκάζω), aversosque caedendo = καὶ διὰ τῆς
 22 σφαγῆς ἀπομακρύναντες, in se obverti = νὰ στραφοῦν πρὸς τὸ μέρος
 των (νὰ ὀπισθοχωρήσουν εἰς τὴν θέσιν των), qui averso ei instābant
 = ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι ἐκ τῶν ὀπισθεν ἐπετίθεντο κατ' αὐτοῦ, plura si-
 mul abrupta a ceteris agnīma=αἱ περισσότεραι φάλαγγες εὐθύς ὡς
 διεσπάσθησαν ὑπὸ ἄλλων, ubicumque... miscuērat = ὅπου δῆποτε
 συνέκρουεν ἡ τύχη τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην, ferme ἐπίρ. = σχεδόν,
 23 sui immemōres = λησμονοῦντες τοὺς ἑαυτοὺς των (διότι ἡ προσοχή
 των ἦτο ἐστραμμένη πρὸς προφύλαξιν τοῦ βασιλέως των). occumbo
 mortem = ἀποθνήσκω. ducēbat egregium (esse) = ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο
 25 ἔξοχος τιμῆ. adeo pericūlum=διατρέχω κίνδυνον, sibi quisque caesi
 regis expetēbat decus = διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἕκαστος ἐπεδίωκε τὴν
 26 τιμὴν τοῦ φόνου τοῦ (ἀντιπάλου) βασιλέως. ludibrium oculōrum =
 ὀπτική ἀπάτη. paulūlum ἐπίρ. = πολὺ ὀλίγον, terrītam (aquīlam),
 27 pendens - ntis=αἰωρούμενος («ζυγίζων»), certe=ὅπως καὶ ἂν εἶναι
 ἡ ἀλήθεια, indūtus=ἐνδεδυμένος (τοῦ induo - ui - ūtum - ěre (γ')=
 ἐνδύω), praefērens lauream = προτείνων δάφνην, intentis militībūs
 = ἐνῶ οἱ στρατιωτῶται ἐπρόσεχαν, haud dubium = ὄχι ἀμφίβολος, ἀ-
 28 σφαλῆς, auspiciū - ii=οἰωνός, alacrītas - ātis = εὐθυμία, utīque
 postquam aurīga=διότι κατόπιν ὁ ἠνίοχος, quī... esset occisus =
 29 ὅτι δὲν εἶχε φονευθῆ, lugūbris ululātus=πένθιμος ὀλολυγμός, adhuc
 aequo Marte pugnantiūm=τῶν μέχρι τοῦδε ἰσορρόπως (ἐξ ἴσου πρὸς
 τοὺς Μακεδόνας ἀνδρείως) ἀγωνιζομένων Περσῶν, anceps Mars=ἀμ-
 φίροσπος μάχη, Mars - rtis = Ἄρης (μετων.=μάχη). cognāti = οἱ
 συγγενεῖς : δὲν πρόκειται περὶ πραγματικῶν συγγενῶν, ἀλλὰ περὶ σώ-
 ματος ἐπιλέκτων σωματοφυλάκων, πιθανῶς ἀπογόνων τῆς βασιλ. οἰκο-
 30 γενείας τῶν Ἀχαιμενιδῶν, stipātī (τοῦ stipor) = συγκεντρωθέντες.
 acināce stricto=σύρας τὸν ἀκινάκην' acināces - is ἄρσ.=ὁ ἀκινάκης :
 βραχὺ καὶ εὐθὺ ξίφος τῶν Περσῶν. dedēcus - ōris (οὐσ.) = ὄνειδος.
 emīnens curru = ἐπειδὴ ὑπερεῖχε τοῦ ἄρματος (καὶ ἦτο δηλ. ὄρατός
 31 ὑπὸ πάντων τῶν στρατιωτῶν του), erubescēbat=ἠσχύνετο (τὸ ῥ. eru-
 besco - bui - ěre (γ')=ἐρυθρῶ, αἰσχύνομαι), destituēre omnem suo-

rum aciem = νὰ ἐγκαταλείψῃ ὄλην τὴν παράταξιν τῶν ἰδικῶν του,
 nondum proelio excedentem = ἡ ὁποία δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποχωρήσει 32
 ἐκ τῆς μάχης. haesito (ῥ. α') = ταλαντεύομαι, sensim = ὀλίγον κατ'
 ὀλίγον. haerēbat in tergis = ἠκολούθει κατὰ πόδας ἐκ τῶν νώτων,
 prospectus - us ἄρσ. = (ἡ πρόψις), ἡ ἰκανότης νὰ βλέπῃ τις εἰς μα-
 κρὰν ἀπόστασιν, abstulerat = εἶχεν ἀποκρούσει : τοῦ ῥ. aufēro-abstūli, 33
 ablātum - auferre = ἀφαιρῶ, ἀποκρούπτω, notus - a - um = γνωστός,
 subinde coēntes = συχνάκις συγκεντρούμενοι, exaudio (δ') = ἀκούω
 εὐκρινῶς, identīdem = συχνάκις, verbēro (α') = μαστιγώνω.

BIBLIION EKTON

Κ Ε Φ. ΙΙ.

Ut primum = εὐθὺς ὥς, instans cura = ἡ παρούσα φροντίς, 1
 laxor (ῥ. α') = ἐλευθεροῦμαι, ἀπαλλάσσομαι, anīmus (Alex.), pati-
 ens - ntis = καρτερικός, frango-fregi - fractum - ěre (γ') = (θραύω),
 καταβάλλω, vitium-ii = ἐλάττωμα, intempēstīna convīnia = τὰ εἰς ἀ- 2
 καταλλήλους ὥρας συμπόσια, perpotandi... insāna dulcēdo = καὶ τοῦ
 πότου καὶ τῶν παννυχίδων ἡ ἀφρων ἡδονή, externus mos = ἀλλό-
 τριον, ξενικὸν ἔθος, lapsa (sunt) = κατήτησαν. quem (morem), ae-
 mūlor (α') = μιμοῦμαι, potior - ōris = καλύτερος, suo (more): β' ὄρ.
 συγκρ., populāris γεν. is = πατριώτης, offendo - ndi - nsum - ěre (γ') =
 λυπῶ, pro hoste = ὡς ξένος, tenax - ācis = σταθερὸς (δὲ διαφυλάτ- 3
 των), disciplīna - ae = ἀγωγή, solitosque parco ac parabolī victu =
 καὶ τοὺς συνειθισμένους εἰς εὐτελεῖ καὶ εὐκολοπαρασκεύαστον (εὐπόρι-
 στον) διαίταν, ad implenda desideria = πρὸς ἰκανοποίησιν τῶν ἐπι-
 θυμιῶν. impulērat defungi = εἶχεν ὀθήσει εἰς τὸ νὰ εὐχαριστοῦνται :
 τὸ ῥ. defungor - defunctus sum - i = (ἐπιτελῶ), ἰκανοποιῦμαι, in
 caput eius = κατὰ τῆς κεφαλῆς (ζωῆς) αὐτοῦ, secessio - ōnis = ἀπο- 4
 στασία, inter mutuas querelas = κατὰ τὰς ἀμοιβαίας μεμψιμοιρίας,
 ipsīus (Alex), nunc... nunc = ὁτὲ μὲν... ὁτὲ δέ... , inconsul- 5
 tus - a - um = ἀπερίσκεπτος, intempēstīnus - a - um = ἀκαιρός, consū-
 mō - mpsi - mptum - ěre (γ') = καταναλίσκω, satiētās - ātis = κό-
 ρος, ἀηδία, interpello (α') = διακόπτω, προλαμβάνω, turba - ae =
 (τύρβη), πλῆθος, excio - īvi ἢ ii - ītum - ěre (δ') = (ἐγεῖρω), μεταφέρω,
 suo rītu = κατὰ τὸ ἔθος των, abhorrens carmen = ἄσμα ἀπροσάρμο-

στον, ἀηδὲς δηλ. διὰ τὰ ὄτα τοῦ ἸΑλεξ., inter quas (captīvas), mae-
 6 stus - a - um = λυπημένος, produco-xi-ctum-ēre (γ') = (προάγω), σύ-
 ρω, verecunde = ἐπίρ. με ἀϊδημοσύνην (κοιν. «ντροπαλά»), reductor
 (α') = ἀνθίσταμαι, forma ἀφαιρ. ἀναφορ., honesto (α') = καλλωπί-
 ζω, deiectis in terram oculis = ἐκ τῶν ἀτενιζόντων τὴν γῆν ὀφθαλ-
 μῶν, os velātum = κεκαλυμμένον πρόσωπον (πρβλ. Τουρκ. «φρετζέν»),
 quam ut inter . . . ostendi = ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιδειχθῆ
 7 κατὰ τὰς συμποτικὰς παιδιὰς (διασκεδάσεις). Οἱ conviviales ludī ἤρ-
 χιζαν κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, συνίσταντο δὲ ἐκ παιδρῶν διηγῆσεων, αἰνι-
 γμάτων, μουσικῆς καὶ χοροῦ, quae nam esset = ποία ἦτο, neptis-is =
 8 ἐγγόνη, Ochus-i = ὁ Ὄχος (ἸΑρτάξερξης) βασιλεύσας πρὸ τοῦ Δαρείου.
 tenues reliquiae pristīni moris haerebant = λεπτὰ (μικρὰ) ὑπολείμ-
 ματα τοῦ προτέρου ἤθους διεσφύζοντο, regia stirpe genitae = τῆς ἐκ
 βασιλικῆς ρίζης γεννηθείσης, revereor-itus sum - ēri = σέβομαι, di-
 mittor = ἀφήνομαι ἐλεύθερος, restituo opes = ἀποκαθιστῶ, ἀποδίδω
 τὴν περιουσίαν.

BIBLION ΔΕΚΑΤΟΝ

Κ Ε Φ. V.

1 Intuentibus = oculis intuentium = ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν θε-
 2 ωμένων, speciem . . . exercitus, funus - ēris = (κηδεία), νεκρός, mae-
 3 gor-ōris = λύπη, lectus-i ἀρσ. = (λέκτρον), κλίνη, cum excessero =
 ὅταν θὰ ἔχω ἀποθάνει, in eodem habitu = ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, cum
 admissurus milites esset = ὅτε ἔμελλε νὰ ὑποδεχθῆ τοὺς στρατιώτας,
 durasse = ἐκαρτέρησε, illud ultimum persalutatus est = διὰ τελευ-
 4 ταιαν φορὰν ἀπεχαιρετίσθη κατὰ σειρὰν δι' ἀσπασμοῦ, debitum - i =
 (χρέος), ὑποχρέωσις, reiecit = ἀνέπασσε, vox deficit = ἡ φωνὴ ἀπολεί-
 πει, annulus - i = δακτύλιος με ἐγγάρακτον πολύτιμον λίθον χρησι-
 μείων ὡς σφραγίς, ἔμβλημα ἐξουσίας, digitus - i = δάκτυλος, ob id
 certamen = ἐνεκα τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τούτου (περὶ τῆς διαδοχῆς),
 5 funēbris, e = ὀλέθριος, ludos : λογοπαικτῶν ὁ ἸΑλέξ. λέγει ὅτι οἱ
 6 ἐπιτάφιοι πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγῶνος θὰ εἶναι μεγάλοι καὶ φοβεροί, ἀλη-
 θεῖς πόλεμοι, sibi (χαριστ.) quando . . . vellet = πότε θὰ ἤθελε νὰ ἀπο-
 νεμηθοῦν εἰς αὐτὸν θεῖαι τιμαί, suprēma vox = ἡ ὑστάτη φωνή,
 7 exstinguor - nctus sum - i = ἀποθνήσκω, ploratus - us = κλαυθμός,

lamentum - i ἢ συνήθως lamenta - ōrum = θρήνος, planctus - us ἄρσ. = κοπετός, mox = μετ' ὀλίγον, mutus - a - um = ἄφωνος, torpeo - ui - ěre (β') = ναρκοῦμαι, nobīles pueri : ἦσαν νέοι, φρουροὶ τῶν ἀνακτόρων, εἰσάγοντες εἰς αὐτὸ τοὺς ἐπισκέπτας, συντροφῶντες μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ συνοδεύοντες αὐτὸν πανταχοῦ κατὰ τὰς ἐξόδους του, vagus - a - um πλανώμενος, nullis questibus omissis = χωρὶς νὰ παραλείψουν καμίαν μεμψιμοιρίαν (questus - us ἄρσ. = μεμψιμοιρία, omissis τοῦ omitto - si - ssum - ěre (β') = παραλείπω), quos suggĕrit = τὴν ὁποίαν θὰ ὑπηγόρευεν (τὸ ὄ. suggĕro - gessi - gestum - ěre (γ') = πορίζω, παρέχω). adsto - adstīti - stātum - āre = παρίσταμαι, discernor = διακρίνομαι, certāmen quoddam maerōris edĕbant = ἀμυλλάν τινα ἐν τῇ θλίψει ἐξεδήλωνον. maestus - a - um = λυπημένος, indignor (α') = ἀγανακτῶ, virīdis, e = θαλερός, ἀκμαῖος, deum = deŏrum, ereptum esse : ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ indignantium, vigor - ōris = ἀκμή, evādo in murōs = ἀναβαίνω τείχη, pro contiōne = ἐν ἐκκλησίᾳ (συγκεντρῶσει τοῦ στρατοῦ), poenitĕbant negasse ei = μετενόουν διότι ἠρνήθησαν εἰς 11 αὐτὸν (me poenitĕt (ἀπροσώπ.) alicuius rei = μεταρ.ῶ), debīta appellatiōne fraudā (vi) ssent = τῆς ὀφειλομένης προσφωνήσεως εἶχον ἀποστερήσει (frāudo ὄ. (α') = ἀπατῶ, ἀποστειρῶ), nunc... nunc = ὅτε μὲν... ὅτε δέ, in ipsos = εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, destitūtos 12 se esse cernĕbant = ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν ἐγκαταλελειμμένοι, heres - ědis = διάδοχος, publīcas vires = imperiī vires. ad se quemque tractūrum (esse) = ὅτι πρὸς τὸν ἑαυτὸν του ἕκαστος ἔμελλε νὰ σύρῃ. augūrōr (α') = μαντεύομαι, de rege (creando) = πρὸς ἐκλογὴν βασιλέως : τὸ ὄ. creo (α') = (δημιουργῶ), ἐκλέγω, ipsis ποιητ. 14 αἴτ., fundendum esse = ἔπρεπε νὰ χυθῆ, rumpendas esse vetĕres cicatrīces = ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναξέσουν τὰς παλαιὰς οὐλὰς, modo = πρὸ ὀλίγου, missio ōnis = ἀπόλυσις (ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ), iustus rex = νόμιμος βασιλεύς, pro potentia = ὑπὲρ τῆς δυναστείας, 15 volvo cogitationes = συλλογίζομαι, (ἀνακνυκλῶ σκέψεις), e culmine = 16 ἐκ τῆς κορυφῆς, quasi certiōra visūrī = ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἴδουν ἀσφαλέστερον, accendo lumīna = ἀνάπτω φῶτα, cesso (α') = σχολάζω, (μένω ἀργός), áugeo - áuxi - ctum - ěre (β') = αὐξάνω, fremītus - us = θόρυβος, capto (α') = προσπαθῶ νὰ συλλάβω, semīta - ae = στενή ὁδός, occurso (α') = συναντῶ, comis detonsis = κόψαντες τὰς κόμας 17 (τοῦ detondeo - tondi - tonsum - ěre (β') = κείρω), assuētus - a - um =

- 18 εἰθισμένος, qui imperāret = ut is imperāret. sed proximam regiō-
- 19 nem ab ea (regiōne)=ἀλλὰ ἀπὸ τῆς περιοχῆς ταύτης εἰς τὴν πλησιε-
- στάτην (περιοχὴν), cis Euphrāten=πρὸς τὰ ἐντεῦθεν τοῦ Εὐφράτου,
- abscissa veste=σχίσασα τὸ φόρεμα (τὸ ὄ. abscindo - cīdi - cissum -
- ēre (γ') = ἀποσχίζω), induor - ūtus sum - i = ἐνδύομαι, lugūbrem
- 20 (vestem) sumpsit = « ἐφόρεσε μαῦρα », assideo - ēdi - essum - ēre
- (β') = παρακάθηναι, nep̄tis - is θηλ. = ἐγγόνη, cui nupserat = τὸν
- ὁποῖον εἶχε συζευχθῆ, nūbo - psi - ptum - ēre (γ') (alicui) = ὑπαν-
- δρεύομαι, proprius - a - um=ἀτομικός, retracto (α')=(μεταχειρίζομαι
- 21 ἐκ νέου), ἀναξέω, una capiēbat = μόνη (εἰς ἀνώτερον βαθμὸν) συνη-
- σθάνετο, vicem (γεν. vicis, αἰτ. vicem, ἀφαιρ. vice, πληθ. ὄνομ. αἰτ.
- vices, ἀφαιρ. vicibus' ἢ ἀρχ. ὄνομ. vix ἢ vicis (ὄνομ. ἔλλειπτ.)= ἐν-
- αλλαγῇ, μεταβολῇ) τὴν μεταβληθεῖσαν τύχην, credētes = « ἐπίστευες
- ἄν », exsequias esse ducendas = ὅτι τὰ λείψανα ἔπρεπε νὰ κηδευ-
- θοῦν, exsequiae - ārum (μόνον κατὰ πληθ.)=ἐκφορά. itērum... itē-
- 22 rum=ἔξ ἄλλου, ἐκ τρίτου, qui... ipsas tuerētur=ποῖος θὰ διεφύλατ-
- 23 τεν αὐτάς. subībat animum = ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν, (ἐσυλλογίζετο),
- trucidor (α') = σφάζομαι, strages - is θηλ. = (καταστροφή), φόνος,
- 24 paulisper : ἐπιρ.=ἐπ' ὀλίγον χρόνον, dolōri succumbo = ὑποκύπτω
- εἰς τὴν λύπην, obvolūtōque capite=καὶ καλύψασα τὴν κεφαλὴν, ac-
- cidentes genibus suis=τοὺς προσπίπτοντας εἰς τὰ γόνατά της, cibo
- 25 parīter abstinuit et luce = τῆς τροφῆς ἔξ ἴσου ἀπέσχε καὶ τοῦ φω-
- 26 τός. indulgentia - ae=στοργή, documentum - i = δίδαγμα, δεῖγμα,
- erubesco - ui - ēre (γ') = (ἐρυθριῶ), αἰσχύνομαι, liquet=εἶναι φανε-
- 27 ρόν, nimius - a - um = ὑπερβολικός, ξείριος, sed inter illos quo-
- que (reges): ἐννοεῖ εἰδικῶς τὴν τάξιν τῶν κατακτητῶν βασιλέων, haec
- sola virtus = δηλ. ἡ ἀνδρεία, liberalitas - ātis=ἐλευθεριότης, red-
- 29 dita (sunt), quibus ea dempsērat=εἰς ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὰ
- εἶχεν ἀφαιρέσει (τὸ ὄ. demo - dempsi - mptum - ēre (γ') = ἀφαιρῶ),
- mortis perpetua contemptio = τοῦ θανάτου διηνεκῆς περιφρόνησις,
- ita in iuvenē=ita ut in iuvenē=ἐπειδὴ τῷ ὄντι ἦτο νέος, iam=ἐπι
- 30 πλέον, consecrāre decreverat=εἶχεν ἀποφασίσει νὰ καθιερώσῃ (τὸ ὄ.
- decerno - decrēvi - decrētum - ēre (γ') = (κρίνω), ἀποφασίζω), ulci-
- scor - ultus sum - i=λαμβάνω ἱκανοποίησιν, ἐκδικοῦμαι, fere = σχε-
- δόν : ὁ περιορισμὸς ἐτέθη πρὸς δικαιολογίαν τοῦ θανάτου τοῦ Κλεί-
- 31 του, Φιλῶτα καὶ Παρμενίονος, benignitas - ātis=φιλοφροσύνη, con-

silium - ii=σύνεσις, par - paris=ἴσος, sollertia - ae=ἀγχινοια, πολυ-
 τεχνία, Venēris usus=ἡ χοῆσις τῆς Ἀφροδίτης (τῶν ἡδονῶν), intra
 naturāle desiderium = ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς φυσικῆς ἐπιθυμίας, nec
 ulla voluptas=καὶ οὐδεμία ἡδονή, nisi ex permissio=παρὰ μόνον ἡ
 ἐπιτετραμμένη, dos - dotis θηλ.= (προίξ), θεῖον δῶρον, dotes erant:
 ὑποκ. τοῦ erant εἶναι πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα προτερήματα,
 ὀφειλόμενα εἰς τὴν ὑπέροχον φύσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, illa (haec quae
 dicam) fortunāe = τὰ ἐπόμενα εἰς τὴν τύχην (πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν, 33
 διότι εἶναι ἐλαττώματα), aequāre se=τὸ νὰ ἐξισώνη τὸν ἑαυτόν του,
 accerso - sīvi - sītum - ěre (γ')=ἀναζητῶ, suadentibus oracūlis =
 χρησιμοδοτούντων τῶν μαντείων : τὸ ῥ. suadeo - āsi - āsum - ěre (β')
 =(πεῖθω), παραινῶ, irascor - irasci=ὀργίζομαι, dedignantibus ve-
 nerari... irasci = καὶ κατὰ τῶν ἀπαξιούντων νὰ σέβονται αὐτὸν (ὡς
 θεὸν) σφοδρότερον ἢ ὅσον ἦτο δίκαιον νὰ ὀργίζεται, externus habi-
 tus=ξένη ἔξις (ξέναι συνήθειαι), iam iracundiam = ὅσον ἀφορᾷ τὸ 34
 ὀργίλον (τὸ εὐερέθιστον), sicūti iuventa irritaverat=ὅπως ἡ νεανικὴ
 ἡλικία εἶχε παροξύνει, mitīgo (α')=κατευναζῶ, fatendum est=πρέ- 35
 πει νὰ ὁμολογηθῇ, quotiens=ποσάκις, revōco (α')=ἀνακαλῶ, ἔμπο- 36
 δίζω, oriente perdomīto aditoque Oceano=ἀφοῦ ὑπέταξε τὴν Ἀνα-
 τολὴν καὶ ἐπλησίασε τὸν Ὀκεανὸν (τὰ ῥ. perdomo - domui - mītum -
 āre (α')=(δαμάζω), ὑποτάσσω καὶ adēo - ivi ἢ - ii - ĩtum - ĩre (δ')=
 προσέρχομαι, πλησιάζω), dum... implēret=μέχρις ὅτου συνεπλήρωσε,
 quicquid mortalītas capiēbat=ὅ,τι δῆποτε ἡ ἀνθρωπίνῃ φύσιν ἐπέ- 37
 τρεπε. successor - ōris = διάδοχος, subīre (δ') (sub- eo)=νὰ ὑποβα-
 στάση, diffundo (γ') = διασπείρω, sunt habiti=ἐνομίσθησαν, qui
 adhaesērunt = ὅσοι μετέσχον (τὸ ρ. adhaereo - haesi - haesum - ěre
 (β')=προσκολλῶμαι).

G. JULII PHAEDRI
FABULARUM AESOPIARUM

Ζ'ΑΦΕΙΡΙΟΥ Ν. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

ΓΑΪΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΦΑΙΔΡΟΥ

ΜΥΘΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1950

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α') Βίος τοῦ Φαίδρου.

Ὁ Γάιος Ἰούλιος Φαῖδρος (**G. Julius Phaedrus**) ἦτο Ἕλλην γεννηθεὶς ἐν Μακεδονίᾳ ἀπὸ πατέρα δούλον, ὁ ὁποῖος ἀνέκτησε τὴν ἐλευθερίαν του. Ὡς τέκνον δούλου ἦλθεν εἰς τὴν Ρώμην καὶ προσελήφθη εἰς τὸν οἶκον τοῦ αυτοκράτορος Αὐγούστου, τοῦ ὁποῖου ἔγινεν ἀπελεύθερος (*Augusti libertus*), ἐκεῖ δὲ ἐμορφώθη καὶ ἐξεπαιδεύθη.

Ὅ,τι γνωρίζομεν περὶ αὐτοῦ ἐξάγεται μόνον ἀπὸ τὸ ἔργον του, διότι οἱ παλαιοὶ οὐδὲν ἔγραψαν. Ἐζῆσε πιθανῶς μεταξὺ τῶν ἐτῶν 10 π.Χ. καὶ 70 μ.Χ.

β') Ἔργον αὐτοῦ.

Νεώτατος ἐπεδόθη εἰς τὴν ποίησιν καὶ ἐφιλοδόησε νὰ πλουτίσῃ τὴν Ρωμαϊκὴν ποίησιν μὲ νέον εἶδος, τὸ εἶδος τῶν μύθων. Πρὸς τοῦτο ἐπραγματεύθη τὴν ἐφευρεθεῖσαν ἀπὸ τὸν Αἰσωπον ὕλην εἰς ἰαμβικούς τριμέτρους στίχους.

Ἡ προσπάθειά του εἶχε σκοπὸν νὰ τέρψῃ καὶ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους συνετὰς καὶ χρησίμους διὰ τὸν βίον συμβουλίας. Ἐγνώριζε κάλλιστα τὸ βαθύτερον νόημα, τὸ κεντρικόν, τὸ ὁποῖον ὑπέκρυπτον οἱ μῦθοι τοῦ Αἰσώπου. Ἐκείνο δὲ τὸ ὁποῖον λέγει περὶ τοῦ Αἰσώπου, ὅτι δηλ. κατέφυγεν εἰς τὴν μυθογραφίαν, πρὸς ἀνακούφισιν τῆς καρδίας του, διότι ὡς δούλος δὲν ἠδύνατο ἀπροκαλύπτως νὰ ἐκφράξῃ τὰς ἰδέας του, τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ἐλέχθη καὶ περὶ τοῦ Φαίδρου ὑπὸ τῶν συγχρόνων του.

Τὰ θέματά του ἐδανείσθη παρὰ τοῦ Αἰσώπου, ἔδωκεν ὁμως εἰς αὐτὰ νέαν δροσερότητα καὶ νέον περιεχόμενον. Διὰ διαφορῶν δὲ καυστικῶν ὑπαινιγμῶν περὶ τῶν συγχρόνων του, καὶ μάλιστα κατὰ τοῦ πανισχύρου εὐνοουμένου τοῦ Νέρωνος, Σηϊανοῦ, ἐπέσυρε τὴν ὀργὴν του. Διὰ τοῦτο καὶ εἰσήχθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς δίκην, κατὰ τρόπον πρωτοφανῆ

εἰς τὰ δικαστικά χρονικά—διότι ὁ κατήγορος Σηϊανὸς ἦτο συγχρόνως δικαστῆς καὶ μάρτυς—καὶ κατεδικάσθη ἐπὶ δυσφημῆσει εἰς φυλάκισιν ἢ ἔξοριαν. Ἡ καταδίκη αὐτῆ ἐπύκρανε πολὺ τὸν Φαῖδρον. Ἐν τούτοις ὅμως οὐδέποτε ἔχασε τὸ θάρρος του, ἂν καὶ ἀπέκτησε καὶ ἄλλους πολιτικούς καὶ φιλολογικούς ἐχθρούς, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ κατεδιώχθη.

Ἐξηκολούθει δηλ. νὰ γράφῃ, μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι τὸ ἔργον του θὰ ἀναγνωρισθῆ βραδύτερον. Πράγματι δὲ ἀνεγνωρίσθη ὡς κλασσικὸς κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἀφοῦ ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν λησμονημένος.

Τοῦ Φαῖδρου διεσώθησαν 5 βιβλία μύθων, περιλαμβάνοντα 90 μύθους. Φαίνεται ὅμως ὅτι εἶχε γράψῃ περισσότερους. Διότι ἐνῶ εἰς τὸν πρόλογον τοῦ I βιβλίου γράφει περὶ δένδρων ὁμιλούντων, εἰς τοὺς σφωζομένους μύθους του δὲν παρουσιάζονται τοιαῦτα. Καὶ ἐνῶ κατ' ἀρχὰς περιοριζέτο εἰς τὴν ἑμμετρον μετάφρασιν τῶν Αἰσωπείων μύθων, ἔπειτα εἰς τὸν ἐπίλογον τοῦ II βιβλίου φιλοδοξεῖ νὰ ἐπαινεθῆ διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν εὕρεσιν τῶν μύθων του. Εἰς τὸν πρόλογον δὲ τοῦ III βιβλίου καυχᾶται ὅτι ὑπερηκόντισε τὸν Αἴσωπον.

Οἱ μῦθοι τοῦ Φαῖδρου διακρίνονται διὰ τὴν κομψότητα τοῦ ὕφους, τὴν σαφήνειαν, τὴν λεπτότητα καὶ τὴν πνευματώδη σάτυραν. Σπουδαῖον ἐπίσης γνώρισμά των εἶναι ἡ συντομία, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐντείνεται ἡ προσοχὴ καὶ κινεῖται ἡ σκέψις τοῦ ἀναγνώστου. Τὴν κατασκευὴν τοῦ στίχου του χαρακτηρίζει μεγάλη ἐπιμέλεια. Τὸ ὕφος του γενικῶς δὲν εἶναι μὲν ἔξοχον, ἀλλ' ἢ ἐκφρασίς του εἶναι σαφὴς καὶ καταληπτή, ἂν καὶ πολλάκις ξηρά.

KEIMENON*

LIBER PRIMUS

1. PROLOGUS

Aesopus auctor quam materiam repperit,
hanc ego polivi versibus senariis.
Duplex libelli dos est: quod risum movet
et quod prudenti vitam consilio monet.
Calumniari siquis autem voluerit,
quod arbores loquantur, non tantum ferae,
fictis iocari nos meminere fabulis.

2. FABULA I.

LUPUS ET AGNUS

Ad rivum eundem lupus et agnus venerant
siti compulsi; superior stabat lupus
longeque inferior agnus. Tunc fauce inproba
latro incitatus iurgii causam intulit.
Cur inquit, turbulentam fecisti mihi
aquam bibenti? Laniger contra timens:
Qui possum, quaeso, facere, quod quereris, lupe?
A te decurrit ad meos haustus liquor.
Repulsus ille veritatis viribus;
ante hos sex menses male, ait, dixisti mihi.
Respondit agnus: Equidem natus non eram.

*Τὸ κείμενον κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν Luc. Müller Lipsiae - Teubneri.

Pater hercle tuus ibi, inquit, male dixit mihi.
 atque ita correptum lacerat iniusta nece.
 Haec propter illos scripta est homines fabula,
 qui fictis causis innocentes opprimunt.

3. F A B U L A IV.

CANIS PER FLUVIUM CARNEM FERENS

Amittit merito proprium qui alienum adpetit.
 Canis per flumen carnem dum ferret natans,
 lympharum in speculo vidit simulacrum suum,
 aliamque praedam ab altero ferri putans
 eripere voluit: verum decepta aviditas
 et quem tenebat ore dimisit cibum,
 nec quem petebat potuit adeo adtingere.

4. F A B U L A V.

VACCA, CAPELLA, OVIS ET LEO

Numquam est fidelis cum potente societas:
 testatur haec fabella propositum meum.
 Vacca et capella et patiens ovis iniuriae
 socii fuere cum leone in saltibus.
 Hi cum cepissent cervum vasti corporis,
 sic est locutus partibus factis leo:
 ego primam tollo, nominor quoniam leo;
 secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi;
 tum, quia plus valeo, me sequetur tertia;
 malo adficietur, siquis quartam tetigerit.
 Sic totam praedam sola improbitas abstulit.

5. F A B U L A XX.

CANES FAMELICI

Stultum consilium non modo effectu caret,
 sed ad perniciem quoque mortales devocat.
 Corium depressum in fluvio viderunt canes.

Id ut comesse extractum possent facilius,
aquam coepere ebibere ; sed rupti prius
periere, quam quod petierant contingerent.

6. F A B U L A XXIV.

RANA RUPTA ET BOS

Inops, potentem dum vult imitari, perit.
In prato quondam rana conspexit bovem
et tacta invidia tantae magnitudinis
rugosam inflavit pellem : tum natos suos
interrogavit, an bove esset latior.
Illi negarunt. Rursus intendit cutem
maiore nisu et simili quaesivit modo
quis maior esset. Illi dixerunt bovem.
Novissime indignata dum vult validius
inflare sese, rupto iacuit corpore.

LIBER SECUNDUS

7. F A B U L A VII.

MULI DUO ET PASTORES

Muli gravati sarcinis ibant duo :
unus ferebat fiscos cum pecunia,
alter tumentes multo saccos hordeo.
Ille onere dives celsa cervice eminet
clarumque collo iactat tintinnabulum,
comes quieto sequitur et placido gradu.
Subito latrones ex insidiis advolant,
diripiunt nummos, neglegunt vile hordeum.
Spoliatus igitur casus cum fleret suos :
equidem, inquit alter, me contemptum gaudeo,
nam nil amisi nec sum laesus vulnere.
Hoc argumento tuta est hominum tenuitas ;
magnae periculo sunt opes obnoxiae.

LIBER QUARTUS

8. FABULA III.

DE VULPE ET UVA

Fame coacta vulpes alta in vinea
 uvam adpetebat summis saliens viribus:
 quam tangere ut non potuit, discedens ait:
 nondum matura est; nolo acerbam sumere.
 Qui facere quae non possunt verbis elevant,
 adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

9. FABULA X.

DE VITIIS HOMINUM

Peras imposuit Juppiter nobis duas:
 propriis repletam vitiis post tergum dedit,
 alienis ante pectus suspendit gravem.
 Hac re videre nostra mala non possumus;
 alii simul delinquant, censores sumus.

LIBER QUINTUS

10. FABULA VIII.

TEMPUS

Cursu volucris, pendens in novacula,
 calvus, comosa fronte, nudo occipitio,
 (quem si occuparis, teneas; elapsum semel
 non ipse possit Juppiter reprehendere),
 occasionem rerum significat brevem.
 Effectus inpediret ne segnis mora,
 finxere antiqui talem effigiem Temporis.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Aesōpus - i = ὁ Αἴσωπος, περίφημος μυθολόγος τῆς ἀρχαίας 1
Ἑλλάδος, áuctor - ōris = συγγραφεύς, materia - ae καὶ materies - ēi =
ὔλη, repperio - pēri - rtum - ĩre (δ') = ἐξευρίσκω, ἐπινοῶ, polio - ĩvi
ĭtum - ĩre (δ') = (λαΐνω), λαμπρύνω, ἐπεξεργάζομαι τεχνικῶς, ver-
sus senarius = ἑαμβικός τρίμετρος στίχος, libellus - i (ὑποκορ. τοῦ
liber - bri) = βιβλίον, συγγραμμάτων, dos - dotis θηλ. = (δῶρον).
χάρις, risus - us ἄρσ. = γέλως, calumniōr (ἀποθ. α') = διαστρέφω τὸ
δίκαιον, ψέγω, παρεξηγῶ, tantum = μόνον, fera - ae = (θηρίον), ζῶον, 5
fictus - a - um = πλαστός, iocor (α') = παίζω, χαριεντίζομαι, nos
ὑποκ. τοῦ iocari.

2. ΜΥΘΟΣ Ι.

rivus - i = ρύαξ, agnus - i = ἀρνίον, siti compulsi = ὑπὸ τῆς δί-
ψης παρακινήθεντες, sitis - is (θηλ. εὐχρηστον καθ' ἐνικόν) = δίψα,
fáuce ἀφαιρ. ἐν. ἡ μόνη ἀπαντῶσα εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τοῦ fáu-
ces - ium = φάρυγξ, γλῶσσα. latro - ōnis = ληστής, concĭtor (α') =
παρορμῶμαι, iurgium - ii = λογομαχία, turbulentus - a um = (ταραχώ-
δης), θολός, mihi ... bibenti, bibo - bibi - potum ἢ háustum - ěre (γ')
= πίνω, lanĭger - i = ἀρνίον (lana - gero) (ὡς κατ' ἐξοχὴν ἐριοφό-
ρον ζῶον), qui ἐπιρρ. = πῶς, quaeso (παρενθετ.) = παρακαλῶ, queor
questus sum - i = μέφομαι, háustus - us ἄρσ. = (πόσις), τὸ πινόμε· 7-15
νον ὕδωρ, liquor - ōris = ὕδωρ, repulsus - a - um = ἠττηθεὶς, male dixisti
mihi = με ἐκακολόγησες, ait = λέγει, equĭdem = (ἔγωγε), ἐγὼ τοῦ-
λάχιστον, hercle καὶ hercŭle ἐπιφών. = μὰ τὸν Ἡρακλέα, μὰ τὴν
ἀλήθειαν, correptus - a - um = ἀρπαγείς, lacĕro (α') = κατασπαράσσω,
nex - necis θηλ. = θάνατος, innōcens - ntis = ἀθῶος, opprĭ-

mo - pressi - ssum - ěre (γ') = καταπιέζω. Ὁ μῦθος εἶναι Αἰσώπειος.

3. ΜΥΘΟΣ IV.

1 amitto-si-ssum-ěre (γ) = χάνω, merĭto = ἐπίρ. ἀξίως, δικαίως, proprium = τὸ ἀνήκον εἰς τινα, adpĕto-ĭvi καὶ ii-ĭtum - ěre (γ') = δρέγομαι, canis-is ἄρσ. καὶ θηλ. = κύων, caro-rnis θηλ. = κρέας, nato (α') = κολυμβῶ, lympha-ae = καθαρόν καὶ διανγῆς ὕδωρ, speculum-i = κάτοπτρον, verum decepta avidĭtas = ἀλλ' ἢ ἀπατηθεῖσα ἀπληστία, dimitto (γ') = ἀφήνω, adeo = τοῦλάχιστον, adtingo - tĭgi - tactum-ěre (γ') = ἐγγίζω. Ὁ μῦθος εἶναι Αἰσώπειος.

4. ΜΥΘΟΣ V.

1-2 potens-ntis = ἰσχυρός, testor-ātus sum-āri (α') = μαρτυρῶ, βεβαιῶ, fabella-ae (ὑποκ.) = μυθῶριον, propositum-i propōnor = τὸ προκείμενον, σκοπός, vacca-ae = ἀγέλας, capella - ae ὑποκοριστ. τοῦ capra) = μικρὰ αἴξ, onis-is θηλ. («ἴξ») = πρόβατον, patiens iniuriarum = ἀνεξίκακον, partĭbus factis = (μερίδων γενομένων), μετὰ
7-10 τὸν διαμελισμὸν, tollo-sustūli - sublātum - tollĕre (γ' ἀνώμ.) = (αἴρω), λαμβάνω, secundam (partem), plus valeo = εἶμαι ἰσχυρότερος : τὸ ὅ. valeo-ui-ĭtum-ěre (β') = εὐρωστῶ, εἶμαι ἰσχυρός, malo afficiĕtur = θὰ πάθῃ κακόν, θὰ τιμωρηθῆ: τὸ ὅ. afficio-ēci-ectum-ěre (γ') = (διαθέτω), περιβάλλω, afficior = πάσχω, improbitas-ātis = φασλότης.

5. ΜΥΘΟΣ XX.

famelĭcus-a-um = πειναλέος, stultus-a-um = μωρός, effectus-uis ἄρσ. = ἀποτελεσμα, careo-ui-ěre (β') = στεροῦμαι, devōco (α') = ἀνακαλῶ, ὀδηγῶ, corium-ii = δέρμα, depressum = βυθισθέν, id : ἡ συντακτ. σειρὰ : ut possent id extractum comesse facilius comesse ἀνὶ comedisse τοῦ comedo (cum-edo) «ἔδομαι» κατατρώγω, extractus-a-um = ἐξαχθεὶς τοῦ extrahō, ebĭbo-bi-potum-ěre (γ') = ἐκπίνω, periĕre παρακ. τοῦ pereō = ἀπόλλυμαι, prius... quam contingĕrent = πρὶν ἢ ἐπιτύχουν. Ὁ μῦθος Αἰσώπειος.

6. ΜΥΘΟΣ XXIV.

1-5 inops - ὄpis = ἄπορος, ἀδύνατος, imĭtor (α') = μιμοῦμαι, pereō - ii - ĭtum - ĭre (δ') = χάνομαι, pratum - i = λειμών, rana - ae = βά-

τραχος, tacta invidia = ὑπὸ φθόνου καταληφθεῖς, παρακινήθεις, τὸ
 ὁ. tango - tetīgi - tactum - ěre (γ')=(ἄπτομαι), πλήττω, rugosus - a -
 um=ρουτιδώδης (ὁ ἔχων ρυτίδας, ζάρες), inflo (α') = ἐμφυσῶ (φου-
 σκῶνω), pellis - is θηλ. = δέρμα, natus - i = τέκνον, an bove esset
 latior = ἂν ἦτο τοῦ βοῦς ὀγκωδέστερος, intendo - ndi - ntum καὶ
 - nsum - ěre (γ')=ἐπιτείνω, ἀξιάνω, cutis - is θηλ.=(σκῆτος), δέρμα, 6—10
 nisus - us ἄρσ.=ἔντασις, novissime = διὰ τελευταίαν φορᾶν, indi-
 gnor (α') = ἀγανακτῶ, rupto corpore iacuit=διασπαράξας τοῦ σώ-
 ματος ἀπέθανε. Ὁ μῦθος Αἰσώπειος.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

7. ΜΥΘΟΣ VII.

mulus - i = ἡμίονος (κοιν. μουλάρι), gravātus - a - um = φορ- 7— 5
 τωμένος, sarcīna - ae=φορτίον, duo... muli, fiscus - i = κόφινος, κι-
 βώτιον, tumeo - ui - ěre (β') = ὀγκοῦμαι, (φουσκῶνω), saccus - i =
 σάκος, hordeum - i = κριθή, celsus - a - um = (ὑψηλός), ὑπερήφανος,
 emineo - ui - ěre=διαπρέπω, clarumque... tintinnabulum=καὶ ἡχη-
 ρὸν ἐκ τοῦ λαίμου ἀφήνει ὀγκηθμόν.

comes - itis=συνδοιοπύργος, quiēte ἐπίρ.=ἡσύχος, gradus - us 6—14
 ἄρσ. = βῆμα, advolo (α') = ὄρμῶ, saucio (α') = τραυματίζω, num-
 mus - i=νόμισμα, villis, e = εὐτελής, casus - us ἄρσ.= (πτῶσις), ἀτύ-
 χημα, contemptus - a - um=περιφρονημένος: τὸ ὁ. contemno - mpsi-
 mptum - ěre (γ') = περιφρονῶ, nil = nihil, nec sum laesus = οὔτε
 ἐβλάβην τὸ ὁ. laedo - si - sum - ěre (γ') = βλάβω, tutus - a - um =
 ἀσφαλής, ἀκίνδυνος, tenuitas - ātis = εὐτέλεια (φτώχεια), magnae
 ἢ συντ. σειρά magnae opes sunt obnoxiae periclo (pericūlo) = τὰ
 μεγάλα πλούτη ὑπόκεινται εἰς κίνδυνον.

BIBLION ΤΕΤΑΡΤΟΝ

8. ΜΥΘΟΣ III.

fames - is θηλ.=πείνα, coactus - a - um (cogor)=ἀναγκασθεῖς,
 vulpes - is θηλ.=ἀλώπηξ, alta vinea=(ὑψηλὴ ἄμπελος), ἀναδενδρᾶς

(κοιν. κληματαριά), uva - ae = σταφυλή, salio - ui ἦ - ii - īre (δ') = (ἀλλομαι), p̄hō, summis viribus = μὲ ὄλας (της) τὰς δυνάμεις, discēdo - cessi - cessum - ěre (γ') = ἀποχωρῶ, matūrus - a - um = ὄριμος, pondum matūra = « ὄμαξ », ὄωρος, acerbus - a - um = στρυφνός, ὄωρος, sumo - sumpsi - sumptum - ěre (γ') = λαμβάνω, σφετερίζομαι, eěno (α') = (ἀνακουρίζω), ἐξευτελίζω. Ὁ μῦθος Αἰσώπειος.

9. ΜΥΘΟΣ X.

p̄era - ae = πήρα, (σακκούλι), propriis replētam vitiis = τὴν πλήρη ἀτομικῶν (ιδικῶν μας) ἔλαττωμάτων, aliēnis (vitiis) gravem = τὴν δὲ ἐξ ἀλλοτρίων (ἐλαττωμάτων) βαρεῖαν (πλήρη), suspendo - ndi - nsum - ěre (γ') = ἀναρτῶ, (κρεμνῶ), hac re = τούτου ἔνεκα, simul delinquunt = εὐθὺς ὡς ἄμαρτάνουν : τὸ ὄ. delinquo - Iiqui - ictum - ěre (γ') = ἄμαρτάνω, censor - ōris = (τιμητής), ἐπικριτής, κατήγορος. Ὁ μῦθος Αἰσώπειος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

10. ΜΥΘΟΣ VIII.

Tempus - ōris : ἐνταῦθα ἐν στενωτέρῳ σημασίᾳ = ὄρχ. ἔλλ. « καιρός », εὐνοϊκὴ περίστασις, cursu volūcri = φορᾶς πτερωτῆς, ταχυκίνητος, (τὸ ἐπίθ. volūcer - ūcris - ūcre = πτερωτός), pendens = κρεμάμενος, τὸ ὄ. pendeo - rependi - pendere (β') = κρέμαμαι, novacūla - ae = νεωστὶ ἀκονηθεῖσα μάχαιρα, « ξυράφι » πρβλ. « ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς », calvus - i = φαλακρός, comōsus - a - um = ὄ τρέφων κόμη, (μαλλιαρός), nudus - a - um = γυμνός, occipitium - ii = τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς κεφαλῆς (ὀπισθοκράνιον), elapsus - a - um (elābor) = διαφυγών, elapsum semel = ὄταν ἄπαξ διαφύγη : τὸ ὄ. elābor - elapsus sum - elābi = ἐξολισθαίνω, διαφεύγω, significo (α') = φανερόνω, effectus - us ὄρσ. = ἐνέργεια, ἀποτέλεσμα ἢ συντακτ. σειρά : antīqui finxere talem effigiem tempōris ne inpediret effectus segnīs mora. finxere παρακ. τοῦ fingo - finxi - fictum - ěre (γ') = πλάττω, φαντάζομαι. impedio - īvi - ītum - īre (δ') = ἐμποδίζω, mora - ae = ἀναβολή, segnīs, - e = νωθός, βραδύς, effigies - eī = εἰκών, παράστασις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α'.— Κ. Ρούφου :	Ἱστορία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου	σελ. 1—74
1.	Εἰσαγωγή. Βίος τοῦ Κ. Ρούφου. Ἔργον αὐτοῦ	» 5
2.	Ἐκλογαὶ ἐκ τοῦ Κειμένου	» 17—20
3.	Ἑρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	» 35—74
Β'.— Γαῖου Ι. Φαίδρου:	Μῦθοι » 75—88
1.	Εἰσαγωγή. Βίος τοῦ Φαίδρου. Ἔργον αὐτοῦ	. . . » 79—80
2.	Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Μύθων	» 81—84
3.	Ἑρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	» 85—88

Ἐπιμελητὴς τῆς ἐκδόσεως καὶ ὑπεύθυνος ἐπὶ τῆς διορθώσεως
τῶν δοκιμίων τοῦ βιβλίου ὁ φιλόλογος Σ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον ἐἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν καὶ ἐἰς ἔνδειξιν τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως ἐκάστου ἀντιτύπου.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946 Α 108).

024000028339

ΕΚΔΟΣΙΣ Α', 1950 (VII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 75.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΙΩ. ΓΚΟΥΦΑ

